

“ ඩබ්ලිව්” *The Buddhist*

Founded 1888

Vol: CXXXVIII -BE-2561 - FEB. - CE-2018-No. 04

ISSN-2012-6204

Colombo - Young Men's Buddhist Association

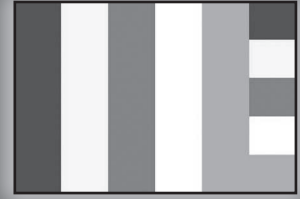
කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය

ශ්‍රීමත් දොන් ඩාරොන් ජයතිලක - 150 වන ජන්ම සංවත්සර සමරු කලාපය
Sir Don Baron Jayatilaka - 150th Birth Anniversary Commemorative Issue

“ද බුද්ධිසීරි” The Buddhist

Content - අටුන

	Page
කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු සභාපතිතුමාගේ පණිවුඩය	01
කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු ප්‍රධාන ලේකම්තුමාගේ පණිවුඩය	02
ශ්‍රීමත් ඩී. ඩී. ජයතිලක සුධිමත් ජාතික නායකයා - ප්‍රධාන සංස්කාරක	03
ශ්‍රීමත් දොන් බාරොන් ජයතිලක නම් වූ මහා යුග පුරුෂයා - කේ.එච්.ජේ. විජයදාස	05
දූ. තිලකයකී ඩී. ඩී. ජයතිලක මැති - කලාතුෂණ කිවිපති විමල් රක්ෂිංහ	16
ශ්‍රීමත් ඩී.ඩී. ජයතිලක සහ කැළණියේ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන - සම්මානිත මහාචාර්ය දයා ඒදිරසිංහ	17
කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ අසභාය නායකයා - සුනිල් එස්. සිරිසේන	20
ලංකා මාතාවගේ විලාපය - එස්. මහින්ද හිමි	23
ජාතික සහ ආගමික පුනරුදයේ පුරෝගාමියා - මහාචාර්ය ප්‍රනීත් අභයසුන්දර මහතා	24
ශ්‍රීමත් ඩී.ඩී. ජයතිලක - ආචාර්ය පුංචිබණ්ඩාර සන්නස්ගල	26
කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රවෘත්ති	27
Message of the Hony. President of Colombo YMBA	29
Message of the Hony. General Secretary of Colombo Y.M.B.A.	30
Sir D.B. Jayatilaka - The Sagacious National Leader - Editor-in-Chief	31
Sir Don Baron Jayatillaka; The Epoch Maker - Mr. K.H.J. Wijayadasa	33
WALK WITH KINGS, NOR LOSE THE COMMON TOUCH SIR D.B.JAYATILAKA - Dr. Haritha Jayatilaka	41
Sir D.B. Jayatilaka as Social Reformer - Venerable Siri Vajiraramaye Nanasiha	42
SIR D.B. MY 'MAHAPPA': Reminiscences of a niece - Leila Jayatilaka Wijesekera	46
Sir D.B.Jayatilake Literary Laureate - Prof. K.N.O.Dharmadasa	50
SIR D.B. JAYATILAKA MEMORIES OF A GREAT PATRIOT AND STATESMAN - Dr. Anula Wijesundere	56
SIR BARON JAYATILAKE A GREAT SCHOLAR AND PATRIOT - Wilfred M. Gunasekera	59
Sir Baron Jayatilaka Memorial Lectures conducted by the Colombo YMBA	64
Sir D.B. The Uncrowned Leader of the Pre-independence Era - Dr. Hema Goonatilake	66
Events of the YMBA	72
FEBRUARY, MARCH AND MAY ENGLISH PANEL DISCUSSIONS / 2018 මාර්තු, අප්‍රේල්, මැයි සිංහල මාස ධර්ම සාකච්ඡා	74
Special Thanks / විශේෂ ස්තූතිය	75
YMBA News	76

President - Deshabandhu Tilak de Zoysa

Vice Presidents - Mr. Maddumage Ariyaratne, Mr. Kusumabandu Samarawickrama , Mr. Nalin J Abeysekere, Mr. Anura Serasingha, Major W. M. Weerasooriya

Hony. Gen.Secretary - Mr. Mahendra Jayasekera

Hony.Treasurer - Mr. Prasantha Abeykoon

Address - Colombo YMBA, No 70 , D.S. Senanayake Mawatha, Colombo 8, Srilanka.

Phone +9411-2695598 +9411-2682397
+9411-2695786 +9411-2682398 +9411-2698083

Fax +9411-2682397

Web site www.ymba-colombo.org

Email ymbacolombo@sltnet.lk

Facebook www.facebook.com/ymba.org

කංවුක නිර්මාණය : කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ උප සභාපති හා ද බුද්ධිසීරි සඟරාවේ සහකාර සංස්කාරක

Cover Design : Kusumabandu Samarawickrama

Vice President & Assistant Editor, The Buddhist Magazine, YMBA Colombo

Design & Layout by ANCL Publication Dept.

Printed by ANCL, No.35, Lakehouse, Colombo 10.

“දී බුද්ධිස්ථි”

The Buddhist

ආරම්භය 1888

ප්‍රධාන සංස්කාරක - සුනිල් එස්. සිරිසේන

සංස්කාරක - පියදස වත්තේගම

සහකාර සංස්කාරක - කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම

කලාපය - CXXXVIII

බුද්ධි වර්ෂ 2561

අංක - 04

ක්‍රි.ව - 2018

පෙබරවාරි

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු සභාපතිතුමාගේ පණිවුඩය

පසුගිය වසරේ කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ සභාපති වශයෙන් මා පත් වූ අතර, වසර එකසිය විස්සක ඉතිහාසයක් ඇති කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ "දී බුද්ධිස්ථි" සඟරාවේ 2018 පෙබරවාරි කලාපයට පණිවුඩයක් ගෙන ඒමට අවස්ථාවක් ලැබීම ගැන සතුටු වෙමි.

"දී බුද්ධිස්ථි" ත්‍රෛමාසික කලාපයට සංගමයේ සභාපති වශයෙන් මෙම පණිවුඩය ගෙන ඒමේ දී මගේ හිතට මහත් සතුටක් දැනුණි. එයට හේතු වූයේ 1898 වර්ෂයේ ආරම්භ කරන ලද කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ පළමුවන සභාපති මෙන්ම වසර 46 ක් අඛණ්ඩව සභාපති තනතුරේ කටයුතු කළ ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක මැතිතුමාගේ 150 වන ජන්ම දිනය සැමරීම නිමිත්තෙන් එතුමා වෙනුවෙන් පමණක් 2018 පෙබරවාරි "දී බුද්ධිස්ථි" සඟරාව නිකුත් කිරීම යි.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය ආරම්භ කළ යුගය බෞද්ධාගමටත් එය අදහන ජනතාවට මෙන්ම අධ්‍යාපනය ලබන දේශයේ දරුවන්ටත් නිසි සැලකිල්ලක් හා ඊට අවශ්‍ය සාධාරණ පහසුකම් නොවූ යුගයකි. එම යුගයේ බෞද්ධයන්ට තම ආගමික කටයුතු නිසි අයුරු ඉටු කර ගැනීමටත් ලාංකිකයන්ට ස්වයං පාලන අයිතියක් ලබා ගැනීමටත් හැකි සෑම අයුරකින්ම ජයතිලක ශ්‍රීමතාණන් කටයුතු කළ අතර, සංගමයේ සභාපති තනතුරින් මෙන්ම, සෑහෙන කාලයක් "දී බුද්ධිස්ථි"

සඟරාවේ ප්‍රධාන කර්තෘවරයා වශයෙන් ද කටයුතු කරමින් බෞද්ධයන්ට හා ලාංකිකයින්ට වෙනත් පාර්ශව වෙතින් එල්ල වූ අභියෝගවලට පිළිතුරු දෙමින් විශාල මෙහෙයක් ඉටු කර ඇත.

තරුණයින් 20 දෙනෙකුගේ සහභාගිත්වයෙන් කොළඹ අග නගරයේ මරදානේ කුඩා නිවසක එදා තම මූලස්ථානය කොට ඇරඹූ කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය, අද වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් නොව විදේශගත බෞද්ධ දරුවන්ගේ දහම් අධ්‍යාපනය ලබා දෙන, එමෙන්ම බෞද්ධාගමික හා සමාජයීය සේවාවන්හි නියැලී සිටින කීර්තිමත් හා දැවැන්ත ස්වේච්ඡා සංවිධානයක් වී ඇත්තේ, ජයතිලක මැතිතුමා ඇතුළු තවත් එවැනි ප්‍රභූත් සමූහයකගේ අප්‍රතිහත ධෛර්යයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.

මෙම සංගමයට අද හිමිවී ඇති වගකීම් හා වත්කම් පිළිබඳ වැටහීමක් එදා දුටු ජයතිලකයන්, සංගමයේ කටයුතු කිසිදු අවහිරතාවයකින් හා බලපෑමකින් තොරව කරගෙන යාමට හැකිවන පරිද්දෙන් ව්‍යවස්ථාපිත පනතකින් පුණ්‍යායතනයක් වශයෙන් නීතිගත කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබී ය.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයට ඉටු කරනු ලැබූ සේවාවලින් ඉතාමත් ස්වල්පයක් පමණ මා මෙහි සඳහන් කළේ. මෙතුමා පිළිබඳ රචිත ලිපි හා පොත්පත් පරිභරණය තුළින් කෙතරම් සේවාවන් ප්‍රමාණයක් ජනතාව වෙනුවෙන් තම ආත්ම ලාභය නොතකා ඉටුකර ඇත්ද යන්න ඔබට වටහා ගත හැක.

2018 පෙබරවාරි "දී බුද්ධිස්ථි" සඟරාව ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක මැතිතුමා වෙනුවෙන් පමණක් පළ කිරීමට කටයුතු සම්පාදනය කළ එහි කර්තෘ මණ්ඩලයටත් ඊට අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබාදුන් මාගේ කෘතඥතාව මණ්ඩලයට හා සහයෝගය දැක්වූ සියලුදෙනාටමත් මාගේ ස්තූතිය පුද කරමි.

ඔබ සියලුදෙනාටම තෙරුවන් සරණ ලැබේවා

දේශබන්දු නිලක් ද සොයිසා ගරු සභාපති

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු ප්‍රධාන ලේකම්තුමාගේ පණිවුඩය

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ආරම්භයේ සිට අඛණ්ඩව වසර 46ක් එහි සභාපති තනතුරේ සේවය කළ, බෞද්ධ අධ්‍යාපනයට හා ලාංකික ජනතාවට ඉමහත් සේවයක් කළ ශ්‍රේෂ්ඨ නායකයකු වූ ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මැතිතුමාගේ 150 වන ඡන්ම දිනය සැමරීම නිමිත්තෙන්, එතුමා වෙනුවෙන් 2018 පෙබරවාරි මස නිකුත් කෙරෙන "දී බුඩ්ධිස්ථි" කලාපයට පණිවුඩයක් ගෙන ඒමට අවස්ථාවක් ලැබීම ගැන මාගේ සතුට පළ කරමි.

120 වෙනි වසරට පා තැබූ මෙම සංගමය හා ඊටත් අධික ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන "දී බුඩ්ධිස්ථි" ත්‍රෛමාසික සඟරාව අතීතයේ දී ජයතිලක මැතිතුමාගේ ශාස්ත්‍රීය දැනුම මත පෝෂණය වූවා සේම, තමා සභාපති ධුරයේ වගකීම් ඉටු කරන අතරම, මෙම සඟරාවේ ප්‍රධාන කර්තෘ වශයෙන් දී වසර ගණනාවක් පුරා දායකත්වය ලබා දී ඇත. එතුමාගේ යුගයේ දී බෞද්ධාගමට විවිධ අංශ වෙතින් එල්ල වූ අභියෝග හා විවේචනවලට "දී බුඩ්ධිස්ථි" සඟරාව තුළින් පිළිතුරු ලබාදීමට එතුමාට හැකිවී තිබූ බව අතීත ලේඛන හා සඟරා පරිභරණය

තුළින් දැන ගැනීමට පුළුවන. 150 වන ඡන්ම දිනය මෙම වර්ෂයේ පෙබරවාරි මස සමරනු ලබන අතර, කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය විසින් සෑම වසරකම නොකඩවා සිදුකරනු ලබන ගුණානුස්මරණ සැමරුම් උළෙලට අමතරව මෙවර "දී බුඩ්ධිස්ථි" කලාපය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙන් කෙරෙනුයේ ජයතිලක මැතිතුමා විසින් කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයට හා පොදුවේ එකල ලංකාවේ ජාතික හා ආගමික සේවාවන්වලට ඉටුකළ සේවයට ගරු බුහුමන් දැක්වීමක් වශයෙනි. මෙයට අමතරව එතුමාගේ

ගුණ සිහිපත් කරමින් දිවයින පුරා දේශන මාලාවක් පැවැත්වීමට ද, විශේෂ සමරු කවරයක් නිකුත් කිරීමට ද මෙතුමාගේ වර්තමාන අතැතලත් ඉංග්‍රීසි පොතක් සිංහල භාෂාවට පරිවර්තනය කර මුද්‍රණය කිරීමටත් අප සංගමය මගින් කටයුතු යොදා ඇත.

ඉතා වටිනා ලිපි හා රචනා අතැතලත් කරමින් ලංකාවේ අතීත දේශපාලන හා ජාතික සේවාවන්හි ක්‍රියාකාරිත්වයන් සම්බන්ධව, තරුණ පරම්පරාවට දැනුමක් හා අවබෝධයක් ලබාගැනීමටත්, ජයතිලකයන් පිළිබඳ මතකය අලුත් කිරීමටත් ගත් මෙම පියවර සම්බන්ධයෙන් "දී බුඩ්ධිස්ථි" සඟරාවේ කර්තෘ මණ්ඩලයට මාගේ අවංක ස්තූතිය පුද කරන අතර, මෙහි අන්තර්ගත ලිපි කියවන ඔබටත් ජයතිලක වර්තය තුළින් ලබාගත හැකි ගුණාංග හා සාරධර්ම තම ජීවිතයට ද ආදර්ශයක් කර ගැනීමට හැකි වේවායි මම ප්‍රාර්ථනා කරමි.

ඔබ සැමට ක්‍රිවිධ රත්නයේ පිහිටාධාර ලැබේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කරමි.

මහේන්ද්‍ර ජයසේකර
ගරු ප්‍රධාන ලේකම්

~ කතුවැකිය ~

ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක සුධීමත් ජාතික නායකයා

1934 වන විට මෙරට ආර්ථිකයේ විශේෂයෙන් වැඩිලි ආර්ථිකය අයත් වූයේ බ්‍රිතාන්‍ය ජාතිකයන්ට ය. බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයේ බලසම්පන්න බව නිසාම සමහර ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් තම බලය පවත්වාගෙන යෑමට උත්සාහ කළේ ලාංකික දේශපාලකයන් දෝෂ සහගත ආකාරයෙන් බදු අය කරන බවත් රටක් පාලනය කිරීමේ ශක්තියක් ඔවුන්ට නොමැති බවත් ඔවුන් දූෂිත පිරිසක් බවත් ඒ නිසා මෙහි පාලන කටයුතුවලට බ්‍රිතාන්‍ය සෘජුව මැදිහත් විය යුතු බවත් පෙන්සම් මගින් යටත්විජිත මහ ලේකම්වරයාටත් බ්‍රිතාන්‍ය පාර්ලිමේන්තුවේ සහ සාම් මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන්ටත් දන්වා යැවීමෙනි.

අද මෙන් ම ඔවුන් මෙම දුර්දානන පෙන්සම්කරුවන්ගේ මත පෙරදැරි කරගෙන ශ්‍රීමත් හෙන්රි ක්‍රොෆ්ට් විසින් බ්‍රිතාන්‍ය පාර්ලිමේන්තුවේදීත් සෝල්බරි සාම් විසින් සාම් මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේදීත් ලංකාවේ මහජනයාටත් ජන නායකයන්ටත් රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවටත් අභූත වෝදනා නගමින් පරිභව කරමින් ලංකාවේ එවකට පැවති "ජන සම්මත ආණ්ඩුක්‍රමය"

පිළිබඳ ව පරීක්ෂා කොට වාර්තා කිරීම පිණිස කොමිසමක් පත් කළ යුතු යැයි යෝජනා කරන ලදී. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ කිසිදු මන්ත්‍රීවරයකු මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ බලසම්පන්න මන්ත්‍රීවරුන්ට එරෙහිව කථා කිරීමට තරම් ශක්තියක් ඇත්තෝ නොවූ බැවින් මේ අභූත වෝදනා පිළිබඳව කථා කිරීමට මැළි වූහ.

මෙහි දී මේ අසත්‍යය අභූත වෝදනාවන්ට පිළිතුරු දීම සඳහා අහිත ව නැගී සිටියේ එංගලන්තයේ උසස්ම විශ්ව විද්‍යාලයකින් උපාධි ලබා ගත්, බ්‍රිතාන්‍ය රජයෙන් MBE ගෞරව නාමය ප්‍රදානය කරන ලද

ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක මැතිතුමා පමණි. ශ්‍රීමත් හෙන්රි ක්‍රොෆ්ට් විසින් නගන ලද වෝදනාවල අසත්‍යතාව පමණක් නොව ප්‍රතිෂ්ඨා විරහිත බවත් ඒ එක් එක් වෝදනා වෙන් වෙන්ව ගෙන පැහැදිලි කරමින් මෙවැනි අසත්‍ය වාර්තා කරමින් පහත් පෙළේ කටයුතු කිරීම අපරාධයක් බවත් මෙසේ හැසිරෙන බ්‍රිතාන්‍ය ජාතිකයින් පිළිබඳ ව තම පිළිකුල ප්‍රකාශ කරන බවත් සඳහන් කළේය. ඒ ඔහු සතු වූ ශක්තිමත් නායකත්වයට එක් නිදසුනකි.

ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලකයන් සතු වූ අකුටිලවූත්, ධෛර්ය සම්පන්නවූත් තම රටක් ජාතියක් පිළිබඳ වූ ඇල්ම, (1944) රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ ජයතිලක මැතිතුමාගේ ශෝක ප්‍රකාශ යෝජනාව ස්ථිර කරමින් ශ්‍රීමත් රොබට් ඩ්‍රිට්ටන් මහ ලේකම්තුමා ප්‍රකාශ කර සිටියේ "තමන් දැඩිව පිළිගත් යම් කරුණක් පිළිබඳ ව ප්‍රකෝප කරනු ලැබුවහොත් ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක තම අදහස් ඉදිරිපත් කරනු ලබන නිර්දය විලාසය හා වාග් වාක්‍යර්‍යය දර්ශනය කළ යම් අයෙකු වේ නම් එය ඔහුට සදා කල්හි ම මතකයේ රැඳෙනු ඇති බවයි.

පිරිවෙනකින් අධ්‍යාපනය ආරම්භ කොට එංගලන්තයේ උසස් ම විශ්ව විද්‍යාලයක විද්‍යාර්ථියකු බවට පත් වූ ගුරුවරයකු ලෙස ජීවිතය ආරම්භ කොට විශිෂ්ට ජනතා නායකයකු බවට පසු කලෙක ජනාදරයට පත් වූ ජයතිලක මැතිතුමා වෙනුවෙන් මේ සටහන අප ලියන්නේ 2018 පෙබරවාරි 13 දිනට ඔහු උපත ලබා වසර 150 ක් ගතවීමේ සුවිශේෂී දිනය සිහිපත් කරනු පිණිසය. මෙවර "ද බුද්ධිසීටි" සඟරාව සම්පූර්ණයෙන් ම වෙන් වන්නේ කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ පළමු සභාපතිවරයා බවට පත්වී 46 වසරක් අඛණ්ඩ ව එම තනතුර දරමින් කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයටත් සමස්තයක් වශයෙන් බෞද්ධ ජනතාවටත් අනුපමේය සේවාවක් ඉටු කළ ජයතිලක ශ්‍රීමතාණන් වෙනුවෙනි.

1898 තරුණ පිරිසක් සමග එකතු වී කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය පිහිට වූ අවස්ථාව වන විට බෞද්ධයාට පමණක් නොව පොදුවේ ලාංකික ජාතියට ද යටත්විජිත පාලකයන්ගෙන් ලැබුණේ කුඩම්මාගේ සැලකිල්ලකි. මේ සඳහා නොපසුබට උත්සාහයෙන් යුතුව අහීන ව කටයුතු කළ එතුමා තමාට ලැබුණු සෑම තනතුරක් ම භාර ගනිමින් ලක්වැසි බෞද්ධ ජනතාවට අනුපමේය සේවයක් ඉටු කිරීම වෙනුවෙන් කැප වූයේ ය.

බෞද්ධ පාසල් නගා සිටුවීමටත් පරම විඥනාර්ථ සමාගමේ කළමනාකාරීත්වය භාරගෙන ලංකාව පුරා මිෂනාරි අධ්‍යාපන ක්‍රමය හා තරග කළ හැකි බෞද්ධ පාසල් බිහිකිරීමේ අවදානම් සහගත අභියෝගය එතුමා භාරගත්තා පමණක් නොව එය ජයග්‍රහණය කෙළේ ය.

ශ්‍රී ලාංකිකයන් මද්‍යසාරවලට හුරු කරවීමේ ජාතික ආපදවට එරෙහි ව ඔහු එංගලන්තයේ

අධ්‍යාපන කටයුතුවල යෙදී සිටිය දී සටන් කළේ ය. දේශන පැවැත්වී ය. තමනට එරෙහිව එන අභියෝග නොසළකා හුදෙක් පරාර්ථකාමී චේතනාවෙන් පමණක් සේවය කළ මෙවන් දේශපාලන නායකයන් අපේ ඉතිහාසයේ බෙහෙවින් විරල ය.

පරම විඥනාර්ථ සමාගමේ පාසල් හොඳින් කළමනාකරණය වනු දැක්ම ඔහුගේ අභිප්‍රාය විය. කෙතරම් කටයුතු තිබුණත් ඔහු ඒ පිළිබඳ සොයා බැලුවේ ය. දහසකුත් එකක් රාජකාරි අතර බෞද්ධ අධ්‍යාපනය මෙරට ජාතික නායකයන් බිහිකිරීමේ පුරෝගාමී මෙහෙවරක් ඉටු කළ යුතු බැව් එතුමා තරයේ විශ්වාස කළේ ය.

1936 අගෝස්තු 7 වැනි සිකුරාදා මහනුවර ධර්මරාජයේ ආදි ශිෂ්‍යයන් විසින් ජයතිලක මැතිතුමා වෙනුවෙන් රාත්‍රී හෝජන සංග්‍රහයක් පවත්වන ලදී. එවකට එහි විදුහල්පති ධුරය දැරුවේ එල්. එච්. මෙන්තානන්ද මැතිතුමා ය. මීට වසර 46 කට පෙර මේ විදුහල ආරම්භ කරන විට එය තිබූ දුර්වල තත්ත්වයන් අද තත්ත්වයන් සංසන්දනය කරමින් කරුණු දැක්වූ එතුමා, මෙරට බෞද්ධ අධ්‍යාපන ආයතනවලින් අධ්‍යාපනය ලබා උසස් තනතුරුවල සිටින සියලු දෙනාට ම ඉතා වැදගත් කරුණක් සඳහන් කළේ ය. එය අදටත් පොදු ය. ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක මැතිතුමා එම රාත්‍රී හෝජන සංග්‍රහයේ කථා කරමින් කියා සිටියේ "පාසලකින් ඉගෙන ගන්නා දරුවන් කොතරම් උසස් ලෙස විභාග සමත් වුවත් ආදි ශිෂ්‍යයන් මොනතරම් උසස් තානාන්තර හෙබවුවත් ආත්මාර්ථය නොසළකා මහජනතාව වෙනුවෙන් කටයුතු කරන පිරිසක් ඇති කිරීමට එම පාසැල අපොහොසත් වන්නේ නම් එය අසාර්ථක පාසලක් බව යි.

ආගමික, ජාතික සහ දේශපාලනික කටයුතුවලට කොතරම්

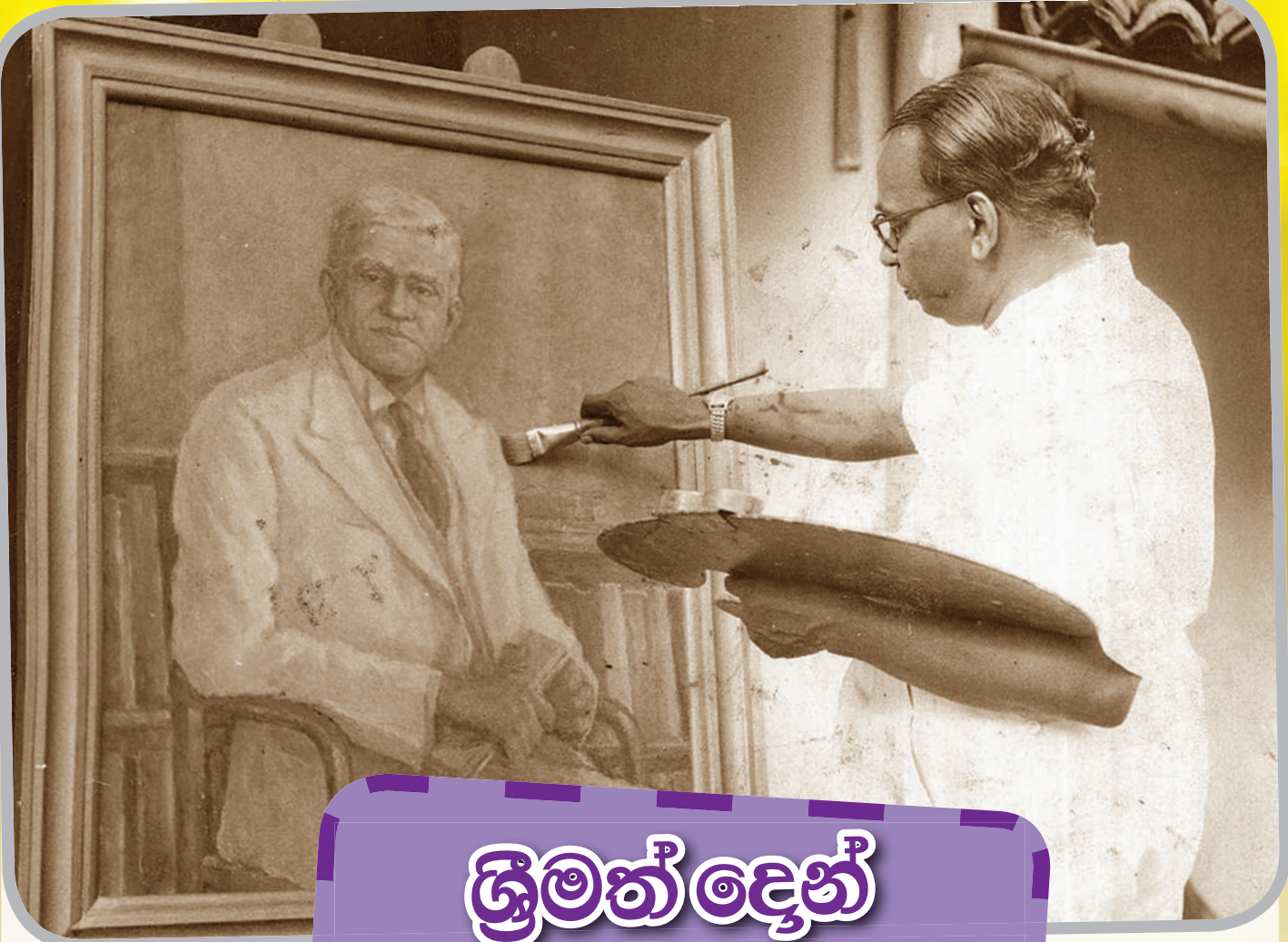
කාලයක් ගත කළත් සිංහල භාෂාව නගා සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය සේවය ලබා දීමට එතුමා ශබ්ද කෝෂයේ ප්‍රධාන සංස්කාරක ධුරය ද භාර ගත්තේ ය. එම රාජකාරිය භාරගෙන කෙටි කාලයක් තුළ පැරණි පොත් 42 ක් නැවත සංස්කරණ කොට මුද්‍රණය කිරීමටත් තවත් පොත් 22 ක සංස්කරණය කටයුතු ආරම්භ කිරීමටත් එතුමෝ සමත් වූහ. සිකවළඳ හා සිකවළඳ විනිස, සද්ධර්මරත්නාකරය, අත්තනගලු වංශය වැනි වටිනා ග්‍රන්ථ රාශියක් අද පවා අපගේ පරිහරණයට පහසුවක් වී ඇත්තේ එතුමා විසින් ඉටු කරන ලද කාර්යභාරය නිසා ය.

සැබෑ බෞද්ධයකුගේ උදාර ගුණාංගයන්ගෙන් උපලක්ෂිතව සිටි ඥාන ගවේෂණය උදෙසා, අපමණ කැපකිරීම් කළ පෞද්ගලික අභිලාෂයන් නොව සෑම විටකම රට ජාතිය සහ ආගම වෙනුවෙන් දිවි ගෙවූ ශ්‍රීමත් බාරොන් ජයතිලක ශ්‍රීමතාණන්ගේ සදානුස්මරණීය ජීවන වෘත්තාන්තය මෙරට දරුවන් වෙනුවෙන් පාසල් පෙළ පොතක් විය යුතු ය යනු අපගේ විශ්වාසය ය.

ජාති මාමක, දේශ මාමක, ආගම කෙරේ අප්‍රමාණ ගෞරවයෙන් කටයුතු කරන දරු පිරිසක් අප රටට අවශ්‍ය ම මොහොතකි මෙය. ඒ සඳහා මේ උතුම් මිනිසාගේ ජීවන චරිතය නැවත නැවත කියවීමට ලාංකික දරුවන්ට වාසනාව ලැබේවා යනු අපගේ එකම ප්‍රාර්ථනයයි.

ශ්‍රීමත් ජයතිලක සුධම්මතාණන්ට නිවන් සුව අත්වේවා

සුනිල් එස්. සිරිසේන
ප්‍රධාන සංස්කාරක

ශ්‍රීමත් දෙන් බාරොන් ජයතිලක හම්බු මහා යුග පුරුෂයා

**සුවිශේෂී ශ්‍රේෂ්ඨත්වයක්
හා
උත්කෘෂ්ට පෞරුෂයක්
දැරූ මිනිසා**

ශ්‍රීමත් ඩී.බී.
ජයතිලකයන්ට සමාන
සුවිශේෂී ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙන්
හා උත්කෘෂ්ට
කුසලතාවයන්ගෙන් හෙබි
පුද්ගලයින් ලොව පහළවීම
දුර්ලභ සංසිද්ධියකි. ශ්‍රීමත් ඩී.බී.
ජයතිලක වූ කලී කිසිදු ප්‍රමිතියකින්
සාමාන්‍ය තත්ත්වයේ පුද්ගලයෙක්
නොවීය. එතුමා නිර්වචනය කළහොත්
තමන් විසින්ම නිර්මාණය කරගන්නා
ලද, තමන් විසින්ම වර්ධනය
කරගත් අධ්‍යාපනයකින් හෙබියා වූ,
ස්වයං ශික්ෂණයෙන් උපලක්ෂිත
වූ ස්වයං උත්ප්‍රේරිත වූ අසාමාන්‍ය
තත්ත්වයේ පුද්ගලයකු විය. එතුමා
උසස් ගණයේ චින්තකයෙකු ද විය.
තවත් අංශයකින් විග්‍රහ කරතහොත්
සැබෑ දේශප්‍රේමියකු, දාර්ශනිකයකු,
රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයකු වූවා පමණක්

පූර්ණ කාලයන්
ධනයන් ශක්තියන්
ආදර්ශවත් වූ
අධ්‍යාපනික,
සමාජමය,
සංස්කෘතික,
ශාස්ත්‍රීය හා
දේශපාලනික
ජීවන වෘත්තියක්
උදෙසා කැප
කළේය. එතුමා විශිෂ්ට

ගණයේ නීතිඥයකු මෙන්ම
උත්කෘෂ්ට දේශපාලනඥයකු වූ අතර
මෙම සියලු භූමිකාවන් අභිබවා
ආදර්ශමත් මානව භිතවර්දියෙකු විය.

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක වූ කලී
සත්‍ය වශයෙන්ම යුග නිර්මාපක
පුද්ගලයෙක් විය. එබඳු යුග
නිර්මාපක පුද්ගලයෝ වසර තිහක්
හෝ සතලිසක් වැනි සුළු කාලයකදී
එක්තරා යුගනිර්ක අවස්ථාවකට
පැමිණෙති. එනමුත් එම සිද්ධීන්ගේ
ප්‍රතිඵල ඉදිරියට ශතවර්ෂ කීපයක්
පුරා ව්‍යාප්ත වන්නේය.

කේ.එච්.ජේ. විජයදාස
හිටපු ජනාධිපති ලේකම්

නොව මේ සියලු ප්‍රමිතීන්
අභිබවා ගිය අපූර්ව පුද්ගලයෙකු
විය. "මිනිසාගේ පරම වගකීම
මිනිසාට සේවය කිරීම ය" යනුවෙන්
ප්‍රකාශිත ආප්තෝපදේශය මැනවින්
අනුකරණය කරමින් එතුමා තමාගේ

එබඳු ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයන්ගේ ශ්‍රම යෝජනයන්හි ප්‍රතිඵල ඔවුන්ගේ අභාවයන්ගෙන් පසුව දීර්ඝ කාලයක් පුරා ව්‍යාප්තව විද්‍යාමාන වන්නේය. නිත්‍ය වශයෙන්ම එබඳු පුද්ගලයෝ ඔවුන්ගේ අභාවයන්ගෙන් පසුව පරම්පරා ගණනාවක් පුරා ජනතාවගේ හදවත් තුළ ජීවමානව පවතින්නෝය.

මෙතැන් සිට අනාවරණය වන ජීවන ප්‍රවෘත්තිය වූ කලී ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික හා ආගමික පුනරුදයේත් බෞද්ධ අධ්‍යාපන පුනර්ජීවයේත් සමාජ ප්‍රතිප්‍රබෝධයේත් දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගේත් සිංහල සාහිත්‍ය පුනර්ජීවයේත් විසි වැනි ශතවර්ෂයේ මුල්භාගයේ දී ඉස්මතු වූ ස්වයං පාලන අරගලයේදීත් පුරෝගාමියෙකු වූ ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මහා යුග පුරුෂයාණන්ගේය. මෙම සිද්ධීන්ට සහසිද්ධිමයව මෙතුමා උදාර ආචාර්යවරයකු, ශක්තිපූර්ණ ලේඛකයකු, බහුශ්‍රැත විද්වතකු, අවංක දේශපාලනඥයකු, සෘජු නායකයකු වූ නමුත් මේ සියලු භූමිකාවන් අභිබවා සත්‍යාර්ථයෙන්ම වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම සැබෑ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයකු විය. මෙම සියලු භූමිකාවන් ඒකිභූත කළ පුරුෂ රත්නයක් විය.

දිළුගහ තාරකාවක ප්‍රභවය හා විකාශනය

ඩී. බී. ජයතිලක 1868 වර්ෂයේ පෙබරවාරි 13 වැනි දින කැලණිය සමීපයේ පිහිටි වරාගොඩ ග්‍රාමයේ දී උත්පන්නිය ලැබීය. එතුමාගේ පියතුමා වූ දෙන් ඩැනියෙල් ජයතිලක වේයන්ගොඩ සමීපයේ පත්තලගෙදර නම් ග්‍රාමයේ නිවැසියකු වූ අතර මෑණියන් වූ දෝන එලිසා පෙරේරා විරසිංහ බුදුන්වහන්සේගේ පාද ස්පර්ශයෙන් ශුද්ධ භූමියක් බවට පත්වූ ඓතිහාසික කැලණි රජමහා විහාරයට නුදුරු රමණීය ග්‍රාමයක් වූ වරාගොඩ නිවැසි කාන්තාවක් වූවාය. විවාහයෙන් පසුව මෙම යුවල වරාගොඩ පදිංචිය ඇරඹූහ.

ඩී. බී. ජයතිලකයන්ගේ මව්පියෝ පූර්ණ ආගමික භක්තියකින් උපලක්ෂිත මනා අධ්‍යාපනයක් ලබා සිටි අතිශයින් ත්‍යාගශීලී වූ දම්පතීන් යුවලක් වූහ. රජයේ ප්‍රසිද්ධ වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවේ මාර්ග නිර්මාණ කොන්ත්‍රාත්කරුවකු වූ දෙන් දානියෙල් ජයතිලක සැලකිය යුතු මට්ටමේ ධනවතකු විය. පැලියගොඩ සිට රත්නපුරය දක්වා පැතිරෙන ප්‍රධාන

මාර්ගයේ නිර්මාණ සහ නඩත්තු කටයුතු පවත්වාගෙන යාම ඔහුට පැවරී තිබුණ රාජකාරියක් විය. මේ කාර්යය සඳහා එතුමා යටතේ 50 සිට 75 දක්වා කම්කරුවන් පිරිසක් නිත්‍ය සේවයේ යෙදී සිටියෝය.

මෙම අවධියේ සිටම ඩී. බී. ජයතිලක භාෂා අධ්‍යයන කෙරෙහි සහජ නිපුණතාවයක් ප්‍රදර්ශනය කළේය. ඇතැම්විට සහජ ප්‍රවණතාවයකින් ප්‍රබෝධ වූ හෙතෙම සිංහල, පාලි සංස්කෘත ආදී ප්‍රාචීන භාෂාවන් මෙන්ම ලතින්, ඉංග්‍රීසි ආදී ප්‍රතිචිත භාෂාවන් පිළිබඳව ද මනා පවුන්වයක් ලබාගත්තා විය හැකිය. ජීවිතයේ මුල් අවධියේ දී ලබාගත් මෙම විශිෂ්ට ශාස්ත්‍රීය කාර්ය ප්‍රාප්තිය ජීවිතයේ පශ්චාත් සමයේ අත්පත් කරගත් ශාස්ත්‍රීයමය විවක්ෂණතාවයට මාර්ගය සැබෑ පදනම විය. එකල පැවති වාරිත්‍රය පරිදි බාරොන් ජයතිලක කුමරු 1874 සිය සයවැනි වියේ දී එකල විද්‍යාලංකාර පරිවේණාධිපති පදවිය හෙබ වූ රත්මලානේ ශ්‍රී ධර්මාලෝක හිමිපාණන්ගේ පාදමූලයේ දී අකුරු කියවීමේ භාග්‍යය උදාකරගත්තේ ය. ඉන් අනතුරුව ඔහුගේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ලබාදීම සඳහා ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය පාසලක් වූ වරාගොඩ බැප්ටිස්ට් පාසලට ඇතුළත් කරනු ලැබී ය. එනමුදු අධ්‍යාපනය හා ප්‍රඥ ගවේෂණය උදෙසා ඔහු තුළ පැවති උද්‍යෝගය මගින් පොළඹවනු ලැබීමෙන් බුද්ධ ධර්මය, පාලි, සංස්කෘත ආදී විෂයයන් පිළිබඳ ශාස්ත්‍රඥනය විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනෙන් සවස් කාලයේ ලබාගත්තේ ය. දහතුන් වැනි වියට පත්වීමෙන් අනතුරුව හෙතෙම එකල අගනුවර පිහිටි ප්‍රමුඛ පෙළේ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපන ආයතනයක් වූ වෙස්ලි විද්‍යාලයට උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා ඇතුළත් කරනු ලැබී ය. හෙතෙම වෙස්ලි විදුහලේ දීප්තිමත් ශිෂ්‍ය රත්නයක් බවට පත් වී ය. වෙස්ලි විදුහලේ ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවයන්හි දී ස්වකීය අධ්‍යාපන මට්ටමට හිමි ත්‍යාග සියල්ලම දිනාගැනීමට හෙතෙම සමත් වී ය. විශ්මයජනක ධාරණ ශක්තියක් හිමිව සිටි ඔහු නිසඟ බුද්ධි ප්‍රභාසාරයෙන් හෙබි යොවුන් ශිෂ්‍යයකු විය. මෙම සියලු ශක්‍යතාවයන් අභිභවා මෙම සියලු ලක්ෂණයන්ට අතිරේකව ආකර්ශණීය පුද්ගල

ස්වභාවයක් ද, ජනතාව ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ ප්‍රසන්න ස්වරූපයක් ද ආනන්ද ජනක මන්ද සම්මතයක් ද ඔහු සතුව පැවැත්තේ ය. සියලු ලක්ෂණයන් පිඩුකොට දක්වන්නේ නම් මොහු බුද්ධි ප්‍රභාවයේත්, බාහිර කායික ආකර්ශනීයත්වයේත්, සමායෝජනයක් විය.

ඔහු ඉතා පහසුවෙන්ම කේම්බ්‍රිජ් විශ්ව විද්‍යාලයේ කනිෂ්ඨ හා ජ්‍යෙෂ්ඨ පරීක්ෂණ සමත් වීමෙන් පසු රැකියාවක් සොයමින් පසු වී ය. හෙතෙම ප්‍රථමකොට ඉඩම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ ලිපිකරු තනතුරකට අයදුම් කළේ ය. ඒ සඳහා වූ ප්‍රථම සම්මුඛ පරීක්ෂණයේදී ඩී. බී. ජයතිලකයන්ගේ දීප්තිමත් අධ්‍යාපනික වාර්තාව පරීක්ෂා කිරීමෙන් අනතුරුව සම්මුඛ පරීක්ෂණ මණ්ඩලයේ ප්‍රධානී දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානියා ඔහු අමතා මෙසේ පැවසීය. "තරුණය, මේ රක්ෂාවට අවශ්‍ය සුදුසුකම් අභිබවා සුදුසුකම් ඔබ සතුව තිබේ. ඔබට දීප්තිමත් අනාගතයක් තිබේ. උත්සාහවත්තව තවත් ඉදිරියට යන්න". මෙය ඩී. බී. ජයතිලකයන්ගේ ජීවිතයේ තීරණාත්මක හැරවුම් ලක්ෂය විය. මෙම අත්දැකීමත් සමග හෙතෙම රැකියාවන් සෙවීමේ කාර්යය ඉවත ලා වඩාත් අභියෝගාත්මක මාර්ගයක් වූ උසස් අධ්‍යාපනය සාක්ෂාත් කරගැනීමේ මාර්ගයට යොමු වී ය. වාසනාවකට මෙන් ජයතිලකයන්ගේ මුල් පාසල වූ වෙස්ලි විද්‍යාලය කල්කටා විශ්ව විද්‍යාලයේ උපාධි පරීක්ෂණයන්ට ශිෂ්‍යයන් පුහුණු කිරීමේ පන්ති අරඹා තිබිණ. 1890 දී එනම් විසිදෙවැනි වියේ දී හෙතෙම ඉංග්‍රීසි හා ලතින් භාෂා උපාධි විෂයයන් වශයෙන් තෝරාගෙන උපාධි අපේක්ෂකයකු වශයෙන් ලියාපදිංචි විය. හෙතෙම උපාධිය කරා පෙළගැස්වී තිබූ සියලුම පරීක්ෂණ ක්ෂණිකව සපුරාලීමට සමත් වී ය. මෙම සියලු වික්‍රමයන් සදා අනුස්මරණීය වන සේ ඔහුගේ නාමය වෙස්ලි විදුහලේ සුවිශේෂී දීප්තිමත් ශිෂ්‍ය නාමාවලියේ ඇතුළත් කොට ඇත.

ආගමික, සංස්කෘතික හා අධ්‍යාපනික පුනරුදයේ බලකාමියා

19 වැනි ශතවර්ෂයේ අවසාන දශක ද්වය වූකලී ලංකාවේ ආගමික වාද විවාදයන්ගෙන් ගහණ වූ යුගයක් වී ය.

ආවේගශීලී තර්කවාද මෙන්ම කෙළවරක් නොමැති සාකච්ඡාවන්ගෙන් ගහණ වූ යුගයක් වී ය. මිථ්‍යා දූෂ්ඨිකයින්ගේ ආගම වශයෙන් විවිධ තාඩන ජීවන හා නිග්‍රහයන්ට භාජනය කරනු ලැබූ බුදු දහම අභාවයට යවනු ලැබීම පරාජය කොට අධිණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට වෙරදරමින් සිටි යුගයක් වී ය. එමෙන්ම පුරා ගතවර්ෂ සතරක් මුළුල්ලේ විවිධ තාඩන ජීවනයන්ට භාජනය වෙමින් ද සිටි සිංහල ජාතිය ස්වකීය ජන්ම භූමියේ පැවැත්ම ස්ථිර කරගැනීමේ ප්‍රයත්නයේ යෙදීමෙන් ස්වකීය සමාජයේ යළි හිස ඔසවා සිටීමටත්, පාලන ප්‍රනාලියේ කිසියම් බලයක් අත්කර ගැනීමටත් වෙර දරමින් සිටි යුගයක් වී ය. අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලිය ක්‍රිස්තියානි ධර්මප්‍රචාරක පූජකවරුන්ගේ ප්‍රවේනි උරුමය බවට පත්වී තිබිණ. ඔවුන්ගේ ධර්මදූත ව්‍යාපාරයේ ප්‍රධානතම පරමාර්ථය වූයේ දේශීය ජනතාව අන්‍ය ලබ්ධික කිරීම වූ අතර අධ්‍යාපනය ප්‍රවලිත කිරීම මූලික වශයෙන් මෙම අරමුණ සාර්ථක කරගැනීමේ උපාය මාර්ගය විය. බුද්ධ ධර්මය

ධර්මරාජ විද්‍යාලය නගා සිටුවීමේ කාර්යය සිදුකිරීමේ දී ජයතිලක ප්‍රදර්ශනය කළ සාර්ථකත්වය කොපමණ ආකර්ෂණීයවී ද යත් එය නිරීක්ෂණය කළ පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමය කොළඹ ආනන්ද විදුහල උදෙසා ද එම ප්‍රාතිහාර්යය සිදුකිරීමට ජයතිලකයන්ට ආරාධනය කළේ ය. මේ අනුව හෙතෙම 1898 දී කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයේ උප විදුහල්පති පදවියට පත්කරනු ලැබී ය.

අධ්‍යයනය කිරීමත් පරම විඥානාර්ථ කාර්යයන්හි නිරතවීමත් අරමුණු කොටගෙන බලවැටිස්කි මැතිණිය ද කැටුව සෙන්පති හෙන්රි ස්ටීල් ඕල්කොට්තුමාගේ ලංකා සම්ප්‍රාප්තිය 1880 දී සිදු වී ය. මෙම සිදුවීම එකල උද්ගතව පැවති ආරම්භක ආගමික හා අධ්‍යාපනික පුනරුත්ථානයට නව ප්‍රබලත්වයක් ද ජීව ශක්තියක් ද එකතු කළේ ය. මෙම අවධියත් සමගම යොවුන් විශේ පසුවූ ඩී. ඩී. ජයතිලක ද නව ජාතික පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වී ය. මේ අවධිය උදාවන විට ජයතිලක ස්වකීය සම්පූර්ණ ජීවිතයන්, අධ්‍යාපනයත් බුදුසමයේ ව්‍යාප්තිය උදෙසා කැපකිරීමට තීරණය කරගෙන සිටියේ ය. මෙම පරමාර්ථය සපුරාලීමේ අධිෂ්ඨානයේ ප්‍රථම පියවර වශයෙන් ජයතිලක භාරගත් ප්‍රථම කර්තව්‍යය වූයේ පසුකාලයේ ධර්මරාජ විද්‍යාලය නමින් ප්‍රවලිත වූ මහනුවර උසස් බෞද්ධ පාඨශාලාවේ අධිපති පදවිය භාරගැනීම ය. මෙම පාසල පරිපූර්ණ විද්‍යායතනයක් බවට පත්කිරීමේ කාර්යය ආරම්භයේ සිටම පටන් ගැනීමට ජයතිලකට සිදු වී ය. මෙහි විදුහල්පති පදවිය උසුලමින් ධර්මරාජ විද්‍යාලයීය ගොඩනැගිලි අරමුදල තරකිරීමේ කාර්යය සඳහා ආධාර එකතු කිරීමට එතුමා ගමක් ගමක් පාසා, නිවසක් නිවසක් පාසා සංචාරයේ යෙදුණේ ය. වසර සතක් මුළුල්ලේ එතුමා මේ අයුරින් ධෛර්ය සම්පන්නව ක්‍රියා කොට විද්‍යාලයක් සතු විය යුතු සකලවිධ අංගොපාංගයන්ගෙන් සමන්විත තත්වයට මහනුවර ධර්මරාජ විද්‍යාලය පත් කළේ ය.

ධර්මරාජ විද්‍යාලය නගා සිටුවීමේ කාර්යය සිදුකිරීමේ දී ජයතිලක ප්‍රදර්ශනය කළ සාර්ථකත්වය කොපමණ ආකර්ෂණීයවී ද යත් එය නිරීක්ෂණය කළ පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමය කොළඹ ආනන්ද විදුහල උදෙසා ද එම ප්‍රාතිහාර්යය සිදුකිරීමට ජයතිලකයන්ට ආරාධනය කළේ ය. මේ අනුව හෙතෙම 1898 දී කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයේ උප විදුහල්පති පදවියට පත්කරනු ලැබී ය. 1900 දී ආනන්ද විද්‍යාලයේ විදුහල්පති පදවිය දැරූ ඒ.ඊ. බුල්පත්ස් විශ්‍රාම ගැනීමෙන් අනතුරුව එම උත්කෘෂ්ඨ පදවියට ඩී. ඩී. ජයතිලක පත්කරනු ලැබී ය.

මේ අවධිය වන විට ඩී. ඩී. ජයතිලකයන්ගේ ශාස්ත්‍රීය ක්ෂේත්‍රයේ මස්තකප්‍රාප්තිය පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තියත් සාහිත්‍ය, ක්ෂේත්‍රයේ නෛපුණ්‍යයත් එතුමා නියුක්ත සමාජ සේවක ක්‍රියාපද්ධතියත් බෞද්ධ කාර්යාවලියත් මුළු ලංකාවේම ජනතාව මනාව අවබෝධ කොටගෙන සිටියේ ය. මෙබඳු අවධියක දී දේශයේ පවත්නා සමාජ චාරිත්‍රයන් විසින් මෙහෙයවනු ලැබූ ඩී. ඩී. ජයතිලකයන්ගේ දෙමාපියෝ සුප්‍රසිද්ධ පඬිවරයෙකු මෙන්ම ජනතා හිතවාදියකු වශයෙන් ප්‍රසිද්ධිය ලබා සිටි බෙන්තොට බටුවන්තුඩාවේ පඬිතුමාගේ දියණිය තමන්ගේ පුත්‍රයාට මැනවින් ගැලපෙන මනාලියක් වියහැකි බව වටහාගැනීමෙන් අනතුරුව ඒ සම්බන්ධයෙන් මංගල යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කළේය. දෛවඥ මතය විමසීමෙන් අනතුරුව බටුවන්තුඩාවේ දම්පතිනු මෙම මංගල යෝජනාවට අනුමැතිය පළ කළේ 1898 අගෝස්තු මාසයේ දී ඩී. ඩී. ජයතිලක හා මල්ලිකා බටුවන්තුඩාවේ යුවළ ශුභ සරණ බන්ධනයට ඇතුළත් වූහ. මෙම මංගලයාත්සවය ඉතා උත්කර්ෂවත් අයුරින් පවත්වන ලද අතර එම වර්ෂයේ පැවති සුප්‍රකට මංගලයාත්සවය බවට පත් වී ය. මල්ලිකා ළමාතැනිය සැබෑ බෞද්ධ පරිසරයක හැදී වැඩුණු සිංහල, ඉංග්‍රීසි හා පාලි උගත් යුවතියක් වූවා ය. මල්ලිකා ජයතිලක මැතිණිය තම මුළු ජීවිත කාලය තුළදී සිය සැමියාට ශක්තිමත් උදාහරණයක් වශයෙන් ප්‍රේමවන්ත බිරිඳක් ද වූවා ය.

1890 දශකය ශ්‍රී ලංකාවේ ආගමික උද්දාමයෙන් ප්‍රභෝදමත් වූ යුගයක් වී ය. ක්‍රිස්තු භක්තික මිෂනාරි පූජකවරුන් මෙන්ම ගිහි කතිසේරුවරුන් හා බෞද්ධ භික්ෂූන් අතර ප්‍රසිද්ධ විවාද රාශියක් විවිධ නගරවල දී පවත්වන ලදී. මෙම අභියෝගයට මුහුණ දීමට ශක්තිමත් සංවිධානයක් සිංහල බෞද්ධයින් සතුව නොතිබිණ. 1898 දී ඩී. ඩී. ජයතිලක මරදාන ප්‍රදේශයේ කුඩා ගොඩනැගිල්ලක් කුලියට ගෙන කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ මූලස්ථානය ස්ථාපනය කළේ ය. මෙම සංවිධානය යථාකාලයේ දී සිය ක්‍රියාවලිය දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශයන්ට ව්‍යාප්ත කොට බෞද්ධ කටයුතු රාශියක් ආරම්භ කිරීමට

සමත් වී ය. ඩී. ඩී. ජයතිලක මෙම සංගමයේ ප්‍රථම සභාපති වශයෙන් පත්කරනු ලැබූ අතර 1944 වර්ෂයේදී සිය අභාවය සිදුවන අවධිය වනවිට පුරා වර්ෂ 46 ක් මුළුල්ලේ සභාපති පදවිය උසුලා තිබිණ. කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ අනුග්‍රහය යටතේ පොහොදින ධර්ම දේශනා හා ධර්ම සාකච්ඡා පැවැත්වීම දහම් පාසල් ශිෂ්‍යයන් සඳහා වාර්ෂික පරීක්ෂණ පැවැත්වීම, බෞද්ධ පොත්

පත් හා ප්‍රකාශන ප්‍රසිද්ධ කිරීම, අගනුවර මෙන්ම පිටපළාත්වල ද දහම් පාසල් පිහිටුවීම ආදිය ආරම්භකොට අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට විධිවිධාන සැලැස්වී ය. තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ මූලස්ථානය පිහිටුවීමට යෝග්‍ය ගොඩනැගිල්ලක් අවශ්‍ය වූයෙන් බොරැල්ලේ මහනිල් මන්දිරය සහිත වටිනා ඉඩම මිලදී ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සංවිධානය කළේ ය.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ මූලස්ථානය දැනට පිහිටා තිබෙන්නේ මෙම ඉඩමේ ඉදිකළ නව ගොඩනැගිල්ලේ ය. කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වූ අතර පසුගිය වසර 120 මුළුල්ලේම ක්‍රියාත්මක වෙමින් අනුබද්ධ සංගම් 200 කට අධික සංඛ්‍යාවකට මූලිකත්වය දෙමින් දිවයිනේ අග්‍රගණ්‍ය බෞද්ධ සංවිධානයක් වශයෙන් වර්තමානය දක්වා ප්‍රාණවත්ව පවතී.

1902 දී පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමය විසින් ඩී.බී. ජයතිලක ආනන්ද විදුහලේ විදුහල්පති ධුරය දරන අතරම එම කාර්යයට අතිරේකව පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමයේ බෞද්ධ පාඨශාලා සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුරට පත්කරන ලදී. 1905 දී එතුමා පූර්ණ කාලීනව බෞද්ධ පාඨශාලා සාමාන්‍යාධිකාරී වශයෙන් පත්කරන ලද අතර මෙම අවධිය වන විට පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමය දීප ව්‍යාප්තව බෞද්ධ පාඨශාලා පිහිටුවීමෙන් පවත්වාගෙන යාමේ මූලිකත්වය ගත් ජාතික සංවිධානයක තත්ත්වයට පත් වී තිබිණ. මෙම කාර්යයන්ට අතිරේකව ලංකාවේ පූර්ණ ස්වාධීන, එමෙන්ම පූර්ණ වශයෙන් නේවාසික විශ්ව විද්‍යාලයක් පිහිටුවීම සඳහා වූ සංවිධානයේ මූලිකත්වය ද ගෙන ක්‍රියා කළේය. එතුමාට ළමා විශේෂ සිටිම ඉතිහාසය හා සාහිත්‍යය ආශ්‍රිත අධ්‍යයන කාර්යයන්හි නියැලීමට ආශාවක් පැවැත්තේය. මෙම පරමාර්ථය මුදුන් පමුණුවා ගැනීමේ අභිලාෂයෙන් එතුමා රාජකීය ආසියාතික සංගමයේ ලංකා ශාඛාවේ හා ප්‍රාචීන භාෂාපකාර සමිතියේ සාමාජිකත්වය ලබාගත්තේ ය. නව ද සරසවි සඳරැස පුවත්පතෙහි ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීමටත් ඊට නව ප්‍රබෝධයක් ලබාදීමටත් අවශ්‍ය පියවර ගත්තේ ය. ස්වකීය නෛපුණ්‍ය උපයෝගී කොටගෙන සිංහල සාහිත්‍යයට පුනර්ජීවයක් ලබාදීමට ක්‍රියාවලියක් ද ආරම්භ කළේ ය. එතුමාගේ ආරම්භක යෝජනාව පරිදි සිංහල නෛරුත්තික ශබ්ද කෝෂය සංග්‍රහ කිරීමේ කාර්යය සඳහා රජයෙන් ආධාර මුදලක් ලබාගැනීමට සමත් වී ය. දුර්ලභ ගණයේ පැරණි පුස්තක ලේඛන සම්භාරයක් එතුමා සතුව පැවැත්තේ ය. 1989 දී එතුමා ශතවර්ෂ ගණනක්

පැරණි බුදුගුණාලංකාරය, සද්ධර්ම රත්නාවලිය, ධම්පියා අටුවා ගැටපදය, ජාතක පොත ආදී සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ හා "කතිකාවත්" නමින් ප්‍රචලිත වූ හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ විනය පවත්වා ගැනීමේ පරමාර්ථයෙන් සම්මත කරගන්නා ලද ප්‍රඥප්තීන් වශයෙන් පොළොන්නරු යුගයේ සිට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබූ ලේඛන සංස්කරණය කොට විධිමත් ප්‍රකාශන වශයෙන් එළිදැක්වීමට ක්‍රියා කළේ ය. එතුමා සිංහල ශබ්දකෝෂයේ ප්‍රධාන සංස්කාරක වශයෙන් අසීමිත සේවයක් ඉටුකළේ ය.

සමාජ හා දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියේ පුරෝගාමියා

1910 දී එනම් 42 වැනි වියේ දී ඩී. බී. ජයතිලක වැඩිදුර අධ්‍යාපනය සඳහා ස්වකීය වියදමෙන් එංගලන්තය බලා යාත්‍රා කළේ ය. මේ අවස්ථාවේදී දේශීය බෞද්ධ සංවිධාන ද, මහා සංඝයා වහන්සේ ද, ස්වකීය කෘතඥතාවය ප්‍රදර්ශනය කරමින් විවිධ අයුරින් ආශීංසන පිරිනැමීමටත් ශුභ ප්‍රාර්ථනා කිරීමටත් ඉදිරිපත් වූහ. දේශීය පුවත්පත්, සඟරා, වාර කලාප ආදී ප්‍රකාශන එතුමාගෙන් ජාතියටත්, ආගමටත්, භාෂාවටත් ඉටු වූ ආත්ම පරිත්‍යාගශීලී සේවය අගයමින් විශේෂ ලිපි ප්‍රසිද්ධ කළේ ය. එතුමා උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා මක්ස්ෆර්ඩ් විශ්ව විද්‍යාලයේ ජීසස් කොලීජියට ඇතුළත් වී නීති උපාධිය සඳහා නීති ක්ෂේත්‍රයේ උසස් අධ්‍යාපනය ආරම්භ කළේ ය. නීති උපාධිය ලැබීමෙන් පසු "ලින්කන්ස් ඉන්" නම් වෘත්තීය නීති විද්‍යායතනයට ඇතුළත් වී නීතිඥ වෘත්තීය සඳහා පුහුණුව ලබාගෙන 1913 දී බැරිස්ටර් විභාගයෙන් සමත් වී ය. එංගලන්තයේ ගතකළ කාලයේ දී හෙතෙම එරට අමද්‍යප ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරයේත් බුද්ධ ධර්ම ප්‍රචාරක සංවිධානයන්හිත් නිරත විය. ඩී.බී.

1902 දී පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමය විසින් ඩී.බී. ජයතිලක ආනන්ද විදුහලේ විදුහල්පති ධුරය දරන අතරම එම කාර්යයට අතිරේකව පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමයේ බෞද්ධ පාඨශාලා සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුරට පත්කරන ලදී. 1905 දී එතුමා පූර්ණ කාලීනව බෞද්ධ පාඨශාලා සාමාන්‍යාධිකාරී වශයෙන් පත්කරන ලද අතර මෙම අවධිය වන විට පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමය දීප ව්‍යාප්තව බෞද්ධ පාඨශාලා පිහිටුවීමෙන් පවත්වාගෙන යාමේ මූලිකත්වය ගත් ජාතික සංවිධානයක තත්ත්වයට පත් වී තිබිණ.

ජයතිලක එංගලන්තයේ අමද්‍යප ව්‍යාපාරය සමඟ එක්වී රැස්වීම මාලාවක දේශන පවත්වා ලංකාවේ යටත් විජිත පාලනය විසින් බලාත්මක කරන ලද සුරා පනතට විරුද්ධව යටත් විජිත භාර මහ ලේකම්ට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට යථෝක්ත සංවිධානයන්ගේ ද සහාය ලබාගැනීමට ඉතාමත් දක්ෂ අයුරින් කටයුතු සංවිධානය කළේ ය. බුදුදහම උද්වහනය කළ අවිහිංසා වාදී, මානව හිතවාදී, ආක්‍රමණ විරෝධී ආකල්පයන් අගය කළ එංගලන්ත ජනතාව මෙන්ම යුරෝපීය ජනතාව 20 වැනි ශත වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී බුද්ධ ධර්මය කෙරෙහි ඉමහත් හක්තියක් හා ගෞරවයක් ප්‍රදර්ශනය කළ හ. ආකර්ෂණීය වාග් වාතුර්‍යයක් හිමිව සිටියා පමණක් නොව ශ්‍රේෂ්ඨ බෞද්ධ ප්‍රඥවන්තයකු වූ ජයතිලකයන්ට බුදුදහම පිළිබඳ දේශන පැවැත්වීමටත් ආගමික සම්මේලනවලට සහභාගීවීමටත් එංගලන්තයේ විවිධ ප්‍රදේශවලට බහුල වශයෙන් ආරාධනා ලැබිණ. එතුමා එංගලන්තයේ ගතකළ වසර තුනක කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී එංගලන්තයේ බෞද්ධ තත්ත්වය විස්තර කරමින් නීතිපතා ලංකාවේ පළවූ සිංහල පුවත්පත්වලට ලිපි සැපයීම නොකඩවා සිදුකළේ ය.

එම ලිපිවලට ලාංකික පාඨකයින්ගේ නොමසුරු අගැසීම හිමිවී ය. 1913 දී පෙරලා ලංකාවට පැමිණි අවස්ථාවේදී නැව් තටාකාංගනයේ සිට නිවාසය දක්වා ගෞරව පූර්වක පිළිගැනීම් මාලාවකින් සංග්‍රහ සම්මත සිදු කරනු ලැබී ය. නීති ක්ෂේත්‍රයේ ඔහු ලබා සිටි වෘත්තීය සුදුසුකම් අනුව ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ බැරිස්ට්‍රිවරයකු වශයෙන් දිවුරුම් දීමේ අවස්ථාව ලබාගත්තේ ය. හෙතෙම කොළඹ හා කොළඹින් බැහැර අධිකරණ හමුවේ නීතිඥ වෘත්තීයේ යෙදුණේ ය. ඔහුගේ විශේෂඥතාවය වූයේ විහාර දේවාලගම් නීතිය, බෞද්ධාගමික පැවිදි විනය නීතිය හා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා නීතිය ආදී ක්ෂේත්‍රයන් ය.

ඩී.බී. ජයතිලක දිවයිනට පෙරලා පැමිණි අවස්ථාව වනවිට දිවයිනෙන් බැහැරව යන අවධියේ ආරම්භක අවස්ථාවේ පැවති ජාතික හා ආගමික ප්‍රබෝධය ජවයෙන් හා ශක්තියෙන් උද්දාමයට පත්වී තිබිණ. මෙම ක්‍රියාවලියට ක්ෂණිකව අවතීර්ණ වූ එතුමා කල්තොයවාම බෞද්ධ අධ්‍යාපන සභාව හා බෞද්ධ ආරක්ෂක සභාව නමින් සංවිධාන දෙකක් ආරම්භ කළේ ය. එතුමාගේ ජීවිත පර්යන්ත අපේක්ෂාව වූයේ විද්‍යාදය හා විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාචීණ භාෂා අධ්‍යාපනයට කැපවූ ප්‍රමුඛ පෙළේ විද්‍යායතන බවට පත්කිරීම ය. එම අවධිය ලංකාවේ ජනගහනයෙන් විශාල බහුතරය සකලවිධ රෝගාබාධවලට ප්‍රතිකාර ගැනීම සඳහා ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමයේ පිහිට පෙවීමට කැපවී සිටි යුගයක් විය. ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමය නගා සිටුවීමේ අභිප්‍රායෙන් එතුමා ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ සාමාජිකත්වය ද ලබාගත්තේ ය. හෙතෙම ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධාගමික, අධ්‍යාපනික, සංස්කෘතික හා සාහිත්‍යමය ක්‍රියාවලීන් තුළින් සිංහල බෞද්ධ ජනතාවගේ පළමු පෙළේ නායකයා වූ අතර අනෙක් ජාතීන්ගේ හා බැතිමතුන්ගේ විශ්වාසයන්, බහුමානයන් දිනාගැනීමට සමත්විය. මීට සමගාමීව යටත් විජිත පාලනයෙන් මිදී ස්වාධීනත්වය ලබාගැනීම අරමුණු කරගත් ලංකාවේ දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපාරයේ පුරෝගාමීත්වය අත්කර

ගැනීමට ද සමත්විය. 20 වැනි ශතවර්ෂයේ ආරම්භයේ සිටම විවිධ සමාජමය, ආර්ථික හා දේශපාලන හේතූන් කරණකොටගෙන බෞද්ධ හා මුස්ලිම් බැතිමතුන් අතර එක්තරා විරෝධාකල්පයක් ජනිත වී ගොඩනැගෙමින් පැවතිණ. 1915 වෙසක් පොහෝ දිනයේ දී බෞද්ධ පෙරහරක් මහනුවර මුස්ලිම් දේවස්ථානයක් ඉදිරියෙන් ගමන් කරදී ඊට ගල්මුල් ප්‍රහාරයක් එල්ල වී ය. එයට එරෙහිව ආගම්වාදී කෝලහාල ඇතිවිය. මෙම සිද්ධිය රජයට එරෙහිව කුමන්ත්‍රණය කිරීමේ හා රාජද්‍රෝහිත්වයේ යෙදුණු බවට සැකකරනු ලැබීමෙන් බෞද්ධ නායකයින් අවිචක්ෂ හා අවිචාරවත් අයුරින් සිරභාරයට ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් ආරම්භ වී ය. ඩී.බී. ජයතිලකයන්ගේ රාජපාක්ෂිකත්වය හා විශ්වසනීයත්වය මනාව ප්‍රකටව තිබියදීත් ඒ කිසිවක් නොසැලකූ පාලනාධිකාරිය එතුමා පවා එම නියෝගයන්ගෙන් නිදහස් කරනු ලැබුවේ නැත. යුද්ධ නීතිය ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද අතර සීමාවකින් තොරව සිරභාරයට ගැනීම ද, වගවිභාගයකින් හෝ අධිකරණමය විනිශ්චයකින් තොරව ජනසමූහයන්ට වෙඩිප්‍රහාර එල්ලකිරීම් ද සිදුවිය. අමද්‍යප සේවකයින් ඇතුළුව සියලුම සිංහල බෞද්ධ නායකයෝ සිරභාරයට ගනු ලැබූහ. යටත් විජිත පාලනාධිකාරිය විසින් අකාරුණික අයුරින් කැරලි කෝලාහල මර්දනය කිරීම හේතුකොටගෙන සිංහල හා දමිල නායකයින් අතර සමගිය නැවත වර්ධනය වීමෙන් නිදහස උදෙසා සටනේ දී ජනතාවේ විවිධ කොටස් අතර සමගියක් වර්ධනය වීම ඇරඹිණ. මේ අයුරින් කැරලි කෝලාහල අවසානයේ දී ව්‍යවස්ථාදායක හා පරිපාලනමය ප්‍රතිසංස්කරණ උදෙසා ආරම්භ වූ සටන ජවබලයෙන් වර්ධනය වීමෙන් ජනතාව අතර ප්‍රබලත්වයන් ජීවබලයන් වර්ධනය වීම සිදුවී ය. 1918 දී ඩී. බී. ජයතිලකයන්ගේ නායකත්වයෙන් යුත් ප්‍රබල නියෝජිත පිරිසක් දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ අපේක්ෂාවෙන් එංගලන්තය බලා පිටත් වී ය.

1919 දී ලංකා ජාතික සංගමය පිහිටුවනු ලැබූ අතර දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ ලබාගැනීමේ

ව්‍යාපාරය ඉදිරියට ගෙනයාමේ පූර්ණ වගකීම මෙම සංවිධානය විසින් පවරාගනු ලැබී ය. ලංකාවේ ඇතැම් පාර්ශවයක් විසින් සිංහල ජනතාව පිළිබඳව භීෂණාත්මක වික්‍රමයක් මවාපා තිබිණ. මෙම වික්‍රම මවා පෑමට මුල්වූවන් අතර යටත් විජිත පාලනයේ නිලධාරීහු ද යුරෝපීය ජාතික වැවිලිකරුවෝද, විදේශික ව්‍යාපාරිකයෝද, ඔවුන්ගේ දේශීය හෙන්වයියලාද වූහ. ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියට උඩරට සිංහල පෙලැන්තියේ පූර්ණ සහයෝගය නොලැබිණ. යටත් විජිත පාලන අධිකාරිය ද දැඩි පිළිවෙතක් අනුගමනය කළ අතර අනුකම්පා විරහිත ස්ථාවරයක පිහිටා සිටියේ ය. අසාමාන්‍ය වාදකරුවකු මෙන්ම ක්‍රියාශූර සාකච්ඡා මෙහෙයවන්නකු වූ ඔක්ස්ෆර්ඩ් සරසවියේ අධ්‍යාපනයෙන් පන්තරය ලබා සිටි බැරිස්ට්‍රිවරයා තවදුරටත් ප්‍රතිසංස්කරණ ඉල්වා සිටීමේ ක්‍රියාවලිය ප්‍රාණවත්ව තබාගැනීම සඳහා තවත් කාලයක් බ්‍රිතාන්‍යයේ රැඳී සිටියේ ය.

බ්‍රිතාන්‍ය රජය විසින් ලංකාවට ප්‍රදානය කිරීමට තීරණය කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ සමූහය 1920 සැප්තැම්බර් 23 වැනි දින රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රසිද්ධියට පත්කොට තිබිණ. එනමුත් මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ සමුදාය ලාංකික ජනතාව හා ප්‍රජානායකයින් තෘප්තිමත් කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවී ය. යටත් විජිත පාලකයන් ද, ඔවුන්ට ගැති දේශීය පුද්ගලයන් ද හැර අන් සියලුදෙනාම එම ප්‍රතිසංස්කරණ සමූහය සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රතික්ෂේප කළහ. එනමුදු ප්‍රඥප්තියෙන් රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයකු වූ ඩී.බී. ජයතිලක අවස්ථාවට උචිත අයුරින් ක්‍රියාකරමින් ඇවිලීමට තිබූ ගින්න නිවා දැමීමට සමත් වී ය. බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටයේ යටත්විජිත තත්වයේ සිට පූර්ණ ස්වාධීනත්වය කරා එක පිම්මකින් ප්‍රගමනය කිරීම ප්‍රඥගෝචර නොවූ අතර ප්‍රායෝගික ද නොවී ය. මෙබඳු අවස්ථාවන්හිදී ප්‍රවේශමෙන් ක්‍රියාකිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද, ඉවසීමෙන් සිටීමේ වැදගත්කම ද, පියවරෙන් පියවර ඉදිරියට යාමේ ප්‍රඥගෝචරත්වය ද පිළිබඳව තමා සමග එක්ව සිටි නිදහස් සටනේ පුරෝගාමීන්ට ජයතිලක විසින් කරුණු පහදා දෙන ලදී.

එතුමා විවිධ වාර්ගිකයින් එක්සත්කොට ආත්ම නිර්ණයෙන් ක්‍රියාකර ස්වාධීනත්වයෙන් උපරිම ප්‍රමාණයක් ලබාගැනීමේ අභිප්‍රායෙන් එක්සත් පෙරමුණක් ගොඩනැගීමට සමත් වී ය. මෙම ඉල්ලීම්වලට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් 1923 දී යෝජනා දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ සංග්‍රහ කොට ධවල පත්‍රිකාවක් නිකුත් කරන ලදී. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණයන් අනුසාරයෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුක්‍රමයක් සේයාවක් පවා ප්‍රදානය නොකෙරුණු බැවින් ඒවායින් ජනතාවගේ අපේක්ෂා පූරණයක් සිදු නොවී ය. 1924 රාජසභා ආඥාව මගින් යෝජනා ප්‍රතිසංස්කරණ නිවේදනය කරන ලද අතර ඒවා අනුසාරයෙන් පැහැදිලි නිලනොලත් මන්ත්‍රී බහුතරයක් ද, කොට්ඨාශ මත පත්වන නියෝජිත සංයුතියක් ද ආණ්ඩුකාරවරයා ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ සභාපති පදවියෙන් ඉවත් වීම ද, ඒ වෙනුවට මහජන ඡන්දයෙන් පත්වන උප සභාපතිවරයකු මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ සභාපති වශයෙන් ක්‍රියාකිරීමේ ප්‍රතිපාදනයන් ද ප්‍රදානය කරන ලදී. එසේ වුවද, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණයන් මඟින්ද වගකීමෙන් තොරව බලය පැවරීමක් සිදුකර තිබූ හෙයින් සමස්තයක් වශයෙන් ගත්කළ මෙම ප්‍රතිසංස්කරණයන් ද නිශ්ඵල ව්‍යායාමයක් ස්වරූපයක් ගත්තේ ය. 1924 දී පවත්වන ලද ව්‍යවස්ථාදායක සභා ඡන්ද විමසීමේදී ඩී. බී. ජයතිලක කොළඹ දිස්ත්‍රික් මන්ත්‍රී ආසනය වෙනුවෙන් නිතරගයෙන් පත් වී ය. ශ්‍රීමත් ජේම්ස් ජීරිස්ගේ අභාවයෙන් පසු ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රණ සභාවේ උපසභාපති පදවියට ද හෙතෙම නිතරගයෙන්ම තේරී පත් වී ය. ඉන් අනතුරුව යටත්විජිත පාලන තන්ත්‍රයේ විවිධ කාරක සභා හා කොමිෂන් සභාවන්හි සාමාජිකත්වය පිරිනමනු ලැබූ එතුමාට සුවිශේෂී දක්ෂතාවයක් ප්‍රදර්ශන කරමින් උත්කෘෂ්ඨ සේවයක් ඉටුකිරීමට අවස්ථාව උදා වී ය.

ස්වයං පාලන ගමනේ පුරෝගාමියා

1924 දී බ්‍රිතාන්‍ය රජය විසින් ප්‍රදානය කරන ලද ව්‍යවස්ථාදායක ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රතිපාදන යෝජනාවලිය ජාතික නායකයින් මෙන්ම දේශීය ජනතාවන් කාප්තිමත් කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවූයෙන්

ස්වයං පාලනය සඳහා ආරම්භ වී පැවති ඉල්ලීම් ඉතා වේගයෙන් ද, විද්‍යාමානව ද, හීන නොවෙමින් ශීඝ්‍රයෙන් ප්‍රබල වෙමින් පැවති ය. අඛණ්ඩව පැවති බලවත් උදව්වලට නමුත් බ්‍රිතාන්‍ය රජය 1927 දී ඩොනමෝර් කොමිෂන් සභාව යනුවෙන් හඳුන්වන ලද ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ මණ්ඩලය පත්කළේ ය. මෙම ඩොනමෝර් කොමිෂමේ ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ඔස්සේ ලංකා ජනතාවට ස්වයං පාලන බලයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ලබා දී තිබූ අතර ශ්‍රී ලංකාවට ස්වාධීනත්වයේ දෙරටුව දක්වා ප්‍රගමනයක් අත්වී තිබිණ. මෙම යෝජනා යටතේ විවිධ ක්ෂේත්‍රයන් හා විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් ස්වයං තීරක බලයක් ද ප්‍රදානය කොට තිබිණ. සියලුම පුරවැසියන්ට සර්වජන ඡන්ද බලය ප්‍රදානය කිරීම අසාමාන්‍ය විජයග්‍රහණයක් විය. කරුණු මෙසේ වුවද නව ව්‍යවස්ථාවට බොහෝ පාර්ශවයන්ගෙන් විරෝධය පළ වී ය. කෙසේ වුව ද, ජනතාවගේ වාසනාවට, ලංකා ජාතික සංගමයේ

මතය වූයේ අර්ධ ප්‍රතිලාභයක් හෝ ලැබීම කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් නොලැබ සිටීමට වඩා අගය කළ යුතු බව ය. ලංකා ජාතික සංගමය එහි සාමාජිකත්වයේ බහුතරයක එකඟතාවය මත එංගලන්ත රජය විසින් ප්‍රදානය කරන ලද ඩොනමෝර් ව්‍යවස්ථාව නමින් පසුව හැඳින්වුණ නව ව්‍යවස්ථාව පිළිගැනීමට එකඟතාවය පළ කළේ ය. එනමුදු මෙම තීරණය ජාතික සංගමය දෙපිලකට බෙදී යාමට හේතු වී ය. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා අනුව සිදුවූ බල තුලනය අනුව වැඩි බලය නිත්‍ය වශයෙන්ම සිංහල බහුතරය අතට පත්වන හෙයින් ද්‍රවිඩ සාමාජිකත්වය විරෝධය පළ කළේ ය. නැවත වතාවක් ජාතියේ ගැලවුම්කරුවා වශයෙන් ඉදිරිපත් වීමට ඩී. බී. ජයතිලකයන්ට අවස්ථාව මතු වී ය. ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන විරෝධතා රැල්ල හමුවේ අවිද්‍යාමානව එහෙත් අඛණ්ඩව යටපත් වී පැවතෙමින් නැගී එන අභ්‍යන්තර විරෝධතා සමුදායක් හමුවේ යළිත් වතාවක් ඉදිරිපත්වීමට ඩී. බී. ජයතිලකයන්ට සිදු වූයෙන් එතුමා නව ව්‍යවස්ථාවට අනුමැතිය ලබාගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් දිවයින පුරා රැස්වීම් මාලාවක් පවත්වමින් නව ව්‍යවස්ථාවට පොදු ජනතාවගේ එකඟතාවය ලබාගැනීමේ දී ප ව්‍යාප්ත ප්‍රයත්නයක් යෙදුණේ ය. 1929 දී ජනතා නායකයින්ගේ බුද්ධි මහිමය එල දැරීමෙන් ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රණ සභාව ඩොනමෝර් ව්‍යවස්ථාව පිළිගැනීමට බහුතර ඡන්දයෙන් තීරණය කළේ ය. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව නමින් හැඳින්වුන නව ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රණ සභාවට මන්ත්‍රීවරුන් තෝරා පත්කරගැනීම සඳහා ප්‍රථම ඡන්ද විමසීම 1931 දී පවත්වන ලදී. ඩී. බී. ජයතිලක කැළණිය කොට්ඨාශයේ මන්ත්‍රීවරයා වශයෙන් ජයග්‍රහණය ලැබී ය. අනතුරුව නව අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ස්වදේශ කටයුතු භාර විධායක සභාවට ද එහි සභාපති පදවියට ද පත්වූ අතර ඒ හේතුවෙන් ස්වදේශ කටයුතු භාර අමාත්‍ය පදවියට ද නිතැතින්ම පත් වී ය. ඊට සමගාමීව රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ උපසභාපති තනතුරට ද පත්වූයෙන් ඒ සමගම සභානායක පදවියට ද නිතැතින්ම පත් වී ය.

ඩී. බී. ජයතිලක කැළණිය කොට්ඨාශයේ මන්ත්‍රීවරයා වශයෙන් ජයග්‍රහණය ලැබී ය. අනතුරුව නව අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ස්වදේශ කටයුතු භාර විධායක සභාවට ද එහි සභාපති පදවියට ද පත්වූ අතර ඒ හේතුවෙන් ස්වදේශ කටයුතු භාර අමාත්‍ය පදවියට ද නිතැතින්ම පත් වී ය. ඊට සමගාමීව රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ උපසභාපති තනතුරට ද පත්වූයෙන් ඒ සමගම සභානායක පදවියට ද නිතැතින්ම පත් වී ය.

විධායක කාරක සභාව විසින් එම අභිමානනීය පදවියට පත්කරනු ලැබීමෙන් ද, රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ උපසභාපති හා සභානායක වශයෙන් පත්කරගනු ලැබීමෙන් ද, එතුමාගේ ජාතික නායකත්වය ජනතාව විසින් පුන පුනා පිළිගනු ලැබූ බව මනාව ස්ථූට විය. දෙවැනි ලෝක සංග්‍රාමය නිල වශයෙන් 1939 සැප්තැම්බර් මස 3 වැනි දින ජර්මන් සේනාවක් පෝලන්තය ආක්‍රමණය කිරීමෙන් ආරම්භ විය. 1939 සැප්තැම්බර් 5 වැනි දින ඩී. බී. ජයතිලකගේ නායකත්වය ප්‍රකට කෙරෙමින් සංග්‍රාමය පවත්වාගෙන යාමට ලංකා රජයේ සහාය පළකරමින් එංගලන්තයේ මහරජතුමා අමතමින් එතුමා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවක් රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව විසින් සම්මත කරන ලදී. මෙම ආමන්ත්‍රණය හුදෙක් බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටයට පක්ෂ පාතිත්වය ප්‍රකාශ කිරීම පමණක් නොව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා මූලික අයිතිවාසිකම් සුරැකීම සඳහා සහයෝගය ප්‍රකාශ කිරීමක් වශයෙන් ද සැලකිය යුතුය. ඇතැම් අන්තවාදී ජනකොට්ඨාශ විසින් ගර්භාවෙන් සලකන ලද නමුත් මෙය සාධනීය ප්‍රතිඵල ලබාදුන් ක්‍රියාවක් විය. මන්ද ජගත් සංග්‍රාමය අවසන් වීමෙන් සුළුකාලයකින් පසුව ශ්‍රී ලංකාවට ස්වාධීනත්වය ලබාගැනීමට බලවත් පිටුවහලක් එයින් ලැබුණු බව ප්‍රකටය. ජපානය විසින් ලංකාවට ගුවන් ප්‍රහාර එල්ල කිරීම 1942 අප්‍රේල් 5 වැනිදා සිදු වී ය. සන්ත්‍රාසයට පත්වූ අගනුවර කොළඹ නිවැසියෝ යුහුසුළුව ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ කරා ආරක්ෂාව පතා ඉවත්ව ගියහ. කොළඹ නැව් තටාකාංගනයේ ආහාර හාණ්ඩ ගොඩබැඳීම සම්පූර්ණයෙන්ම නතර වූයෙන් හදිසි ආහාර හිඟයක් උද්ගත විය. මේ අවස්ථාවේදී ජාතිය ගොඩනැගීමේ කාර්යයට උරදෙමින් ඩී.බී. ජයතිලක ක්‍රියාත්මක විය. කැළණිය ප්‍රදේශයෙන් ස්වේච්ඡා සේවකයින් 400 ක් පමණ රැස්කර ගැනීමට සමත් වූ එතුමා ආහාර ගොඩබැඳීම සිදු කළේ ය. ස්වදේශ කටයුතු භාර ඇමතිවරයා වශයෙන් මෙන්ම රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ සභානායක වශයෙන් ද දේශයේ සාමය හා ස්ථාවරත්වය ස්ථාපිත කිරීම එතුමාගේ වගකීම විය.

මෙම පදවිය නව ව්‍යවස්ථාවේ නිල වශයෙන් එබඳු පදවියක් නොතිබුණ ද යථාර්ථයෙන් පාර්ලිමේන්තුවක අග්‍රාමාත්‍ය පදවියකට සමාන පදවියක් වී ය. නව ව්‍යවස්ථාදායකය වූ රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ ප්‍රථම අයවැය යෝජනාව සභානායක පදවිය දැරූ ඩී.බී. ජයතිලක විසින් ඉදිරිපත් කරන ලදී. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ ප්‍රථම අයවැය යෝජනාව ඉදිරිපත් කරමින් එතුමා ලංකාවේ සෑම දරුවකුටම අධ්‍යාපනයක් ලබාදිය යුතු බවත් නූගත් ජනතාවක් විසින් මන්ත්‍රණ සභාවක් තෝරා පත්කර ගැනීම දේශයට අහිතකර භයානක තත්ත්වයක් විය හැකි බවත් අවධාරණය කළේ ය. ප්‍රගතිශීලී රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සමුදායක් එතුමා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලදී. වාරිමාර්ග,

කෘෂි කර්මාන්ත, කර්මාන්ත සංවර්ධනය ආදී ක්ෂේත්‍රයන්ට ප්‍රමුඛතාවය හිමිකර දෙන ලදී. 1932 දී බ්‍රිතාන්‍ය මහ රජතුමන් විසින් ඩී.බී. ජයතිලක ට නයිට් පදවියක් පිරිනමන ලද්දෙන් ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ එබඳු සම්මානයකින් පිදුම් ලැබූ ප්‍රථම බෞද්ධ නායකයා වීමේ අසහාය ගෞරවය ද ඩී.බී. ජයතිලකට හිමි වී ය. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට මන්ත්‍රීවරුන් තෝරා පත්කර ගැනීමේ දෙවැනි ඡන්ද විමසීම 1936 දී පවත්වන ලද අතර මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඩී. බී. ජයතිලක නැවතත් කැළණිය කොට්ඨාශය නියෝජනය කෙරෙන මන්ත්‍රීවරයා වශයෙන් පත්කරගනු ලැබී ය. එතුමා නැවත වතාවක් ස්වදේශ කටයුතු භාර ඇමතිවරයා වශයෙන් යථෝක්ත

ආහාර බෙදාහැරීම පාලනය කොට සීමාකිරීම අප්‍රමාදව සිදුකරන ලදී. මීට අතිරේකව ආහාර නිෂ්පාදනය සංවිධානය කිරීම ද, ග්‍රාම සහ නගර ආරක්ෂක නිලධාරීන් පත්කිරීම ද, අභ්‍යන්තර ආරක්ෂක අධිකාරියක් පිහිටුවීම ද ක්ෂණිකව සිදුකරන ලදී. 1942 ඔක්තෝබර් 15 වැනි දින පවත්වන ලද ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ප්‍රථම උපාධි ප්‍රදානෝත්සවයේ දී ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක වෙත සම්මානනීය නීති විශාරද ආචාර්ය (එල්.එල්.ඩී.) උපාධියක් පිරිනැමීමෙන් එතුමා ලංකාව ස්වාධීනත්වය ලැබීමට පූර්ව යුගයේ විරාජමාන වූ කිරුළ නොපලන් රජතුමකුට සමාන අසහාය ජාතික නායකයා වූ බව ස්ථූට විය.

ජාතික විරවරයකුට පැවරුණ අවසාන කාර්යභාරය

1942 දී ඩී. බී. ජයතිලකට ඉන්දියාවේ නේවාසික ලංකා රජයේ රාජතාන්ත්‍රික නියෝජිතයා වශයෙන් නවදිල්ලියේ පිහිටුවන ලද කාර්යාලයට පත්වීමක් ලබා දෙන ලදී. ලංකාවේ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයෙන් ඉවත්කොට ජාතික නායකත්වයෙන් ද ඇත්කොට ජනතාවට අමතක කරවන සීමාවට ළඟාකොට නව පත්වීමක් ලබාදී ඉතා සුක්ෂම අයුරින් ජාතික වේදිකාවෙන් එතුමා ඉවත්කරනු ලැබී ය. ඔහුට දැඩිව ඇළුම් කළ පොදුජනතාව මුලා කරවීමේ අභිප්‍රායෙන් එතුමා ඉන්දියාවේ නේවාසිකව තැබීම අනිවාර්ය වී ඇති බවක් මවාපාමින් ඒ බව සනාථ කිරීමට අවශ්‍ය ව්‍යාජ හේතූන් ප්‍රබන්ධ කොට ඉදිරිපත් කරන ලදී. ප්‍රථම හේතුව වශයෙන් දක්වන ලද්දේ ලංකාවේ උග්‍ර ආහාර හිඟයක් උද්ගතව ඇති හෙයින් ඉන්දියාවෙන් ඉතා ඉක්මණින් ආහාර සැපයුම ලබාගතයුතු බව ය. දෙවැනි හේතුව වශයෙන් දක්වන ලද්දේ ලංකාවේ නේවාසික ඉන්දීය සම්භවය සහිත ජනතාව පිළිබඳ ගැටලුව ය. ලංකාවේ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ සත්‍ය වශයෙන්ම නායකත්වය දැරූ පුද්ගලයා මෙන්ම ස්වාධීන ලංකාවක් පිහිටුවනු ලැබීමෙන් පසු එහි අග්‍රාමාත්‍ය පදවිය දැරීමට අනිශ්චිත ම යෝග්‍ය පුද්ගලයා වූ ඩී. බී. ජයතිලක මෙම කාර්යය සඳහා අනිවාර්යයෙන් ම අවශ්‍ය වූයේ ද යන්න ගැටලුවකි. මෙම ක්‍රියාව ඩී. බී. ජයතිලක දේශපාලන

ලෝකයේ වනාන්තරයක සිරකර තැබීමේ සත්වේතනාවෙන් සිදුකරන ලද්දක් යන්න ද නො එසේනම් ගුප්ත හේතුවක් මත සිදුකරන ලද්දක් ද යන්න පසුකාලීන ඉතිහාසඥයන්ට භාර ය. ඩී. බී. ජයතිලක තමාගේ සුභද සහෝදර අමාත්‍යවරුන් විසින් නිර්මාණය කරන ලද උගුලක අභිංසක අඥනතාවයෙන් සිරවූනා විය හැකි ය. මදුරුවකු ඝාතනය කිරීමට පොරවක් භාවිතා කරන අයුරින් සුළු ගැටලුවක් විසඳීමට මෙසේ අසහාය ජාතික විරයකු යෙදවීමට කිසිම හේතුවක් නොමැත. තවද, මැලේරියා රෝගයට ගොදුරු වීමෙන් මේ අවධිය වනවිට 74 වැනි වියේ පසුවූ ඩී. බී. ජයතිලක ශරීර සෞඛ්‍යයෙන් ද පිරිහණු තත්ත්වයට පත්ව සිටියේය. ඩී. බී. ජයතිලකගේ ජීවන චරිතය සම්පාදනය කළ ආචාර්ය නන්දදේව විජේසේකර ඩී. බී. ජයතිලක ලංකා දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයෙන් ඉවත් කිරීමට උපයෝගී කරගත් ද්‍රෝහී උපක්‍රම හා කුටෝපායයන් මේ අයුරින් පිඬුකොට දක්වයි. "ජයතිලක ජාතික වේදිකාවෙන් ඉවත් කිරීමට නැඹුරු වූ දුෂ්ඨ බලවේගයන් දූෂ්‍යමාන වන යුගය ළඟාවෙමින් පැවැත්තේ ය. ක්ෂණිකව සිය අභිමතාර්ථයන් ඉෂ්ඨ සිද්ධ කරගැනීමට මාන බලමින් සිටි අයට ඔහුගේ මහලු විය බාධාවක් මෙන් දිස් වී ය".

ඩී. බී. ජයතිලක නවදිල්ලියේ සිය නව පත්වීමේ කාර්යයන්හි නියැලී සිටි අවධියේ 1944 පෙබරවාරි මාසයේදී යළිත් වරක් මැලේරියා රෝගයට ගොදුරු වීමෙන් ගිලන් වී ය. හෙතෙම 1930 වර්ෂයේ සිටම වරින්වර මැලේරියා රෝගයට ගොදුරු වීමෙන් කායික දුබලතාවයට පත්වී සිටියේ ය. 1944 අප්‍රේල් මාසයේදී නවදිල්ලියේ උෂ්ණාධික දේශගුණය අතිශයින් උත්සන්න වීම නිසා එතුමා සුවදායක නගරයක් වූ මුසුරි නගරයේ සුළු කාලයක් ගතකිරීම සඳහා පිටත්ව ගියේ ය. මෙම කාලයේදී එතුමාට උදරාබාධයක් වැළඳුණු අතර සුළු හෘදයාබාධයකට ද ගොදුරු විය. හැකිතරම් ඉක්මණින් පෙරලා ලංකාවට පැමිණීමට ඩී. බී. ජයතිලක ට අවශ්‍ය විය. ඉන්දියාවේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයේ අධිපති වූ ප්‍රතිරාජයා මේ සඳහා ගුවන් යානයක් ක්ෂණිකව සපයා දුන්නේ ය. ගුවන්

මගින් ලංකාව බලා පැමිණෙද්දී 1944 මැයි 29 වැනි දින බැංගලෝරයේදී එතුමාගේ අභාවය සිදු විය. ලංකාවේ සිවිල් පාලනාධිකාරිය හා යුද අධිකාරිය එක්වී රාජ්‍ය ගෞරව සහිත ඒකාබද්ධ අවමංගලයාත්සවයක් සංවිධානය කරන ලදී. අභාවප්‍රාප්ත ජාතික විරයාට අවසාන බුහුමන් දැක්වීම සඳහා අතිවිශාල ජනකායක් කොළඹට රාහුනවී සිටියහ. ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් ද ලෝකයේ විදේශීය රාජ්‍ය රාශියකින් ද හෘදයාංගම ශෝකී පණිවුඩ ගලා ආවේ ය.

අතිශ්‍රේෂ්ඨ ජාතික විරවරයකු වූ ද, සංසන්දනය කළ නොහැකි මහා යුග පුරුෂයකු වූ ද, අසහාය නායකයකුගේ අකාල වියෝගය දේශයටත් ජනතාවටත් නැවත පිරවිය නොහැකි පාඩුවක් විය. එකළ පළ වූ පුවත්පතක කතෘවාක්‍යයක අභාවප්‍රාප්ත විරයාට උපහාරයක් පුදකරමින් මෙසේ සඳහන් කොට තිබිණි.

"ජනතාවගේ හදවත්වල මෙපමණ ප්‍රමාණයක ලක්ෂයන් ස්පර්ෂ කළ එමෙන්ම ලංකා ජනතාවගේ ජීවන ප්‍රනාලිය මෙතරම් අව්‍යාජ අයුරින් මුර්තිමත් කළ ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලකට සමාන අනෙක් නායකයෙක් ලක්වැසි ජනතාව සතුව නොසිටියේ ය."

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලකයන්ගේ අද්විතීය බව

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලකයන් ගේ අද්විතීයත්වය සත්‍ය වශයෙන්ම ජනප්‍රවාදයකට සමවන අයුරින් විශ්මය ජනක ය. එතුමාගේ අද්විතීයත්වය සනාථ කෙරෙන සාධක වශයෙන් දැක්විය හැක්කේ එතුමා සතුව පැවති සුවිශේෂ ගුණාංග හා ලක්ෂණයන්ට සමාන ලක්ෂණ එතුමාට පෙරාතුව හෝ පසුව ජීවත් වූ අන් කිසිවකු සතුව නොතිබීමය. මෙම අනන්‍ය සාධාරණත්වයෙන් අප ජනතාවගේ සංස්කෘතික උරුමයෙහි සමස්තය මැනවින් පරාවර්තනය විය. එතුමාගේ විනිතභාවය එතුමා හමුවූ හෝ ඇමතු හෝ ඇසුරු කළ සෑම පුද්ගලයකුටම මනාව අවබෝධ වී තිබිණ. එතුමා සියලු කල්හිම නිර්භීතව ක්‍රියා කළේය. තමාගේ ජීවිතයේ සකලවිධ කාර්යයන්ම, අංගයන්ම, සුක්ෂ්මව කල්තියාම සැලසුම් කළේ ය. එතුමා හෘද සාක්ෂියට එකඟව සෑම ප්‍රකාශයක්ම සිදු කළේ ය.

එතුමා කිසිවෙකුට හෝ කිසිදෙයකට බිය නොවී ය. එතුමා බියවූ එකම ක්‍රියාව වූයේ සාධාරණත්වයට, සත්‍යයට හා ධර්මිෂ්ඨත්වයට එරෙහිව යාම ය. එතුමාගේ මානසික ප්‍රයාන්තභාවය හා මානසික නියැලියාව ප්‍රබන්ධ ස්වරූපීව විශ්මය ජනක ය. ප්‍රකෝපකාරී අවස්ථාවන් හමුවේ එතුමා නොසැලී නොබියව සිටියේ ය. එතුමා ජීවමාන සර්වචාර්ය ප්‍රේමයකින් යුතුව මානව ගැටලුවලට මුහුණදීමට ඉදිරිපත් විය. එතුමා ප්‍රඥවන්ත වූ නමුත් ප්‍රඥවන්තභාවය ප්‍රදර්ශන භාණ්ඩයක් බවට පත්කර නොගත්තේ ය. නිහතමානී වූ නමුත් කිසිම බලවේගයක් හමුවේ නම් නවීන වීමට සූදානම් වූයේත් නැත. සංක්ෂේපයෙන් පවසනහොත් එතුමාට රජවරුන් සමග එක්වී සංසරණය කිරීමට භාග්‍යය උදාවී තිබූ අතර සාමාන්‍ය පුද්ගලයින්ගේ හදවත් සමග එක්වීමට සමත් සාධුශීලීත්වයක්ද එතුමා සතුව පැවැත්තේ ය.

කරුණු තැන්පත් කරගැනීමේ ඔහුගේ ධාරණ ශක්තිය විද්‍යුත් පරිගණකයකට සමාන විය. සම්භාව්‍ය සාහිත්‍යයෙන් උඩාන පාඨ කටපාඩමින් පුනරුච්චාරණය කිරීමට එතුමාට හැකියාවක් තිබිණ. එතුමා නර්මාලාප, ව්‍යංග්‍යාලංකාර හා වක්‍රාත්ති ප්‍රකාශනයේ විශාරදයෙක්

විය. එතුමා කිසිදෙනෙකු ප්‍රකෝප වූ ස්වභාවයක් ප්‍රදර්ශනය නොකළේ ය. එතුමාගේ පෞද්ගලික ජීවිතය ආදර්ශමත් විය. එතුමා නිහතමානී, සරල එනමුත් ශෝභමාන ජීවිතයක් ගතකළේ ය. තමා ඇසුරු කරන්නන් කෙරෙහි විමසිලිමත් වීමත්, තමාගේ සම්පත් අන්‍යයන් සමග බෙදාගැනීමත් එතුමාගේ ජීවිතයේ මුල්බැසගත් ස්වාභාවික ගුණාංග විය. නිහතමානීත්වය එතුමාගේ ජීවිතයේ ජනප්‍රියතාවයේත්, සාර්ථකත්වයේත්, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයේත් ප්‍රාණය විය. එතුමා නිදහසේ හමුවීමට උසස් පහත් ඕනෑම තත්ත්වයේ පුද්ගලයෙකුට අවසරය තිබිණ. ප්‍රමාණවත් ධනස්කන්ධයක හිමිකරුවකු වුවද, එතුමා සරල සකසුරුවම් සහිත, ප්‍රදර්ශනයෙන් තොර ජීවිතයක් ගතකිරීම වඩාත් ප්‍රිය කළේ ය. අරපිරිමැස්මෙන් ජීවිතය ගතකිරීමට හේතුකොටගෙන ඉතිරි කරගැනීමට හැකිවූ ධනය දිළින්දන්ට උපකාර කිරීම, පුණ්‍ය කටයුතු හා ග්‍රාම්‍ය ජනතාව නගා සිටුවීම ආදී ජනතා හිතවාදී කාර්යයන් සඳහා වියදම් කළේ ය. එතුමා මෙම සන්ක්‍රියාවන්ට පෙළඹවනු ලැබූයේ ජීවිත ජනතාව කෙරෙහි ජනිත වූ සානුකම්පික හැඟීම විසිනි. එතුමා සමාජ ශුභසාධන සංවිධාන රාශියක් පිහිටුවාලී ය. දාන ප්‍රතිපදාව

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවසාන උත්කෘෂ්ඨ ක්‍රියාව වශයෙන් එතුමාගේ අභාවය සිදුවන අවධියේ එතුමා සතුව පැවති සම්පූර්ණ වස්තු සම්භාරය ශ්‍රී ලංකා පොදු ජනතාවගේ ශුභ සිද්ධිය සඳහා නිත්‍යානුකූලව කැපකර තිබිණ.

පෙරදිග අධ්‍යාපනයේ හා අපරදිග අධ්‍යාපනයේ සංකලනය අනුසාරයෙන් සමකාලීන කිසිවෙකුට සමතත්ත්වයට පැමිණීමට නොහැකි තත්ත්වයේ අග්‍රගණ්‍ය, උගැන්මක්, අභ්‍යාසයක් හා විනයක් සාක්ෂාත් කරගැනීමට එතුමාට අවස්ථාව ලැබී තිබිණ. මෙම ශක්‍යතාවය පමණක් එතුමාගේ අසභ්‍යත්වය තහවුරු කිරීමට ප්‍රමාණවත් විය. ලංකා ඉතිහාසය බුද්ධ ධර්මය හා ප්‍රාචීණ භාෂා පිළිබඳ එතුමා ලබාගෙන තිබූ වෛශාරද්‍යය යුරෝපීය ඉතිහාසය හා බටහිර සම්භාව්‍ය භාෂා සාහිත්‍යය පිළිබඳව ලබාගෙන තිබූ පටුත්වය සමග සම්බන්ධ කරගත්විට ජාතික ප්‍රශ්න විශ්ලේෂණයේ හා ඒවා සම්බන්ධ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමේ කර්තව්‍යයන්හි එතුමාට අවශ්‍ය ඥානසම්භාරය පහසුවෙන් ලබාගැන්මට මහෝපකාරී විය.

ඩී.බී. ජයතිලකයන් ගේ ජීවන යුගයේ දී එතුමාට සමකලහැකි මට්ටමේ සුප්‍රේශල ශික්ෂාකාමී බෞද්ධ උපාසකයකු ලංකාවේ නොසිටියේ ය.

එතුමා ජනතාවගේ ජීවන ආකල්ප හා සංස්කෘතික උරුමයන් ස්වකීය ජීවිතයට උකහා ගනිමින් ජනතාවගේ දරිද්‍රතාවය, සෞඛ්‍ය පරිහානිය හා නුගත්කම ආදී ජනතාවගේ දුක්ඛස්කන්ධය වර්ධනය කළ ආකාරය මනාව අවලෝකනය කළේ ය. මේ තත්ත්වය දැකීමෙන් කම්පාවට පත්වූ එතුමා ග්‍රාම සංවර්ධනයත්, ග්‍රාමීය ජනතා පුනරුත්ථාපනයත් ප්‍රධාන වශයෙන් අරමුණු කොටගෙන පුළුල් සමාජ ශුභසාධන ක්‍රියාවලියක් ආරම්භ කොට දියත් කළේ ය.

එතුමා ස්වකීය ධනය වැයකරමින් විදේශයන්හි බුද්ධ ධර්මය ව්‍යාප්ත කිරීමෙන්, බුද්ධ ධර්මය පිළිබඳව දේශනා පැවැත්වීමේ කාර්යයන්හි නියුක්ත විය. එතුමා දිවයිනේ විවිධ පළාත්වල දහම් පාසල් ආරම්භ කළේ ය. ධර්ම අධ්‍යාපනය විධිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ධර්ම ග්‍රන්ථ සම්පාදනය කොට ප්‍රකාශයට පත්කළේ ය. එතුමාගේ මෙම ව්‍යාපාරයන් කොපමණ ව්‍යාප්ත වී තිබේදැයි විමසනහොත් ඊට සාක්ෂි වශයෙන් වර්තමානයේදී දහම් පාසලකට නොගිය දරුවෙකු හෝ වැඩිහිටියෙකු සොයාගැනීම පවා දුෂ්කර ය. ජනතා අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ කාර්යයන්හි නියැළුණු පුද්ගලයින් අතුරෙන් ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලකයන්ට සමකළ හැකි ජනතා සේවකයකු සොයාගැනීම පවා දුෂ්කර ය. පුරා තිස් වසරක කාල පරිච්ඡේදයක් මුළුල්ලේ එතුමා ස්වකීය දේශයේ ජනතාව වෙනුවෙන් කාලයත්, ශ්‍රමයත්, ධනයත් නොමසුරුව වැයකරමින්, ජනතාවගේ ප්‍රාර්ථනාවන් සපුරාලීම, ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කරදීම, ඔවුන්ගේ දුක්ගැනවිලි විසඳීම ආදී ජනහිතකාරී කාර්යයන් ආත්ම පරිත්‍යාගයෙන් ඉටුකරමින් නොකඩවා නියුක්තව සිටියේ ය. එතුමා ඇත පිටිසර ගම්මාන කරා වෙහෙස නොබලා ගමන් කළේ ය.

එතුමා ජනතාවගේ ජීවන ආකල්ප හා සංස්කෘතික උරුමයන් ස්වකීය ජීවිතයට උකහා ගනිමින් ජනතාවගේ දරිද්‍රතාවය, සෞඛ්‍ය පරිහානිය හා නුගත්කම ආදී ජනතාවගේ දුක්ඛස්කන්ධ වර්ධනය කළ ආකාරය මනාව අවලෝකනය කළේ ය. මේ තත්ත්වය දැකීමෙන් කම්පාවට පත්වූ එතුමා ග්‍රාම සංවර්ධනයත්, ග්‍රාමීය ජනතා පුනරුත්ථාපනයත් ප්‍රධාන වශයෙන් අරමුණු කොටගෙන පුළුල් සමාජ ශුභසාධන ක්‍රියාවලියක් ආරම්භ කොට දියත් කළේ ය. ජනතාවගේ මූලික අවශ්‍යතාවයන් වූ අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය හා සමාජ ශුභසාධනය නගා සිටුවීම ආදී කාර්යයන්හි රජය නියුක්ත කරවීමට තමාට සිදුකළ හැකි උපරිම උත්සාහය දැරී ය. ග්‍රාමීය ප්‍රතිසංස්කරණ කාර්යයන් සඳහා වැඩි වැඩියෙන් මුදල් ප්‍රතිපාදන වෙන්කරන මෙන් නොකඩවා ඉල්ලීම් රජයට ඉදිරිපත් කළේ ය. 1910 සිට 1919 දක්වා

තව වසරක කාලච්ඡේදයෙන් වසර හතක් එතුමා ගතකළේ එංගලන්තයේ ය. මෙම කාලපරිච්ඡේදයෙන් වසර තුනක් අධ්‍යාපනය සඳහා යෙදූ වූ නමුත් අතරතුර කාලවලදී බුද්ධ ධර්ම ප්‍රචාරක කටයුතු හා ලංකාවට නිදහස ලබා ගැනීමේ කාර්යයන්හි නියුක්ත විය. මෙම කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය ගමන් බිමන් ආදී සියලු කටයුතු සඳහා තමාගේ පෞද්ගලික ධනය වැයකළ බව වාර්තාගත ය. එතුමාගේ විදේශීය ගමන් සියල්ලෙහිම පරමාර්ථය වූයේ යටත් විජිත පාලන තන්ත්‍රයේ අධර්මිභ්‍ය හා පලිගැනීම් ස්වරූපයෙන් වූ ක්‍රියාවන් නිරාවරණය කොට ඒවාට විරෝධතාවය ප්‍රකාශ කිරීමයි. මෙම කාර්යයන් සඳහා රජයේ මුදල් ප්‍රතිපාදන ලබාගත හැකි වූ නමුත් ස්වකීය ගමන්වල අරමුණ සලකා බලද්දී එසේ කිරීම නුසුදුසු බැව් පෙනී ගියෙන් රජයේ මුදල් වැය නොකර එම ගමන් හා කාර්යයන් සඳහා පෞද්ගලික ධනය පමණක් වැය කළේ ය. ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක කිසිදු නිර්වචනයකින් අන්තවාදියකු නොවී ය. එතුමා සියලු කල්හිම බුදුන් වහන්සේ විසින්

දේශිත මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව සියලු කාර්යයන්හි දී අනුගමනය කළේ ය. එතුමා වර්ගවාරී ආකල්පධාරියකු හෝ උග්‍ර ආගම්වාදියකු හෝ නොවී ය. එතුමාගේ සටන වූයේ සිංහල ජාතියටත් බෞද්ධ ජනතාවටත් හිමිවියයුතු නීත්‍යානුකූල ගරුත්වය ප්‍රතිනිර්මාණය කොට ආරක්ෂා කර දීම ය.

ඒ සමගම එතුමා සියලු ජාතීන්ටත්, සියලු ආගම්වලටත් සමතන්ත්වයෙන් සැලකී ය. මෙම ප්‍රතිපත්තිය අගය කළ සුළු ජාතිකයෝ ජයතිලක ශ්‍රීමතාණන් උපරිම ගෞරවයෙන් හා විශ්වාසයෙන් සැලකූහ. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ උත්තරීතර පදවිය වූ උපසභාපති පදවියට මන්ත්‍රීවරයෙකු තෝරා පත්කර ගන්නා අවස්ථාවේදී එතුමාගේ නම යෝජනා කොට ස්ථිර කරන ලද්දේ සුළු ජාතික මන්ත්‍රීවරුන් දෙදෙනෙකු විසින් වීම විශේෂත්වයකි. ද්‍රවිඩ ජාතික මන්ත්‍රීවරු ලංකා ජාතික සංගමයේ සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත් වීමට සූදානම් වූ අවස්ථාවේ දී ඔවුන් සහසා රඳවා ගැනීමට සෑම ප්‍රයත්නයක්ම දැරුවේ ජයතිලක ශ්‍රීමතාණෝ ය. දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ එතුමාගේ සටන් සංයුතියෙන්, සංසිද්ධාන්තයන්ගෙන් ශ්‍රේෂ්ඨතම විජයග්‍රහණය වූයේ සිය ජීවිතකාලය තළ දී ලංකාව පූර්ණ ස්වාධීනත්වයේ ද්වාරය සම්පයට ළඟාකර දීම ය. ප්‍රගතිශීලී ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ඉල්වා සිටිමින් ඩී. බී. ජයතිලක විසින් ගෙනයන ලද අඛණ්ඩ සටන නොතිබේ නම් විදේශීය පාලනයෙන් නිදහස ලබාගැනීම සඳහා තව තවත් රුධිර පූජා සහ කළුඵ වැගිරීම් සිදුකිරීමට සිදුවනු නියත ය. ද්‍රවිඩ ජාතිකයෝත් අනෙක් සුළු ජාතිකයෝත් එතුමා කෙරෙහි පූර්ණ විශ්වාසය තබමින් එතුමා හක්නිමත්ව ඇසුරු කළහ. ශ්‍රී ලංකාව බහුවාර්ගික බහු ආගමික ජනතාවකගේ වාසභූමිය වූව ද, එක් ප්‍රජාවක් හා එක් ජාතියක් විසූ දේශයක් යන මතය මත පිහිටා එතුමා සියලු කල්හිම ක්‍රියා කළේ ය. යුග නිර්මාපකයකු වූ ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක ඇත්ත වශයෙන්ම අසහාය වරිතයක් විය. එතුමා නොසිටියේ නම් ලංකාවේ ස්වාධීනත්ව පූර්ව ඉතිහාසය මෙතරම් ප්‍රසන්න වන්නේත් මෙතරම් සෞම්‍ය වන්නේත් නැත.

දූෂ තිලකයකි ඩී. ඩී. ජයතිලක මැති

දූෂ හිතකාමී මැතිඳුන් අවැසීම
නම දිනු පබු දනන් ඇති නැ දූෂ
ගම්පහ පෙදෙසෙ වොරැදෙන යස
සුපිපුන කුසුමක් ය ඩී. ඩී.

කලෙක
පෙළක
නිවහනෙක
ජයතිලක

අදිරදවාදී පාලනයෙන් මිලින
දූෂ ආගමී හේද අසමගි
ඉසුරෙන් නැණෙන් ගුණ දහමින් පහළ
රටක් දැයක් දසුනට දිසි

වුන
පෙරටුවන
යන
“තිලකමිණ”

හෙළ සකුපාලි ඉංග්‍රීසි බස්
භාරතයෙන් පිදුනි සරසවි
කොළඹ ආනඳ විදුහල්පති
සහස් ගණන් උගතුන් ලොවට කළේ

උගත් සඳ
උපාධිද
නිලයෙ හිඳ
පුද

කොළඹ තරුණ බොදු සමිතිය
වෙහෙසිනි හදා දෙන්නට මැති මවු
එක්සිය විසි වසක් එහි සේවා
දිස්වන මහිම එතුමා දනි දෙවි

යස ලෙසට
රටට
දැනට
නෙතට

හීනි උපාධිය ලදා
පුදදිනි “නයිට්” ගරු පදවිය
නවසිය තිස් එකේ කැලණිය
රජමැති සභාවේ පිදුනා

එංගලන්තයෙන්
අදිරදයෙන්
ආසනයෙන්
මැති නිලයෙන්

පඬිරුවනක් වෙමින් ඩී. ඩී. මැතිඳු
හෙළ බස බොදු දහම මතු වට රැකෙන
සිංහල සකු පාලි දම් පොත් රුවන්
සකසා ලියා පළ කළේ සුරගුරුන්

යස
ලෙස
රැස
ලෙස

සිය මවුරටට නැති නිදහස
සවියක් දෙමින් සටනේ නියමුවන්
නිසි ලෙස කරුණු පහදා අදිරජුන්
යුතුකම් කළේ ඩී. ඩී. මැති කෙළින්

දිනන්නට
හට
හට
සිට

හෙළ දිව කිත් යසස ලොව දන මුවග
ලක් මැණියේ නළලන තිලකයක්
ගුණ නැණ දැනුම බලමහිමෙහි
දූෂ තිලකයකි ඩී. ඩී. ජයතිලක

රැඳ
බඳ
සුපිරිසිදු
සඳ

දෙස බස රැසද සාහිත්‍ය ද කර
නැණ බල සපිරි බොදු ගුණ දහමින්
සිරිමත් ජයතිලක ඩී. ඩී. ලක්
දෙවනෙන් යළි මැනවි ලක්බිම වෙත

දියුණු
පිරුණු
පුනණු
යොමනු

කලාතුෂණ කවිපති විමල් රූඛසිංහ
සංස්කෘතික හා කලා කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ
හිටපු ලේකම්

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක සහ කැළණියේ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන

1931 ලංකාවේ ඩොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ පිහිට වූ පාලන තන්ත්‍රයේ සභානායක හෙවත් රාජ්‍ය නායක තත්ත්වයට පත් ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක (ක්‍රි.ව. 1868-1944) මෙරට අතිවිශිෂ්ට ගණයේ දේශපාලනඥයකු හා නීතිඥයකු මෙන්ම බෞද්ධ උගතකු ද විය. මෙරට උසස් අධ්‍යාපන ආයතන දෙකක් වූ කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයේ සහ මහනුවර ධර්මරාජ විද්‍යාලයෙහි විදුහල්පති පදවි හෙබවීමට එතුමෝ භාග්‍ය සම්පන්න වූහ. කර්නල් හෙන්රි ඕල්කොට්තුමා සමග එක්ව මහනුවර ධර්මරාජය පිහිටවනු ලැබීය.

මහනුවර යුගයේ වැඩ වාසය කරනු ලැබූ වැලිවිට අසරණ

කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දර්ශන අංශයේ සම්මානිත මහාචාර්ය දයා ඵදිරසිංහ

සරණ සරණංකර සංසරාජයාණන් වහන්සේ ගෙන ගිය බෞද්ධ පුනර්ජීවනය හේතුකොට ගෙන බෞද්ධ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ මහත් උනන්දුවක් සිංහල ජනතාව තුළ වර්ධනය විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලංකාවේ ප්‍රධාන පිරිවෙන් ස්ථාන දෙකක් විද්‍යාදාය හා විද්‍යාලංකාර නමින් බිහිවිය. 1873 දී හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නා හිමියන්ට විද්‍යාදාය පිරිවෙන බිහි කිරීමේ

ගෞරවය ද 1875 දී රත්මලානේ ශ්‍රී ධර්මාලෝකාභිධාන නා හිමියන්ට විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන බිහිකිරීමේ ගෞරවය ද හිමි වන්නේ ය. මෙම පිරිවෙන් පිහිටුවීම නිසා පාලි, සංස්කෘත, ප්‍රාකෘත, සිංහල හා දෙමළ යන පෙරදිග භාෂාවන්ට අමතරව ඉංග්‍රීසි භාෂාව ද ඉගෙනීමට අවස්ථාව ලැබුණි. එමගින් මිෂනාරිවරුන් ගෙනගිය අධ්‍යාපනයෙන් බැහැරව ක්‍රියා කිරීමට මෙරට ගිහි පැවිදි ශිෂ්‍ය පිරිසට අවස්ථාව ලැබුණි. මේ නිසා ලංකාවේ සිංහල බෞද්ධ පොතපත හා සදාචාරධර්ම පිළිබඳ ඉගෙනීමට අවස්ථාව සැලසුණි. මෙම පිරිවෙන්හි ජ්‍යෙෂ්ඨය, ආයුර්වේදය සහ බෞද්ධ මූලාශ්‍ර ග්‍රන්ථ අධ්‍යයනය ද සිදු කරනු ලැබීය.

මේ අවධියේ ඇතිවූ බෞද්ධ ප්‍රබෝධය හේතුකොටගෙන කැලණිය පැළියගොඩ ප්‍රදේශයේ බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීමට වරාගොඩ දෙන් දැනියලේ ජයතිලක මහතා හා එම පවුල, වරාගොඩ විරසිංහ පවුල සහ වනවාසල ප්‍රනාන්දු යන පවුල්වල අය ද මැදිහත්වූ අතර ඒ අනුව “ශාස්ත්‍ර ශාලාව” නමින් ආරම්භ කරනු ලැබූ එම ආයතනය පසුව “විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන” නමින් ප්‍රචලිත විය. මෙම පිරිවෙනට අවශ්‍ය නායකත්වය හා මග පෙන්වීම ලැබුණේ රත්මලානේ ශ්‍රී ධර්මාලෝක නාහිමියන්ගෙන් සහ ත්‍රිපිටකාචාර්ය ශ්‍රී ධර්මාරාම නා හිමියන්ගෙනි.

මිෂනාරි අධ්‍යාපනයෙන් විකෘති වී ගිය අධ්‍යාපනය වෙනුවට තම පුතුට බුදුදහම හා සිංහල භාෂාව ඉගෙනීමට කැලණිය වරාගොඩ ජීවත් වූ ජයතිලක මැතිතුමා තෝරාගත්තේ තම නිවසට ආසන්නයේ පිහිටි විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනයි. මෙම ආයතනයෙහිදී දෙන් බාරොන් ජයතිලක නම් ශිෂ්‍යයා හට බෞද්ධ ග්‍රන්ථ, සිංහල ගද්‍ය සහ පද්‍ය ග්‍රන්ථ, පාලි භාෂාව සහ ධර්ම ග්‍රන්ථ අධ්‍යයනයට අවස්ථාව සැලසුණි. මෙම ග්‍රන්ථ ඥානය හා භාෂා ඥානය පසු කාලයෙහි අගනා ග්‍රන්ථ රාශියක් සංස්කරණය කොට නැවත පළකිරීමට එතුමාට අවස්ථාව උදාවිය. ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක සූරින් විසින් රචනා හා සංස්කරණය කරනු ලැබූ ග්‍රන්ථ මෙසේය.

විචාර ලිපි, දම්පියා අටුවා ගැටපදය, සිඛවළඳ හා සිඛවළඳ විනිස, ජාතක අටුවා ගැටපදය, සද්ධර්ම රත්නාවලිය, පන්සිය පනස් ජාතකය, බුදුගුණ අලංකාරය, කට්ඨාකවත් සගරාව, තිසර සංදේශය වැනි ග්‍රන්ථ සංස්කරණයන් ඒ අතර වැදගත් වේ. මේ හැරුණු විට සරණංකර සංඝරාජ හිමියන් ගැන, II පරාක්‍රමබාහු රජතුමා ගැන සහ ශ්‍රී පාදස්ථානය සම්බන්ධ ග්‍රන්ථ නිමකර ප්‍රකාශයට පත්කර තිබුණි. එසේම කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය මගින් පළකරනු ලැබූ සුප්‍රකට The Buddhist නම් සගරාවද 1937දී නිකුත් කරන ලද සිංහල භාෂා ශබ්ද කෝෂය ද එතුමා අතින් සංස්කරණය විය. අද පවා මෙම ප්‍රකාශන දෙකම අඛණ්ඩව මුද්‍රණයට පත්වන්නේ එතුමාගේ ආරම්භක මාර්ගෝපදේශකත්වය නිසාය.

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක සූරින්ගේ බොහෝ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනෙහි බලපෑම දිස්විය. එතුමා පෙරදිග භාෂාවන් පිරිවෙනෙහි දී හදාරනු ලැබීය. කොළඹ වෙස්ලි විදුහලෙන් ඉංග්‍රීසි, ලතින් හා ග්‍රීක භාෂාවන් හැදෑරූ අතර මෙරටට ගැලපෙන උගතෙකුට අවශ්‍ය භාෂා ඥානය, බෞද්ධ සංස්කෘතිය හා දර්ශනය විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනෙහි ප්‍රගුණ කළේය. තමා හැදෑරූ බෞද්ධ දර්ශනය හා පෙරදිග භාෂා ප්‍රවර්ධනයට එලදායි වන අයුරු විශ්වවිද්‍යාලයක් මෙරට පිහිටුවීමට අදාළ මතවාදය ප්‍රචලිත කරනු ලැබුවේ එතුමා විසිනි. එංගලන්තය, ප්‍රංශය හා ජර්මනිය වැනි රටවල ඇවිදීමෙන් විශ්වවිද්‍යාල ගැන එතුමා මනාව දැන සිටියේය. එම නිසා 1927 දී දුම්බර ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලය ඉදිකිරීමට තීරණය කරගත් අතර, පසුව රජය විසින් එය පේරාදෙණියේ පිහිටුවීමට ක්‍රියා කළේය. මෙම සටනෙහි එතුමා පෙරමුණ ගෙන කටයුතු කරනු ලැබූ අතර 1942 දී එතුමා වෙත ප්‍රථම සාහිත්‍යසූරී ගෞරව උපාධිය ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලය මගින් පිළිගන්වනු ලැබීය. එතුමා නමින් පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ ප්‍රධාන ශිෂ්‍ය නිවාසයක් “ජයතිලක ශාලාව” නමින් නම් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයීය උපාධි ප්‍රදානෝත්සවයේ දී විද්‍යාලංකාර හා විද්‍යොදය පරිවේනාධිපති හිමිවරුන් වෙත ගෞරව ආචාර්ය උපාධි පිළිගන්වනු ලැබුවේ ජයතිලකයන්ගේ ඉල්ලීම පදනම් කොටගෙනය. එවකට මෙම ආයතන දෙක ලොව පිළිගත් විද්‍යාස්ථාන ලෙස ප්‍රකට වී තිබිණ.

1913 දී පණ්ඩිත ශිරෝමණි ලුණුපොකුණේ ධම්මානන්ද හිමියන් ද, පසුව කිරිවත්තුඩුවේ ශ්‍රී ප්‍රඥසාර හිමියන් ද, යක්කඩුවේ ප්‍රඥරාම හිමියන් ද, පොඩි නායක භාමුදුරුවන් ලෙස හැඳින්වූ නාත්තන්ඩියේ ශ්‍රී ප්‍රඥකර නාහිමියන් ද විද්‍යාලංකාර පරිවේනාධිපති තනතුර හෙබවූ සේක. 1959 දී කිරිවත්තුඩුවේ ප්‍රඥසාර නාහිමියන් අභිනවයෙන් පිහිට වූ විද්‍යාලංකාර විශ්ව විද්‍යාලයේ ප්‍රථම උපකුලපති පදවිය දරනු ලැබීය. එසේම යක්කඩුවේ ශ්‍රී ප්‍රඥරාම හිමියන් විද්‍යාලංකාර විශ්ව විද්‍යාලයේ උපකුලපති පදවියට පත්විය. 1990 දී

හත්වෙනි පරිවේනාධිපති වූ ආචාර්ය වැලමිටියාවේ කුසලධම්ම නා හිමියන් කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ කුලපති තනතුරට පත්විය. උන්වහන්සේට “සද්ධම්ම ජෝතික ධජ” නම් ගෞරව නාමය මියන්මාර් රජය විසින් ප්‍රදානය කරනු ලැබුවේ සිදුකරනු ලැබූ ශාසනික ශාස්ත්‍රීය හා සමාජ සේවාව උදෙසාය. ඒ හැරුණුවිට කොටහේනේ පඤ්ඤාකිත්ති, බඹරැන්දේ සිරිසිවලී, මහාචාර්ය වල්පොල රාහුල, හැඩපන්නල පඤ්ඤලෝක, මාදෝවිට ඥානානන්ද යන හිමිවරුන් විද්‍යාලංකාරයේ යසස හා කීර්තිය ලොව පුරා පැතිරවීය.

කෙසේ හෝ ත්‍රිපිටකය සිංහල පරිවර්තනය නොපමාව සිදු කළ යුතු බව 1944 වසරේදී ඉන්දියාවේ දිල්ලි නගරයේ සිට ඔහු ලාංකික පුවත්පත් වලට ලියා එව්වේය. ප්‍රථම වරට ලංකාවේ මාතලේ අඵච්චාරයේ ගුන්ඵාරුඳ් කරනු ලැබූ ත්‍රිපිටකය සිංහල බෞද්ධ ජනතාවගේ උරුමයකි. එය සියලුදෙනාටම පරිහරණය කිරීමට සුදුසු මූලාශ්‍ර ග්‍රන්ථ මාලාවකි. මෙහි විනය, සුත්‍ර හා අභිධර්ම කාණ්ඩ ඇතුළත් වන්නේය.

1940 අප්‍රේල් 07 දින නිර්මල සර්වඥ ධාතුන් වහන්සේලා විද්‍යාලංකාරයේ තැන්පත් කිරීම පූජාභූමියක් ලෙස එය ප්‍රකට වීමට මහත් සේ බලපෑවේය. දැනුදු මෙම සර්වඥ ධාතුන් වහන්සේලා විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනෙහි ආරක්ෂිතව තැන්පත් කර ඇති අතර, එය බෞද්ධ ජනතාවගේ වැදුම් පිදුම් වලට ඉඩ සලසා ඇත. මෙම සර්වඥ ධාතුන් වහන්සේලා ලබාගැනීමට ශ්‍රීමත් ජයතිලකයන් මහත් සේ උනන්දු වූ බව වාර්තාවේ.

විද්‍යාලංකාර දායක සභාවේ සභාපති ලෙස ජයතිලකයන් විශාල සේවාවක් සිදුකර ඇත. එසේම ජයතිලක සූරින් එංගලන්ත අධ්‍යාපනය හැදෑරීමෙන් පසු ලංකාවට පැමිණි අතර, එතුමා පිළිගැනීමට විවිධ උත්සව රටපුරා පැවැත්වුණි. 1913 දී එතුමා පිළිගැනීමට විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනෙහි උත්සවයක් ඉතා ඉහළින් පැවැත්වුණි. ඒ සඳහා බෞද්ධ ප්‍රභූවරුන් හා මහජනතාව විශාල වශයෙන් පැමිණ සිටියහ. ආචාර්ය නන්දදේව විජේසේකරයන් ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක ජීවන චරිතයෙහි මෙසේ සටහන් කර ඇත.

“ඊළඟ පිළිගැනීම වූයේ තමන් පෙරදිග භාෂා ඥානය හා බුදු දහම පිළිබඳ දැනුම හා සංස්කෘතියෙහි උල්පත වූ තමන් ඉගෙනගත් විදුලකර පිරිවෙතෝය. මේ සියල්ලටම වඩා අතිශ්‍රේෂ්ඨ උගතකු වූ ගරු රත්මලානේ ධර්මාරාම හිමි වැඩසිටි තමන් උගත් ස්ථානය වීමය. ඒ අගෝස්තු දහ හත්වෙනි දිනය. තමන්ගේ සමකාලිකයකු පිළිගැනීම සඳහා දායක සභාවේ සියල්ලම රැස්වී සිටියහ. ඔහු දායක සභාව විසින් පිළිගන්නා ලදී. පිරිවෙන් භූමිය ජනයාගෙන් පිරී පැවතුණි. වර්තමාන හා ආදි සිසුන් සියලුදෙනාම ඔහු පිළිගැනීමට පැමිණ සිටියහ. ඔහු ප්‍රථමයෙන් කළේ ගරු ධර්මාරාම හිමි බැහැදැකීමය. ඔහු හිමියන් දැක පාමුල වැඳ වැටී තම ගෞරවය දැක්වූයේය. ඉන් පසු ගරු ධර්මාරාම හිමියන්ගේ මූලාසනයෙන් වූ රැස්වීමට පැමිණියේය.

කටිකයින් විසින් සාමාන්‍යයෙන් කෙරෙන වර්ණනා හා ස්තූති කිරීම් කරන ලදී. ජයතිලකයන් ඊට පිළිතුරු දෙන ලදී. ප්‍රථමයෙන් ඔහු සිය ගුරු දේවයන් වූ ධර්මාලෝක හා ධර්මාරාම මහ තෙරණුන්ට සිය කෘතඥතාවය පළකළේ තමන්ට ශිල්ප ශාස්ත්‍රය ලබාදීම වෙනුවෙනි. මෙම ස්ථානයේ උගත් පාලි, සංස්කෘත හා සිංහල භාෂාවන් සිය විදේශ අධ්‍යාපනයේදී උපකාරී වී තිබුණි. භාෂා දැනුමට අමතරව ඔහු බුදු දහම, බෞද්ධ වත් පිළිවෙත් හා මිනිස් සත්කුෂ්ටියේ විශේෂ කාරණා හා ප්‍රායෝගික කරුණු බෞද්ධ ජීවන ක්‍රමය තුළින් උගත් බව කියා සිටියේය. මේ දැනුම නිසා බටහිර උගතුන් සහ ජනතාවගේ ගෞරවය ලැබීමට ඔහුට හේතු වාසනා ලැබිණ. ලෝක ආගම් සමුළුවේදී වතුර ලෙස බුදු දහම ගැන දේශනයක් කිරීමට මෙම දැනුම ඔහුට ඉවහල් විය. මේ නිසා විදුලකර පිරිවෙනටත් නායක හිමියන්ටත් විශේෂයෙන් ණයගැති නොවේද? සත්තකින්ම ඔහු ඊට ණයගැති වූ අතර, සදා කෘතචේදි

විය. තමන් ලබාගන්නා සේම ඇතැම් විට ඊටත් වැඩියෙන් ඔහු සිය ජීවිතය අවසන් වන තෙක්ම විදුලකර පිරිවෙනට හා පොදුවේ අනෙකුත් පිරිවෙන්වල සුභසාධනයට හා දියුණුවට කටයුතු කළේය.” (පරිවර්තනය - ලිපි තීන්තම 102-103 පිටුව)

එතුමන් එංගලන්තයේ ඔක්ස්ෆර්ඩ්හි බැරිස්ටර් විභාගයෙන් සමත් වූ අතර අධිනීතිඥයකු ලෙස දිවුරුම් දුන්නේය. වයස අවුරුදු 43 දී එංගලන්ත අධ්‍යාපනය නිමකරන විට එතුමා පරිණත අවධියේ සිටියේය. මේ අවධියේදී කොළඹ ආනන්ද විදුහලෙහි තම ශිෂ්‍යයකු වූ පසුව රාජ්‍ය නීතිඥයෙකු වූ එච්. ශ්‍රී නිශ්ශංක මහතා ද ඔහුට ඔක්ස්ෆර්ඩ් සරසවියේදී නීති ශිෂ්‍යයකු ලෙස මුණ ගැසුණි. ජයතිලක ශූරීන් නිශ්ශංක තරුණ මහතා පාලි ග්‍රන්ථ

අඩ සියවසකට අධික කාලයක් සිරිලකට අනුපමේය සේවාවක් සිදුකරනු ලැබූ ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලකයන් ශ්‍රී ලංකාවේ අද්විතීය ජන නායකයෙකි. ඔහු දුර දිග බලා ගෙන ගිය ක්‍රියාමාර්ග ලංකා ජන සමාජය යහමගට යැවීමට සමත් විය.

සමිතිය සඳහා රිස් ඩේවිස්ට හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. 1947 ඔහු කුරුණෑගලින් ප්‍රථම පාර්ලිමේන්තුවට පත්වූ අතර එස්. ඩබ්ලිව්.ආර්.ඩී. බණ්ඩාරනායක මහතා සමග එක්ව ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය පිහිටුවීමට දායක විය.

විද්‍යාලංකාර අභාසයෙන් ජයතිලකයන් ලැබූ ප්‍රධාන ගුණාංගයක් වූයේ පංචශීල ප්‍රතිපත්තියයි. දිනපතා පන්සිල් ගත් එතුමා ඒ අනුව තම ජීවිතය හැඩගස්වා ගත්තේය. හෙතෙම මත්පැන් පානයට එරෙහිව ක්‍රියා කළේය. අමද්‍යප ව්‍යාපාරය මෙහෙයවනු ලැබූ අතර, රාතැබැරුම් රාශියක් වසා දැමීමට ක්‍රියා කළේය. මෙය බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයන්ගේ අප්‍රසන්නතාවයට හේතු වූයේ එමගින් රාජ්‍ය ආදායම අඩුවන නිසාය. ශ්‍රීමත් ජයතිලකයන් කියා සිටියේ බෞද්ධයන් වර්ෂ දෙදහසකට පෙර සිට අමද්‍යප ව්‍යාපාරයෙහි නොයෙදුණු පිරිසක් බවය. අනාගත පරපුර බේරාගැනීමට මේ කාර්යය සඳහා සහය වන ලෙස ඔහු ජනතාවගෙන් ඉල්ලා සිටියේය.

ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධයන්ගේ අති පූජනීය වන්දනා ස්ථානයක්

වූ දුටුගැමුණු රජතුමන් ගොඩනැගූ රුවන්වැලි මහා සෑය ප්‍රතිසංස්කරණය කොට කොත් පැළඳවීමේ උත්සවය 1940 ජූනි මසදී පැවැත්වුණි. ඒ කාර්යයට අවශ්‍ය සහාය දක්වනු ලැබුවේ ජයතිලක ශ්‍රීමතාණන් විසිනි. ඒ සඳහා ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවගේ නොමසුරු පරිත්‍යාග හා සහාය ඔහුට ලැබී තිබුණි.

බෞද්ධ පොත පත ලිවීමට සහ මුද්‍රණය කරගැනීමට හෙතෙම හික්ෂුන් වහන්සේලාට ආධාර උපකාර කලා පමණක් නොව මග පෙන්වීමද කළේය. පොතක් මුද්‍රණය කරගැනීම එවකට පහසු කාර්යයක් නොවීය. විද්‍යාලංකාරයෙහි ග්‍රන්ථ සම්පාදනයට හැම සහායක්ම ලබාදුන්නේය. මහා බෝධිවංශයට ලියන ලද පරිකථා ග්‍රන්ථයක් වූ ධර්ම ප්‍රදීපිකා සංස්කරණ ග්‍රන්ථයේ විඥපනයෙහි විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනාධිපති ත්‍රිපිටකාචාර්ය ධර්මාරාම හිමියන් මෙසේ ලියා ඇත.

“අපගේ ඒ සංස්කරණයෙන් යුක්ත වූ ග්‍රන්ථය 1886 දී ලංකාවේ රාජකීය මුද්‍රණාලයෙහි ආණ්ඩුවෙන් අවිච්චි ගස්වන ලදීන් යුහුසුළුවම පොත නිමව ගියේය. දෙවෙනි වර 1906 දී මේ යන්ත්‍රාලයෙන් මුද්‍රණය විය. හේද නිමව ගිය හෙයින් විද්‍යාර්ථීන්ට අවශ්‍ය වූ සුලභ කටයුතු බැව් කල්පනා කලා වූ ඩී.බී. ජයතිලක ඩී.ඒ. අධිනීතිඥ මහතාණන් විසින් ආරාධිත වූ අපි ලෝක ශාසනික අනුග්‍රහය පරමාර්ථ කොටගෙන මේ කෘතිය වාර සංස්කරණයෙහි ද යථාචකාශයෙන් ව්‍යාවෘත වීමු”.

අඩ සියවසකට අධික කාලයක් සිරිලකට අනුපමේය සේවාවක් සිදුකරනු ලැබූ ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලකයන් ශ්‍රී ලංකාවේ අද්විතීය ජන නායකයෙකි. ඔහු දුර දිග බලා ගෙන ගිය ක්‍රියාමාර්ග ලංකා ජන සමාජය යහමගට යැවීමට සමත් විය. මේ සියල්ලටම ඔහුට බලපෑවේ කුඩා අවධියෙහි තමන් විසින් අධ්‍යාපනය ලැබූ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනයි. බුදුන් වැඩි කැළණි ග්‍රාමයේ ජීවත් වූ ඔහු 1931 දී ප්‍රථම රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ කැළණිය ආසනයට පත්වූයේ නිතරගයෙනි. එමගින් අමරණීය ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සේවාවක් මෙරටට, ජනතාවට සිදු කිරීමට ඔහු එය අවස්ථාවක් කරගත්තේය.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ අසහාය නායකයා

සුනිල් එස්. සිරිසේන

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ
කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩල සභික

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ආරම්භය, ඒ වනවිට මෙරට සිදුවෙමින් පැවති බෞද්ධාගමික ප්‍රබෝධයන් ඒ නිසාම, ක්‍රිස්තියානි මිෂනාරිවරුන් සමඟ පැවති වාද විවාදවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් බිහි වූවක් ලෙස සැලකීම වඩාත් ප්‍රායෝගික වෙයි. 1890 වන

විට මෙබඳු බෞද්ධ සංවිධානයක අවශ්‍යතාවය වඩාත් ප්‍රචලිත වූයේ ජයතිලක මැතිතුමා මේ වනවිට ක්‍රිස්තියානි ආගමික නායකයන් සහ දේශකයන් සමඟ දැඩි වාද විවාද සහ මතවාදී ප්‍රකාශයන්වල ඉතාම සංවේදී ලෙස සහභාගී වෙමින් සිටි නිසාවෙනි. තරුණ ජයතිලකගෙන් මිෂනාරිවරුන්ට දුභ ප්‍රහාරය එල්ල වූයේ ඔහු කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයට උප විදුහල්පති වශයෙන් පත්වීමත් සමඟය. එවකට මිෂනාරි පාසල් රට පුරා සීග්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වෙමින් පැවති අතර රටේ ප්‍රභූන්ගෙන් සැහෙන පිරිසක් තම දරුවන් ඒ පාසල්වලට ඇතුළත් කරමින් තම

ආගම, නම් ගම් පවා වෙනස් කරමින් මෙම මිෂනාරි ව්‍යාප්තවාදයේ ගොදුරු බවට පත්ව සිටියහ. සිංහල බෞද්ධ පාසලකට මිෂනාරි පාසල් සමඟ තරඟ කළ නොහැකි බව රටේ පිළිගැනීම විය. මේ අදහස් අභියෝගයට ලක් කරමින් කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයට දිවයිනේ දකුණම ශිෂ්‍යයා බිහිකිරීමේ භාග්‍ය ලැබුනේ ජයතිලක මැතිතුමා විදුහල්පති වශයෙන් කටයුතු කළ අවධියේ දී ය. මෙය එක් අතකින් මිෂනාරිවරුන්ගේ ප්‍රකෝපයට හේතුවූවා පමණක් නොව සිංහල බෞද්ධ ප්‍රභූන්ගේ අන්ධානුකරණ මතවාදයන්ට අතුල් පහරක් ද විය.

තරුණ ක්‍රිස්තියානි සංගමය වැනි තරුණ සංවිධානයක් පිහිටුවිය යුතු බවට ජයතිලක මැතිතුමා තීරණය කළේ තරුණයන් ආකර්ෂණය කරගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඒ වනවිට දැඩි ලෙස දැනුන නිසාවෙනි. 1898 වසරේ මරදානේ කුඩා නිවෙසක කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය පිහිටුවා එහි ප්‍රථම සභාපතිවරයා වශයෙන් පත්වූ එතුමා 1944 මිය යන තෙක් ම එහි සභාපතිධුරය හෙබවීය. තරුණ බෞද්ධ සංගමය පිහිටුවීමේ පුරෝගාමී කාර්යභාරයට සම්බන්ධ වූ අතලොස්සක් පිරිසගෙන් සමහරෙක් ක්‍රිස්තියානි අනුගාමිකයන් වූ බව මෙහිදී සඳහන් කළ යුතුය.

ක්‍රමයෙන් බෞද්ධ පාසල් නගාසිටුවීමටත් ඒ හා සමගාමී ව තරුණයන් සංවිධානය කර ගැනීමටත් එතුමාට කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය පිටුවහලක් වූයේ ය.

කොළඹ ජීවත් වූ සහ රැකියාව සඳහා කොළඹට පැමිණි බහුතරයක් තරුණ පිරිස බෞද්ධ සංගමයේ සාමාජිකයන් කර ගැනීමට එතුමා සමත් විය. ඒ සඳහා විනෝදාස්වාදය සපයන ක්‍රීඩා මෙන්ම, පුස්තකාලයක් ද, කියවීම් ශාලාවක් ද සකස්කිරීමට එතුමා උත්සුක වූයේය.

තරුණ නායකයෙක්, බෞද්ධ දේශකයෙක් මෙන් ම තම අභිමතාර්ථ සාධනය සඳහා නොපැකිල සටන් කළ හැකි එතුමාගේ සුවිශේෂී ගුණයන් නිසා ඉතා ඉක්මනින් සංගමයේ සාමාජිකත්වය ඉහල ගියේය. ඒ වනවිටත් ප්‍රකාශයට පත්ව තිබූ "ගෞතම හා ජේසු" යන පූජක ඒ. ස්ටැන්ලි බ්‍රිෂෝප්ගේ කෘතියේ බෞද්ධාගම පිළිබඳ ව තිබූ සාවද්‍ය ප්‍රකාශ ඔහු නිර්දය ලෙස විවේචනය කළේ "ද බුද්ධිස්ථි" සඟරාව මගිනි. ජයතිලක මැතිතුමාගේ මතවාද තවදුරටත් ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා තරුණ බෞද්ධ සංගමය අගනා තෝන්තැන්පත් විය.

ඉරිදා දහම් පාසල් ක්‍රමය යම්තරමකට ක්‍රියාත්මකව පැවති නමුත් ඒ සඳහා භාවිත කෙරෙන ග්‍රන්ථ හෝ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයේ අගැයීම කළ හැකි ක්‍රමවේදයක් ඒ වනවිට තිබුණේ නැත. ඔහු තරුණ බෞද්ධ සංගමය භාවිතා කරමින් දහම් පොත් මුද්‍රණය කිරීමට ද ඒ හා සමගාමීව තරුණ බෞද්ධ සංගමය මගින් විභාග පැවැත්වීම

ආරම්භ කිරීමට ද කටයුතු කළේය. මේ සද්ධික්‍රියාව ලාංකික බෞද්ධ සමාජය දැඩි ලෙස වැළඳගත් අතර තම දරුවන් මිෂනාරි පාසල්වල අධ්‍යාපනය ලැබුවත් බෞද්ධ දහම් පාසල්වලට එවීමටත්, ඒ මගින් පවත්වන විභාග ආදියට ඉදිරිපත් කිරීමටත් දෙමාපියන්ගේ දැඩි අවධානය යොමු විය.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිවත්ම එහි සාමාජික සංඛ්‍යාව සීග්‍රයෙන් ඉහළ යන්නට විය. ධර්මදේශනාවන්ට සවන්දීමට ද, වෙනත් ආගමික කටයුතු සඳහා ද, ගෘහ ක්‍රීඩාවන් සඳහා ද පැමිණෙන අයගේ ගණන ඉහළ යාමත් සමග ම මරදානේ කුඩා මූලස්ථානයේ අඩුපාඩු පෙනෙන්නට විය. ජයතිලක මැතිතුමා සතුව තිබූ අභියෝගවලට මුහුණ දීමේ සහ ඒවා

ඉරිදා දහම් පාසල් ක්‍රමය යම්තරමකට ක්‍රියාත්මකව පැවති නමුත් ඒ සඳහා භාවිත කෙරෙන ග්‍රන්ථ හෝ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයේ අගැයීම කළ හැකි ක්‍රමවේදයක් ඒ වනවිට තිබුණේ නැත. ඔහු තරුණ බෞද්ධ සංගමය භාවිත කරමින් දහම් පොත් මුද්‍රණය කිරීමට ද ඒ හා සමගාමීව තරුණ බෞද්ධ සංගමය මගින් විභාග පැවැත්වීම ආරම්භ කිරීමට ද කටයුතු කළේය. මේ සද්ධික්‍රියාව ලාංකික බෞද්ධ සමාජය දැඩි ලෙස වැළඳගත් අතර තම දරුවන් මිෂනාරි පාසල්වල අධ්‍යාපනය ලැබුවත් බෞද්ධ දහම් පාසල්වලට එවීමටත්, ඒ මගින් පවත්වන විභාග ආදියට ඉදිරිපත් කිරීමටත් දෙමාපියන්ගේ දැඩි අවධානය යොමු විය.

ජයගැනීමේ ශක්තියත්, නොපසුබට උත්සාහයත් මෙහි දී ද ඉස්මතු විය.

ඔහු සමග එක්ව කටයුතු කළ මිතුරන් මෙන්ම සංගමයේ සාමාජිකයන් ද වඩා ඉඩ කඩ සහිත ගොඩනැගිල්ලකට තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ මූලස්ථානය ගෙනයා යුතු බවට යෝජනා ඉදිරිපත් කළ අතර සියලු දෙනාම ඒ සඳහා සුදුසු ගොඩනැගිල්ලක් සොයමින් සිටියහ. බොරැල්ලේ පිහිටි "මහනිල" නම් වූ නිවෙස සහිත භූමි භාගය රු. 75,000 ට මිලට ගත හැකි බව දැන ගැනීමට හැකි වූයේ මේ අවධියේදී ය. තරුණ බෞද්ධ සංගමයට ආශීර්වාද කළ ධනවත් බෞද්ධ පිරිසගෙන් මෙන් ම සාමාජිකයන්ගෙන් ද වෙනත් සහාය දක්වන්නන්ගෙන් ද ජයතිලක මැතිතුමාට එකතු කරගත හැකිවූයේ රු. 5,000 ක මුදලක් පමණය.

ඔහුගේ නොසැලෙන අධිෂ්ඨාන ශක්තිය නැවත වතාවක් ප්‍රදර්ශනය කරමින් ඉදිරිපත් වූ ඔහුට තම කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික අභිමතාර්ථයන්ගෙන් තොරව උපකාර කළ, එවකට සමාජයේ පිළිගත් නායකයෙකු ව සිටි එආර්. සේනානායක මැතිතුමා ඔහුට උපකාරී වන්නේ මෙහිදී ය. සේනානායක මහතාගේ මැදිහත්වීම නිසා රු. 125,000 කට මිල නියම වූ මෙම ගොඩනැගිල්ල සහ භූමි භාගය රු. 75,000 තෙක් මිල අඩුකර ගැනීමට ජයතිලක මහතාට හැකියාව ලැබිණ. අනතුරුව අත්තිකාරම් ගෙවා වසරක් තුළ ඉතිරි මුදල ගෙවීමේ පදනමින් භූමි භාගය මිල දී ගත්තත් වසර අවසාන වනවිට ඉතිරි මුදල එකතුකර ගැනීමට කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ සාමාජිකයන්ට නොහැකි විය.

මෙහිදී තමන් සතු වූ ඉඩම් දෙකක් ඇපකරයක් වශයෙන් තබා මේ මුදල ලබාදුන්නේ එආර්. සේනානායක මැතිතුමාය. මේ දුරදර්ශී උතුම් ක්‍රියාමාර්ගීය නොවන්නට අද වනවිට සියලු පහසුකම් සහිත ගොඩනැගිල්ලක් තුළ තරුණ බෞද්ධ සංගම් මූලස්ථානය පවත්වාගෙන යාමට අපට හැකියාව ලැබෙන්නේ නැත.

පසු කලෙක නියමානුකූලව දහම් පාසල් ව්‍යාප්ත කිරීමටත් විභාග පැවැත්වීමටත් මෙම ගොඩනැගිල්ල විශාල ප්‍රයෝජනයක් විය.

රටේ උගත් හික්ෂන්වහන්සේලා මෙන්ම ප්‍රබුද්ධ පිරිස් දහම් පාසල්වල ඉගැන්වීමේ කාර්යයට උදව් උපකාර කළ අතර විභාග පැවැත්වීමටත් ඔවුන්ගේ නොම ද සහාය හිමිවී ය. මේ සියලු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වූ මුදල් සංගමයේ සාමාජිකයන්ගෙන් එකතු කර ගැනීමට සමත් විය.

1909 දී පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සංගමයේ කටයුතුවලින් ඉවත්වීමට එතුමාට සිදුවූයේ එහි සාමාජිකත්වය සමග ඇතිවූ අර්බුදයක් හේතුවෙනි. එහෙත් තරුණ බෞද්ධ සංගමයට ඔහු විශාල ශක්තියක් වූවා පමණක් නොව අඛණ්ඩව එහි කටයුතු වර්ධනය කරමින් ක්‍රියාත්මක කළේ ය. තම අසාමාන්‍ය හැකියාව ප්‍රදර්ශනය කරමින්, සියලු කටයුතු මධ්‍යයේ මෙතුමා තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රකාශනයක් වූ "ද බුද්ධිසිරි" සඟරාවේ සංස්කාරකවරයා වශයෙන් දීර්ඝ කාලයක් සේවය කළේය. දුර්වල බිඳ හෙළීමටත්, බෞද්ධයා නඟා සිටුවීමටත්, අවශ්‍ය තොරතුරු මේ ඔස්සේ ඉදිරිපත් කිරීමට ඔහුට හැකියා ව ලැබිණ.

පසු කලෙක කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයට අලුත් ගොඩනැගිල්ලක් ලැබිණ. කාර්යභාරය වඩාත් පුළුල් විය. පසු ව එහි සභාපතිත්වයට පත්වූ සියලු ම දෙනා අඩු වැඩි වශයෙන් එහි කටයුතු සඳහා දායක වූ අතර කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය පිටුපස සිටි යෝධ බලයක් වූ ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක මැතිතුමාගේ ශ්‍රී නාමය අමතක කළේ නැත. එදා තිබූ කුඩා පුස්තකාලය වෙනුවට අංගසම්පූර්ණ පුස්තකාලයක් මේ වනවිට එහි මූලස්ථානයේ පිහිටුවා ඇති අතර, මිල කළ නොහැකි පුස්තකාල පොත් තොගයක් එහි පරිශීලනය සඳහා තබා ඇත. ඒ සියල්ල ඩී.බී. ජයතිලක මැතිතුමන්ගේ පරිත්‍යාගයන් ය.

මේ වන විට කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ක්‍රියාකාරීත්වය වඩා පුළුල් කේෂ්ත්‍ර කරා පැතිර ගොස් ඇත. දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා ආධාර උපකාර කෙරෙන ශිෂ්‍යත්ව ක්‍රමයක් ද, දිවයින පුරා පිහිටුවා ඇති තරුණ බෞද්ධ සංගම් ඒකරාශී කරමින් පොදු අරමුණු කරා

යොමු කෙරෙන අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සමිති සම්මේලනයක් ද, දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් තෝරාගත් පාසල් සංවර්ධනය කිරීමේ පාසල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ද, Light of Asia ඉංග්‍රීසි වාග් චාතුර්ය වැඩසටහන් ද, ධර්ම අභිධර්ම විභාග, සමස්ත ලංකා බෞද්ධ කෙටි නාට්‍ය තරග, ඉංග්‍රීසි ධර්ම පරීක්ෂණ සහ ගද්‍ය, පද්‍ය, චිත්‍ර ඇතුලත් දරුවන්ගේ ආගමික සහ අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයට හේතුවන වැඩසටහන් රාශියක් ද, බෞද්ධ ව්‍යවසායකත්ව පුහුණු වැඩසටහනක් ද, දහම් පාසල් ගුරු පුහුණු වැඩසටහන් ද ආදී වශයෙන් වූ වැඩසටහන් ධර්ම දේශනා සහ ධර්ම සාකච්ඡාවලට අතිරේකව ක්‍රියාත්මක වේ.

මේ සියලු කාර්යයන් සඳහා මූලික අඩිතාලම සකස්වූයේ දුරදක්නා නුවණින් සහ අභිමානවත් පෞරුෂ යකින් හෙබි ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මහතාගේ අප්‍රතිහත ධෛර්යයත්, නොසැලෙන අධිෂ්ඨාන ශක්තියත් නිසා බව අප අමතක කළ යුතු නොවේ.

මහාවාරිය ප්‍රතිත් අභයසුන්දර මහතා

අ මදෝරු මැන්ඩස් මහත්මයා "ද බුද්ධිස්ථි" නම් සතිපතා ඉංග්‍රීසි පුවත්පතට ලිපියක් පළ කරමින් පවසා සිටියේ ලංකාවේ ඇති තරුණ බෞද්ධ සමිති අතර සුහද පසුරු පාසානයක් සහයෝගිතාවක් ගොඩනැංවීම පිණිස මෙන් ම එහි සාමාජික හා ආගමික කටයුතු එකම තැනකට ගෙන ඒමට වාර්ෂික හෝ අර්ධ වාර්ෂික සම්මේලනයක් පැවැත්විය යුතු බවයි. ඒ 1918 මාර්තු මස යැයි කිව හැකි ය. මේ තොරතුරු උපුටා ගත්තේ කේ. එච්.එම්. සුමනිපාල මහතා රචනා කළ බොදු සමුළු පුරාණය සංග්‍රහයෙනි. මේ යෝජනාව වර්ධනය වී 1919 දෙසැම්බර් මස 20 දින උදෑසන අටට කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයේදී පළ මුවැති බෞද්ධ සම්මේලනය ඇරඹිණි. එම ඓතිහාසික සභා රැස්වීමේ මූලාසනය හෙබැවුයේ ඩී.බී. ජයතිලක සිරිමනාණන්ය. එහිදී රැස් වූ විශාල ජනකාය වෙත ඩී.බී. ජයතිලක මහතා පැවසූ මේ අදහස් අදටත් වටින්නේ ය. අදටත් ගැලපෙන්නේ ය. මේ සියවසකට පෙර කතාවකි. ඒ අදහස් වර්තමානයට එකසේ ගැලපේ. එහි වරද කොතැනද?

අද උදෑසන අප ආරම්භ කරන්නේ අපේ ජනතාවගේ හා ආගමේ හා අනාගතය කෙරෙහි බෙහෙවින් බලපෑ හැකි සම්මේලනයකි. අප මෙය ආරම්භ කරන්නේ ඉතා සුළු වෙන් බව සැබෑ ය. එහෙත් අද අප රෝපණය කරන්නේ බීජයක් බව අප අමතක නොකළ යුතු ය. මෙයින් පැන නගින පැලෑටිය ආරක්ෂා කරයි නම් වැඩෙන පැලෑටියට සාත්තු කරයි නම් නොසැලකිල්ල නමැති හිම පටලයකට අසුව මැරී යෑමට ඉඩ නොදෙයි නම්, අසමගිය නමැති රෝගය වැළඳී මැළවී යාමෙන් වළක්වයි නම්, වසින් වස අනුක්‍රමයෙන් වැඩෙන මේ පැලෑටිය අවුරුදු කීපයකදී මහා වෘක්ෂයක් බවට පත්වෙයි. දැනට දිවයින පුරා විහිදී පවත්නා

ජාතික සහ ආගමික පුනරුදයේ පුරෝගාමියා

විශේෂයෙන් තරුණ බෞද්ධ සමිතිවල ද සාමාන්‍යයෙන් අන්‍ය සියලු බෞද්ධ සමිතිවල ද කටයුතු ඒකානුරූප කිරීම හා සමතාවයකට පත්කිරීම මේ සම්මේලනයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථයයි. පසුගිය පනස් වස තුළ බෞද්ධ සංවිධාන මඟින් සිදු වූ සේවය අති විශාලය. ඒ කටයුතු විස්තර වශයෙන් දැක්වීමට මම අදහස් නොකරමි. අපට මඟ පෙන් වූ නැසීගිය බෞද්ධ නායකයන් විසින් කරන ලද ඉමහත් සේවයේ ප්‍රතිඵල අපට අද හැම අතම දක්නට පුළුවනි. මුලින්ම අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය දෙස බලමු මා බෞද්ධ අධ්‍යාපන ව්‍යාපාරයට එක් වූයේ පසු කලෙක වුවද, එම ව්‍යාපාරය ආරම්භ කළ

යුගය මට සිහිපත් කළ හැකි ය. පසුගිය තිස්වස තුළ සිදු වූ ප්‍රගතිය ගැන අපට ආඩම්බර වීමට පුළුවන. සමහර අතින් අද අපි අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ මුල් තැන ගෙන සිටිමු. රටේ ජාතික පුනර්ජීවයටද, අපෙන් වූ සේවය ඉමහත් ය. ඒ මෑත අතීතයේ අපෙන් වූ සේවයයි. නුදුරු අනාගතයේ අපෙන් විය යුතු සේවය ඊට හැම අතින්ම විශාල ය. එම සේවය ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය ශක්තිය බෞද්ධයන් වන අප සතුව ඇති බව කිවමනා නොවෙයි. එහෙත් එම භාරකාර සේවය ඉටු කළ හැක්කේ දැනට ස්වාධීනව තමනට හැකි පමණින් කුඩා සමිති සමාගම් එක් බල මණ්ඩලයක් තුළට ගෙන ඒමෙනි.

අප ඉදිරියේ ඇති වැඩ කොටස අති විශාලය. මුලින්ම අපේ දරු දැරියන්ගේ ආගමික හා සදාචාරික අධ්‍යාපනය අපේ පාලනය යටතට ගත යුතුය. මේ අතින් දැනටද සැලකිය යුතු වැඩ කොටසේ අප අතින් ඉටුවී තිබේ. පොතපත පළ කිරීමෙන්, පැරණි ග්‍රන්ථ හැදෑරීමෙන්, වාර්ෂික පරීක්ෂණ පැවැත්වීමෙන්, තරුණ පරපුර අතර බුද්ධ ධර්මය පිළිබඳ පුළුල් දැනීමක් පැතිරවීමට අප උත්සාහ ගත යුතුය. රටේ පොදු යහපත පිළිබඳවද ප්‍රායෝගික උනන්දුවක් දැක්වීම අපගේ යුතුකමකි. පොදු ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීමට පියවර ගැනීම මීටත් වඩා වැදගත්ය. සමාජ සේවා කටයුතු අතින් අප දරන උත්සාහය අල්ප ය. මැතිදී පවත්වන ලද සමාජ සේවා සාකච්ඡා සභාවක දී, ළදරු මරණ පිළිබඳව පර්යේෂණයක යෙදුණු වෛද්‍යවරයෙක් ලංකාවේ උප්දින හැම දරුවන් දහසකින්ම 183 දෙනෙකු වසක් ගෙවන්නට පෙර මරණයට ගොදුරු වන බව පළ කළේය. මෙවැනි දුක්ඛිත තත්ත්වයක රට පවතිද්දී නිහඬව සිටීම නින්දා සහගතය. වැළැක්විය හැකි රෝග නිසා දුක් විඳින ජනතාව ගැන මොහොතක් සිත යොමු කරමු. මේ අන්දමේ ප්‍රශ්න විසඳිය යුත්තේ අප විසින්මය. හැම සමිතියකම සමාජ සේවා අංශයක් පිහිටුවීම වැදගත්ය. ඒ අතරම පසුගිය අවුරුදු කීපය තුළ ඉතා සාර්ථකව පවත්වාගෙන යන අමද්‍යප සමිතිවලට අපේ සම්පූර්ණ සහයෝගය දිය යුතුය. මද්‍යපානය නැති ශාපය මුළු දිවයිනෙන්ම අතුරුදහන් කරන තුරු අපේ සටන නොනවත්වා ගෙන යාමට අධිෂ්ඨාන කර ගනිමු. අපේ හැම සාමාජිකයෙක්ම මේ සටනේදී ආයුධ සන්නද්ධ සෙබලෙක් වෙයි. අවශ්‍ය මද්‍යපානයෙන් වැළකීම පමණක් නොවේ. අන්‍යයන්ද මේ දුශ්චරිතයෙන් මුදවා ගැනීමද අපට අයත් යුතුකමකි.

සාමාජික වේවා, ආගමික වේවා, හැම කටයුත්තකදීම අපි සංඝයාගේ සම්පූර්ණ සහයෝගය ලබා ගනිමු. ශත වර්ෂ 23 කට අධික කාලයක් ධර්මය ආරක්ෂා කළේ සංඝයා ය. මේ අතින් අපි සංඝයාට සදා ණය ගැති වෙමු. කාලානුරූපව සංඝ සංවිධානයේද යම් යම් වෙනස්කම් අවශ්‍ය ය. වෙනස් විය යුත්තේ

මූලධර්ම හෝ විරාගන සම්ප්‍රදාය හෝ නොවේ. ආගමික සේවයේ ශිල්ප ක්‍රමයන්හි පෘථුල වෙනස්වීමක් අන්‍යවශ්‍ය ය. ජනතාව නගා සිටුවීමේ කටයුතුවලදී ක්‍රියාකාරී නායකත්වය දිය යුත්තේ සංඝයාට ය. ශිල්පීය ක්‍රම අතින් සංඝ සංවිධානයේ කෙරෙන යහපත් ප්‍රතිසංස්කරණවලට අපි අපේ සම්පූර්ණ සහයෝගය දෙමු.

අපෙන් විය යුතු සේවා බොහෝමයි. ලංකාවට මෙන්ම ලෝකයාටද බුද්ධ ධර්මය අවශ්‍යය. අන්‍ය රටවල ජනයා අතර ධර්මය පැතිරවීම අපට අයත් තවත් කටයුත්තකි. ධර්මය ඉගෙනීමට බටහිර රටවල ජනයා දක්වන්නේ ඉමහත් ආශාවකි. මහත් විනාශයකට හේතු වූ (පළමුවන) ලෝක යුද්ධය යුරෝපයට පමණක් නොව මුළු ලෝකයටම පාඩම් කීපයක් ඉගැන්වී ය. නූතන ශිෂ්ටාචාරය ගොඩනැගී ඇති පාදකය සුරක්ෂිත නොවූ බව මේ යුද්ධයෙන් පැහැදිලි වූ එක් කරුණකි. බටහිර රටවල විත්තකයෝ තම සමාජ ගොඩනැගිල්ල සඳහා වඩා සුරක්ෂිත පාදකයක් සොයති. මේ සඳහා ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේගේ ධර්මය තරම් සුරක්ෂිත පාදකයක් නැති බව බෞද්ධයකු වශයෙන් මගේ විශ්වාසය යි. පසුගිය යුද්ධය නිසා බුද්ධ ධර්මයේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය අන් කවර කලෙකටත් වඩා අද පිළිඹිබු වෙයි. යුද්ධයෙන් කිසි කලෙකත් අයහපතක් මිස යහපතක් නොවන බව දැන් පැහැදිලි වී අවසාන ය. බුද්ධ ධර්මය මුරගා කියන්නේ ද

"අපට මඟ පෙන් වූ නැසීගිය බෞද්ධ නායකයන් විසින් කරන ලද ඉමහත් සේවයේ ප්‍රතිඵල අපට අද හැම අතම දක්නට පුළුවනි. මුලින්ම අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය දෙස බලමු මා බෞද්ධ අධ්‍යාපන ව්‍යාපාරයට එක් වූයේ පසු කලෙක වුවද, එම ව්‍යාපාරය ආරම්භ කළ යුගය මට සිහිපත් කළ හැකි ය."

මේ සත්‍යයයි. මත්පැන් භාවිතය ගැන පැවැති අදහස් යුද්ධය නිසා වෙනස් වී ඇත. පුද්ගලයන් පමණක් නොව බටහිර ජාතිහු අද මද්‍යපානය ශාපයක් ලෙස සලකති. නොබෝදා ඇමරිකන් එක්සත් ජනපදයේ මද්‍යපාන නිෂ්පාදනය හා වෙළඳම නීතියෙන් තහනම් කිරීම නිදසුන් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. මේ අතින් ඔවුන් අනුගමනය කරන ධර්මය පිළිබඳව වඩා පුළුල් අවබෝධයක් ලබාදීම අපගේ යුතුකමයි. ජනතාවක් වශයෙන් අප ලැබූ විශේෂ වරප්‍රසාදය ද මෙයයි. මේ වරප්‍රසාදය නිසා අපි අසමසම ජනතාවක් වෙමු. ශත වර්ෂ 23ක් අපි පවිත්‍ර බුද්ධ ධර්මය ආරක්ෂා කළා පමණක් නොව, අන්‍ය රටවල ද එය ප්‍රචාරය කළෙමු. අප චීනයේ හා ජපානයේ ධර්මදූත කටයුතුවල යෙදුණු බව ඒ රටවල ඉතිහාසයෙන් පැහැදිලි වෙයි. අපේ මුතුන් මිත්තන්ට නිග්‍රහයක් නොවන ලෙස කටයුතු කිරීම අපේ යුතුකමකි. සමගියෙන් හා සහයෝගයෙන් මුළු ජනතාවටම පුළුල් සේවයක් කිරීමට අපි ඉදිරිපත් වෙමු. අපේ ජනතාවට සැප සම්පත් හා සැනසීම ළඟා කරදීම අපේ අධිෂ්ඨානයයි. බුද්ධ ධර්මය ලොව පුරා පතුරුවාලීම අපේ උත්සාහයයි."

ඩී.බී. ජයතිලක සිරිමතුන්ගේ අගනා මහමෙහෙවර අංශ ගණනාවකින් සිහිපත් කළ යුතු ය. එහි එක් අංශයක් පිළිබඳ ඇගයීමක් මාර්ටින් වික්‍රමසිංහයන් විසින් ලියන ලද අපේ වියත් පරපුර හා භාෂා සමාජ පරිණාමය පොතේ ඩී. බී. ජයතිලකයන් ගැන ලියූ ලිපියේ ඇතුළත් ය. පැරණි ග්‍රන්ථයන්ගේ පිටපත් ඉතා දුකසේ සපයා ගෙන මනා ශුද්ධියකින් මුද්‍රණය කරවීම එහි දී අභිනන්දනයට පාත්‍ර කර ඇත. සිබවළඳ විනිස, ධම්පියා අටුවා ගැටපදය වැනි සංස්කරණ ඉතා වැදගත් ය. සිංහල සාහිත්‍ය ලිපි එතුමාගේ පාණ්ඩිතය පිළිඹිබු කරන අගනා ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයකි. සිංහල ශබ්ද කෝෂයේ ප්‍රථම සංස්කාරවරයා හැටියට කළ දූ අගනේය. තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රමුඛවාර්යවරයකු වූ එතුමා 1910 ආගමික සමුළුවෙන්, අමද්‍යප ක්‍රියාකාරිකයකු වශයෙන් කළ කී දූ ජාතික බෞද්ධ පුනරුදයේ උල්පත් සේ පැදී මනා වෙනසකට කටයුතු යෙදිණ.

(ශ්‍රීමත් ඩී. බී. ජයතිලක මැතිතුමාගේ 109 වන ජන්ම දිනය නිමිත්තෙන් ආචාර්ය පුංචිබණ්ඩාර සන්නස්ගල විසින් 1977-02-15 දින "දිනමිණ" පුවත්පතේ පළ කළ ලිපිය)

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මහතාගේ 109 වන ජන්ම දිනය මේ මස 13 වැනි දිනට එළඹේ. ඒ මහතා උපන්නේ 1868දීයි. අභාවප්‍රාප්ත වූයේ 1944 දීය. සැත්තෑ සයවසක් එතුමාගේ ජීවන කාලය විය.

ශ්‍රීමත් ජයතිලකගේ ජීවිත කාලය මෙරට පරාධීන යුගයයි. එතුමා උපදින විට මේ රට ඉංග්‍රීසි පාලනයට යටත්ව අවුරුදු පනහ ඉක්ම ගොස් තිබිණ.

ජයතිලක මහතා සාමාන්‍ය පවුලක කෙනෙක් විය. එහෙයින් ඉංග්‍රීසි පන්නය කරපින්තාගෙන එවක සිටි උසස් යයි සම්මත පවුලක දරුවකු මෙන් එතුමා හැදී වැඩී ආවේ නැත. මෙරට සාමාන්‍ය බෞද්ධ ගෙදරක පවත්නා මනා වාතාවරණයක වැඩීමට එතුමාට අවස්ථාව ලැබිණ.

මවුපියන්ගේ මේ තත්ත්වය නිසා මුල සිටම හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ ඇසුර එතුමාට ලැබිණ, පැලියගොඩ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙත

පිහිටුවා වදාළ රත්මලානේ ධර්මාරාම නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ එතුමාගේ ගුරුවරයෙක් විය. මේ ඇසුර ජයතිලක මහතාට මේ රටේ ඉතිහාසයේ එක් අවස්ථාවකදී අසහාය බෞද්ධ නායකත්වය ලබා දුන්නේය.

ජයතිලක මහතා ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ලැබීමට පෙර මෙරට භාෂා ශාස්ත්‍ර ගැන මනා දැනුමක් ඇති කරගත් කෙනෙකි. එතුමාගේ ඒ දැනුමට විද්‍යාලංකාර පිරිවෙතින් අසහාය රුකුලක් ලැබී ගිය අතර, විද්‍යාලංකාර පිරිවෙත ලංකාවේ අසහාය විද්‍යාස්ථානයක් බවට පත් කිරීම සඳහා එතුමා ප්‍රබල පුරුෂයෙක්ව සිට කටයුතු ද කළේය.

එතුමා මෙරට නිදහස තකා වැඩ කළ කෙනෙක් ද විය. එතුමාගේ නායකත්වය මුළු රටම එකඟව පිළිගත් එකක් විය. හේ බෞද්ධයකු වුවද අනික් සමසමවැදිත්ට අයුතු ලෙස කිසි දිනකත් එරෙහිව කටයුතු නොකළේය. නිතරගයෙන් 1931 රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට කැලණි අසුන සඳහා එතුමාගේ පත්වීමට එය හේතු වූයේය. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ ද නායකත්වය ගෙන කටයුතු කළ එතුමාට දේශපාලන සතුරෝ බොහෝ සේ අඩු වූහ.

ලංකාවේ වර්තමාන නිදහස ලබා ගැනීම සඳහා එතුමාගෙන් සිදුවූ සේවය අප්‍රමාණයි. ඩී.එස්. සේනානායක මහතාට නිදහස් ලංකාවේ ප්‍රථම අගමැතිකම

ලබාගැනීමෙහිලා ජයතිලක මහතාගේ එම සේවය ද උපස්තම්භක වූ බව සඳහන් කළ යුත්තකි. මීට නොදෙවැනි සේවයක් සිංහල භාෂාවේ ප්‍රගතිය සඳහා ජයතිලක මහතා ගෙන් සිදුවී තිබේ.

ඒ සම්බන්ධයෙන් එතුමා කළ කී දේ නිසා සමකාලිකව සිටි සාහිත්‍ය ප්‍රභූන් අතර ජයතිලක නාමය ඉහලින්ම මතු වී පෙනෙනු ඇත.

ඉංග්‍රීසි පාලනය නිසා සිංහල භාෂාව මේ රටේ පාලනයෙන් අයිතකට තල්ලු වී ගියත්, ශාස්ත්‍රයට ළඳි මෙහි පැමිණි ඉංග්‍රීසි ජාතික පඩිවරුන් අපේ භාෂාව පිළිබඳ පර්යේෂණ පැවැත්වීම අගනා දෙයක් කොට සලකන්නට පුළුවන. ඉංග්‍රීසි භාෂාවට යටි කටයුතු කළත් සිංහල භාෂාව ගැන හැඟීම් පැවැති මෙරට ගිහි වියතුන්ට එම ආභාසය තදින් ලැබිණ. වර්තමාන සිංහල භාෂාවේ ප්‍රගතියට ඒ වියතුන්ගේ ආරම්භක කටයුතු සර්වප්‍රකාරයෙන්ම උපස්තම්භක වී ඇත.

සොයා ඒවා කතිකාවන් සඟරා නමින් පොතක් හැටියටත් පර්යේෂණාත්මක රචනා ගණයක් එකතු කොට සාහිත්‍ය ලිපි නමින් පොතකුත් එතුමා පළකරවිය.

වර්තමාන ධර්මශාස්ත්‍රාන්තරියට අසහාය සහායක වැලිවිට ශ්‍රී සරණංකර සංඝරාජයාණන් වහන්සේගේ වර්තාපදානය ඉංග්‍රීසියෙන් ලියා පළ කරවිය. ශාස්ත්‍රීය ගවේෂණය සඳහා එතුමා පටන්ගත් සඟරාව සාහිත්‍යාදය නම් විය.

ජයතිලක මහතාගේ අසදාශ සාහිත්‍ය සේවය පිළිඹිබු කරවන මහා සාහිත්‍ය ව්‍යාපාරය නම් සිංහල ශබ්ද කෝෂයයි. සිංහල භාෂාවට අංග සම්පූර්ණ නවීන ශබ්ද කෝෂයක් නැතිකමේ අඩුව පිරවීම සඳහා පටන් ගත් මේ ශබ්ද කෝෂයේ පළමුවන ප්‍රධාන කතුරුවරයා වූයේ ද මෙතුමායි. මෙම කාර්ය නිම කිරීමට පෙර ජයතිලක මහතා අභාවප්‍රාප්ත විය. ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයට භාර වී තිබුණු

එම කාර්යය නොකෙරන එකක් බවට පත් වී තිබේ, එය සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයට භාරව, ගරු ටී. බී. තෙන්නකෝන් ඇමතිතුමාගෙන් එතුමාගේ ලේකම් කේ. එච්. ඇම්.

සුමතිපාල මහතා ඇතුලු කාර්ය මණ්ඩලයේත් බලවත් පරිශ්‍රමය නිසා, ජාතියේ වාසනාවකට මෙන් දැන් එහි කටයුතු ලිහිලිගියේ කෙරීගෙන යයි. මෙම කාර්යය නිමාවට පත් කිරීම ශ්‍රීමත් ජයතිලක මහතා සිංහල භාෂාව වෙනුවෙන් සිදු කළ උදාර සේවයට උපහාරයක් වෙනු ඇත.

ලංකාවේ බෞද්ධ කටයුතු සඳහා කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සමිතියෙන් සිදුවන සේවය අනල්පයි. ඒද ජයතිලක නාමයට උපහාරයකි. ජයතිලක තරුණයා රටට දැයට වැඩ සිදුකරන පුද්ගලයකු බව ඇඟිආර්. සේනානායක මහතාට ද පෙනී ගියේ ය. ඒ සඳහා ආර්ථික සම්පත අවශ්‍ය හෙයින් සේනානායක මහතා ජයතිලක මහතාට පොල් ඉඩමක් පරිත්‍යාග කළේ ය. එපමණක් නොව, ස්වකීය ගෙය උකසට තබා මුදල් ගෙන, බොරැල්ලේ තරුණ බෞද්ධ සමිති ශාලා භූමිය ඒ සඳහා සේනානායක මහතා විසින් ඇරන් දී තිබේ.

රට දැය සඳහා එක හිනින් වැඩ කළ ජයතිලක මහතාගේ ජීවිතය සර්වප්‍රකාරයෙන් ම තමන් උපන් රටට, එහි වැසියනට සාර්ථක වූවක් විය. අවංක දේශපාලකයකු ජන නායකයකු වශයෙන් පමණක් නොව, ශ්‍රේෂ්ඨ සාහිත්‍යකරුවකු වශයෙන් ද ජයතිලක මහතා මේ රටේ ඉතිහාසයෙහි ගමන් ගනී.

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක

ආචාර්ය පුංචිබණ්ඩාර සන්නස්ගල

ඒ පිරිස් අතර බටුවන්තුඩාවේ පඩිතුමා, ජේම්ස් ද අල්විස්, ඩබ්.බී. රණසිංහ, සයිමන් ද සිල්වා, ධර්මරත්න පඩිතුමා, වේරගම පුංචිබණ්ඩාර, ඒබ්‍රහම් මැන්දිස් ගුණසේකර, දෙඩන්දුවේ ධර්මසේන, ඩබ්. එස්. ගුණවර්ධන, දෙන් මාටිනෝ ද සිල්වා වික්‍රමසිංහ, ඇල්බට් සිල්වා ආදී පිරිස ඩී. බී. ජයතිලක මහතාට පෙරටුව ඉපදී ඒ මාර්ගයේ ගියාහුය.

මේ සමකාලිකයන්ගේ සාහිත්‍ය සේවයට නොදෙවැනි සේවයක් ඩී. බී. ජයතිලක මහතාගෙන් සිදුවිය. එතුමාගේ එම සේවය බෙහෙවින් අගය කළ යුත්තේ පැරණි සිංහල සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය කෘති සම්බන්ධයෙනි. වර්තමානිකයනට පර්යේෂණ පූර්වකව ග්‍රන්ථශෝධනය පුහුණු කරවාලූ ආදී කතුරුවරයකු හැටියට ජයතිලක මහතා ඉදිරිපත් කොට පෙන්විය හැකිය. සිකවළඳ හා එම විනිස, දම්පියා අටුවා ගැටපදය, ජාතක අටුවා ගැටපදය, සද්ධර්ම රත්නාවලිය, තිසර සන්දේශය, බුදුගුණාලංකාරය හා ජාතක පොතේ කොටසකුත් එතුමා විසින් සංශෝධනයට පත්කළ සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය කෘතිහුය. හික්ෂුන්ගේ පැරණි කතිකාවන්

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රවෘත්ති

වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවය

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය විසින් විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලබන උපාධි අපේක්ෂකයන් හා බොදල්ල අවට හා කතරගම විදුහල්වලින් තෝරාගත් උසස් පෙළ හදාරන සිසු දරුවන් වෙනුවෙන් 2018 වර්ෂය සඳහා ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමීම 2017/12/09 වෙනි දින බොදල්ලේ පිහිටි සංගම් මූලස්ථානයේදී සිදු කරනු ලැබීය.

දිවයිනේ රජයේ සියලුම විශ්වවිද්‍යාලයන්හි අධ්‍යාපන පීඨ නියෝජනය වන පරිදි උපාධි අපේක්ෂකයන් 422 දෙනෙකු තෝරාගත් අතර, කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගම් මූලස්ථානය පිහිටි බොදල්ල අවට වූ සුසමයවර්ධන විද්‍යාලය, දේවි බාලිකා විද්‍යාලය, ඩී. එස්. සේනානායක විද්‍යාලය, ගෝතමී බාලිකා විද්‍යාලය, යශෝධරා බාලිකා විද්‍යාලය, ආනන්ද බාලිකා විද්‍යාලය, ආනන්ද විද්‍යාලය, නාලන්ද විද්‍යාලය, රත්නාවලි බාලිකා විද්‍යාලය සහ කතරගම පිහිටි කතරගම ජනාධිපති විද්‍යාලය, සෙල්ල කතරගම මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය යන විද්‍යාලයන්හි උසස් පෙළ හදාරන දරුවන් 75 ක් සඳහා ද ශිෂ්‍යත්ව පිරිනමන ලදී

මෙම උත්සවයේ ප්‍රධාන ආරාධිත අමුත්තා වූයේ මහාචාර්ය ලක්ෂ්මන්. ආර්. වට්ටල මැතිතුමා ය. ඊනික්ස් ඔගිල්වි ආයතනයේ සභාපති අර්චන් විරක්කොඩි මැතිතුමා විශේෂ අමුත්තෙකු වශයෙන් ආරාධනා ලැබූ අතර, ශිෂ්‍යත්ව අරමුදලක් ගොඩනැගීම සඳහා එතුමා රුපියල් මිලියන 5ක මුදලක් සංගමයට පරිත්‍යාග කරනු ලැබීය. අලුතින් ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රතිලාභ ලැබූ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් සඳහා අර්චන් විරක්කොඩි මහතාගේ අනුග්‍රහයෙන් එක්දින වැඩමුළුවක් සංගම් මූලස්ථානයේ පවත්වනු ලැබූ අතර, ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවයට සහභාගි වූ තිස්ස ජනසේන මහතාගේ අනුග්‍රහය යටතේ තේදින වැඩමුළුවක් පැවැත්වීමට අමතරව අ.පො.ස. (සාමාන්‍ය පෙළ) විභාගයට ඉදිරිපත් වූ සිසුන් කණ්ඩායමක් වෙනුවෙන් ත්‍රෛමාසික නායකත්ව හා ඉංග්‍රීසි පුහුණු පාඨමාලාවක් පැවැත්වීමටත් සංගමය කටයුතු සුදානම් කර ඇත.

සංගමයේ නිලධාරීන් බොහොමයකගේ සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්වූ මෙම උත්සවයේදී පිරිනමන ලද ආධාර මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 8.5ක් ඉක්මවීය.

වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම 2017/11/04 වෙනි දින බොදල්ලේ පිහිටි සංගමයේ ප්‍රධාන ශාලාවේදී පැවැත්වුණි. මියගිය සංගම් සාමාජිකයින් ඇතුළු සියලුදෙනා සිහිපත් කරමින් විනාඩි 2ක නිශ්ශබ්දතාවයක් පළ කළ අතර, පොල්තෙල් පහන දැල්වීමෙන් අනතුරුව රැස්වීමේ වැඩ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. මෙහිදී 2017/2018 වර්ෂය සඳහා පහත නම් සඳහන් නිලධාරී මණ්ඩලය නිතරගයෙන් පත්වන ලදී.

- සභාපති
දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා
- උප සභාපතිවරුන්
මද්දුමගේ ආරියරත්න මහතා
කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම මහතා
නලින්. ජේ. අබේසේකර මහතා
අනුර සේරසිංහ මහතා
මේජර් ඩබ්. එම්. වීරසූරිය මහතා

- ගරු ප්‍රධාන ලේකම්
මහේන්ද්‍ර ජයසේකර මහතා

- ගරු භාණ්ඩාගාරික
ප්‍රසන්න අබේකෝන් මහතා

- පාලන මණ්ඩල සාමාජික මහත්වරුන් 8 දෙනා
පී. ජී. ටී. පෙරේරා මහතා
ප්‍රේම පින්තවල මහතා
දයා වීරසේකර මහතා
බී. ඒ. මහීපාල මහතා
පද්මසිරි රණවකආරච්චි මහතා
ජනාධිපති නීතිඥ රංජිව ලක්ෂ්මන් පෙරේරා
ඩී. ගාමිණි විමලසූරිය මහතා
ආර්. කේ. ජයවර්ධන මහතා

2016/2017 වර්ෂය වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කළ වාර්ෂික වාර්තාව සහ ගිණුම් වාර්තාව මෙහිදී සම්මත වූ අතර, ඉදිරි වර්ෂය සඳහා බී. ආර්. ද සිල්වා සහ සමාගම, විගණකවරුන් වශයෙන් පත් කරගන්නා ලදී.

සංගම් ව්‍යවස්ථාවේ වගන්ති 30 (1) (ඉ) (iii) සංශෝධනය මෙදින කැඳවූ විශේෂ මහා සභා රැස්වීමේදී අනුමත කර ගන්නා ලදී.

සංගම් කාර්ය මණ්ඩලයේ වාර්ෂික වාර්තාව

සංගමයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල අයවලුන්ට සුභසාධක වාර්තාවක් යෑම සඳහා මෙවර ද කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩලය විසින් සියලු පහසුකම් සලසා දෙනු ලැබීය. දෙසැම්බර් මස 23, 24, සහ 25 යන දිනයන් හි සංචාරයේ යෙදුණු අතර, දකුණු පළාතේ තිස්සමහාරාමය, කතරගම, කිරින්ද, සිතුල්පව්ව, හම්බන්තොට, ඇම්ලිපිටිය ආදී ප්‍රදේශවල සිද්ධස්ථාන වැද පුදා ගැනීමටත් අනෙකුත් වැදගත් ස්ථාන දැක බලා ගැනීමටත් එමගින් හැකි විය.

දිවංගත නිර්මාතෘවරුන් සිහිපත් කිරීමේ පිංකම

සංගමයේ ප්‍රධාන ශාලාවේ දී සභාපති ලෙස කටයුතු කළ හිටපු සභාපති සුමේධ අමරසිංහ මැතිතුමාගේ ඡායාරූපයක් නිරාවරණය කිරීම 2018 ජනවාරි මස 14 වැනි දින සංගමයේ වර්තමාන සභාපති දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා මැතිතුමා සිදුකළ අතර එයට පාලක සහ පාලන මණ්ඩලයේ සාමාජික මහත්වරුන් සහ සංගමයේ සේවක මණ්ඩලය සහභාගී වූහ.

සංගමයේ උන්නතිය සඳහා ඉමහත් සේවයක් කර මියගිය නිර්මාතෘවරුන්, සභාපතිවරුන් පාලන මණ්ඩල සාමාජිකවරුන් සහ කාර්ය මණ්ඩලයේ අය සිහිපත් කිරීමේ දූතමය පිංකම මෙදින සිදුකළ අතර, එයට කොළඹ 02, ගංගාරාමය, බොරැල්ල තිලකරත්නාරාමය සහ සංගමයේ ආගමික වැඩසටහන්වලට ආරාධනා කරනු ලබන භික්ෂූන් වහන්සේලා 25 නමක් විෂයයෙහි පවත්වන ලදී.

කොළඹ 02, ගංගාරාම විහාරාධිපති පූජ්‍යපාද ගලබඩ ඤාණස්සර නායක ස්වාමීන් වහන්සේගේ සහ බොරැල්ල තිලකරත්නාරාමයේ සිරි සුමන පිරිවෙනේ ප්‍රධානාචාර්ය සහ අතුරුගිරිය පෝරේ මිගදය බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයේ විහාරාධිපති පූජ්‍යපාද මොරවක ශාන්ත ස්වාමීන් වහන්සේගේ ප්‍රධාන අනුශාසකත්වයෙන් ආගමික කටයුතු පැවැත් වූ අතර එහිදී ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්සේලා විසින් සංගමයේ උන්නතිය වෙනුවෙන් ඉමහත් සේවයක් කර මියගිය සියලුදෙනාටම පැන් වඩා පිං අනුමෝදන් කරන ලදී.

සමස්ත ලංකා අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සමිති සම්මේලනය

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සංගම්වල 38 වන වාර්ෂික සම්මේලනය 2017-10-21 වෙනි දින බොරැල්ලේ පිහිටි සංගම් මූලස්ථානයේ දී පැවැත්වුණි. සංගමයේ ගරු සභාපති සුමේධ අමරසිංහ මහතා ඇතුළු නිලධාරී මහත්වරුන් ද කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයට අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සංගම් 59කින් සියයකට වැඩි නියෝජිතයින් පිරිසක් ද මෙයට සහභාගි සහභාගී වූහ.

පිළිගැනීමේ කථාව සංගමයේ සභාපති හා අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සම්මේලනයේ ගරු ලේකම් සුමේධ අමරසිංහ මහතා පැවැත්වූ අතර, මෙවර සම්මේලනයේ තේමාව වූයේ "බෞද්ධයා සුරකීම" යන්න ය. මෙම තේමාව පිළිබඳව විශේෂ දේශනය පවත්වනු ලැබුවේ සංගමයේ පාලන මණ්ඩල සහිත සුනිල්. එස්. සිරිසේන මහතා ය.

බුද්ධ ධර්මය ප්‍රවර්ධනය උදෙසා ඉටුකළ යුතු කාර්යයන් සම්බන්ධව සාකච්ඡා කෙරෙන මෙම වැඩසටහනේ දී

ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ සම්මේලනය සඳහා කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ නියෝජනය

2017 දෙසැම්බර් මස 10 හා 11 වෙනි දිනයන්හි ඉන්දියාවේ නවදිල්ලි නුවර පැවති ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ සම්මේලන රැස්වීමට සහභාගි වීම සඳහා කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයට ද ආරාධනා ලැබූ අතර, සංගමයේ සභාපතිතුමා නියෝජනය කරමින් උප සභාපති කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම මහතා ඊට සහභාගි විය.

දින 2ක් පුරා පැවති මෙම රැස්වීමේදී එහි විධායක සභාවට කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය ද තෝරා ගෙන ඇති බව සංගම් නියෝජිත මහතා දැනුම් දුනි.

මෙවර, දරුවන් නිදෙනෙකු හෝ ඊට වැඩි පිරිසක් සිටින ආර්ථික අමාරුකම් ඇති පවුල්වල එක් දරුවෙකුට අධ්‍යාපන කටයුතු වෙනුවෙන් එක් අවුරුද්දකට සරලන සේ ශිෂ්‍යත්වය බැගින් දීම ආරම්භ කළ අතර, කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය විසින් සම්මේලනයට පැමිණි සංගම් 67ක් වෙනුවෙන් එක් පවුලකට රු 25,000ක් බැගින් ගෙවීම සඳහා මුදල් ලබා දුනි.

එසේම සංගමයේ ගරු ප්‍රධාන ලේකම්තුමා ඇතුළු කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩල නිලධාරීන්ගේ ආරාධනයෙන් පෞද්ගලික පරිත්‍යාගශීලීන්ද, තවත් පවුල් 30කට මූල්‍යාධාර සපයනු ලැබීය.

අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සමිතිද සහභාගි කරවා ගෙන මෙම ව්‍යාපෘතිය තවත් වැඩිදියුණු කිරීමට සංගමය පියවර ගෙන ඇත.

මෙම වැඩසටහන පිළිබඳ සවිස්තර වාර්තාවක් ගරු ප්‍රධාන ලේකම් මහේන්ද්‍ර ජයසේකර මහතා විසින් සභාවට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

“දී වූවිසිරි”

The Buddhist

Founded 1888

Editor in chief - Mr. Sunil S. Sirisena
Editor - Mr. Piyadasa Wattedgama
Asst: Editor - Mr. Kusumabandu Samarawickrama

Vol. CXXXVIII

BE2561

No. 04

February

CE 2018

Message of the Hony. President of Colombo YMBA

Having been honoured by being elected, at its last Annual General Meeting, as the President of Colombo Young Men's Buddhist Association which has a history of 120 years of continuous existence, I am delighted to present this Message to its February, 2018 issue of the Quarterly Journal "The Buddhist".

As the President of this Association I experienced a special delight in presenting this Message to its Quarterly Journal "The Buddhist". The reason for this exultation is the fact that the 2018, February issue of this Journal "The Buddhist" is exclusively dedicated to commemorate the 150th Birth Anniversary of Sir D.B. Jayatilaka, who was the first President of Colombo Y.M.B.A. inaugurated in 1898 and who held this post over an uninterrupted period of 46 years.

The period in which Colombo Young Men's Buddhist Association was inaugurated was an epoch when Buddhism and Buddhist Community did not receive the necessary care and attention and Buddhist children who were pursuing their education did not receive the necessary facilities. During this dismal period Sir D.B. Jayatilaka not only played a magnificent role in securing for the Buddhists the freedom and necessary environment to engage in their religious activities as they desired and politically strengthened the Sri Lankan population to procure the right of self - government but also while holding the post of President

of Colombo Y.M.B.A. devoted a substantial proportion of his time to function as the Editor of this Journal "The Buddhist" while responding gallantly to the challenges that were being aimed at the Buddhists and Sri Lankans.

Originating as an insignificant organization with a membership comprising 20 young men, locating its Headquarters in a small cabin at Maradana, Colombo Y.M.B.A. has been able to develop as at present into a prestigious and magnificent voluntary organization engaged in religious and social activities providing an education in Buddha Dhamma not only to the students and youth of Sri Lanka but also to students of Dhamma schools in a number of countries overseas principally as an outcome of the indefatigable dedication and courage of Sir D.B. Jayatilaka and a Group of similar selfless Leaders.

Visualizing with foresight the gravity of the responsibilities that would

devolve on the Y.M.B.A. today and the volume of assets it would come to possess Jayatilaka with a view to providing it the necessary environment to discharge those responsibilities free from any hindrance or duress took timely action to get Colombo Y.M.B.A. incorporated as a Charitable Trust by a Statutory Act.

I have mentioned here only an insignificant modicum of the services that Jayatilaka rendered to Colombo Y.M.B.A. Readers can get a fuller exposure of the services rendered by Jayatilaka to the entire population of Sri Lanka without any expectation of self aggrandizement by a perusal of his own writings and tributes and appreciations contributed by other parties.

I take this opportunity to express my sincere gratitude to the Editorial Board of this Journal "The Buddhist" for taking action to dedicate this issue exclusively for commemorating the services of Sir D.B. Jayatilaka, the Board of Management for giving necessary sanction for such action and to the learned contributors who have ungrudgingly devoted their time and scholarship to provide a complete picture of his multifarious services to Buddhism, Sri Lankan Nation and Buddhist Education.

May you all receive the Blessings of Noble Triple Gem.

Deshabandu Tilak de Zoysa
Hony. President

Message of the Hony. General Secretary of Colombo Y.M.B.A.

I am delighted to be entitled to this opportunity to issue this message to this February 2018 Special Issue of our Quarterly Journal "The Buddhist" which is exclusively dedicated to the Commemoration of the 150th Birth Anniversary of Sir D.B. Jayatilaka who was a celebrated National Leader who held the Post of President of the Colombo YMBA over a continuous period of 46 years from its very inception and rendered an immense service to the people of Sri Lanka and to the cause of Buddhist Education of the Island.

While this Association which presently enters the 120th year of its existence and this Journal which counts even a longer period of service to the Society and Buddhist public drew their sustenance from the scholarship and erudition of Sir D.B. Jayatilaka, he had while holding the post of President extended his services to this Journal too as its Chief Editor for a considerable period. History records that the period during which he played his role as a National Leader was one when Buddhist religion was subjected to various attacks

and challenges by anti -Buddhist forces. A perusal of the past issues of this Journal would reveal how successfully he countered these attacks and challenges through its columns as its Editor.

While the YMBA is observing its regular Annual Commemoration of Sir D.B. Jayatilaka with customary programmes in February, this year too the Association is seeking to enhance the splendor of this Event by dedicating this issue of the Quarterly Journal as a special tribute to him for his services to

the Y.M.B.A. in particular and to the cause of national and religious revival of the country in general. Additionally YMBA has made arrangements to hold a series of Commemorative Lectures throughout the island, issue a Special commemorative cover and to publish a Sinhala translation of an authoritative Biography in English of Sir D.B. Jayatilaka.

While I express my sincere gratitude to the Editorial Board of this Journal for taking action to publish this anthology of articles and to present to the youth of today accounts of the operations of the various political and religious movements of our recent history and thereby renew their memories of the heroic role played by Sir D.B. Jayatilaka in this scenario. I hope and wish that you readers would imbibe and absorb into your lives the inspiration that you may derive from the life of Sir D.B. Jayatilaka.

I wish that you all be endowed with the Blessings of Noble Triple Gem.

Mahendra Jayasekara
Hony. General Secretary

~ Editorial ~

Sir D.B. Jayatilaka - The Sagacious National Leader

By 1934, the Economy of our Country, particularly, the Plantation Economy was in the monopolistic control of British nationals. Depending on the stupendous power of the British Empire, the British Nationals endeavored to maintain their supremacy in this sphere by making representations through petitions addressed to the British Secretary of State for the Colonies, and members of the British Parliament and House of Lords alleging that the Sri Lanka (then Ceylonese) politicians were imposing unreasonable and improper taxes and that they lacked the capacity and acumen to maintain a sound administration, and that they were a corrupt coterie and in the circumstances the British Government should directly intervene and take over the administration of the country.

Relying on these representations made by the said unscrupulous petitioners Sir Henry Croft in the British Parliament and Lord Soulbury in the House of Lords made baseless allegations against the general public, of Sri Lanka the Peoples' leaders and the State Council and recommended that a Royal Commission be appointed to inquire into and report on the functioning of the "Democratic Government" that was in operation at the time. Since the members of the then State Council lacked the

courage to speak in defiance of the powerful members of the British Parliament they were reluctant to contradict their baseless allegations.

In this scenario, the only national leader who stood up fearlessly to respond to the said baseless allegations was Sir D.B. Jayatilaka who had secured a Degree from a prestigious British University and had since been elevated to knighthood by the British Government. He delivered his rejoinder exposing not only the falsity but also the baselessness of the allegations analyzing each one of them separately and asserting that resorting to such false accusations is a despicable act amounting to a social crime and concluded denouncing the behavior of the British Parliamentarians. The sincere and courageous patriotic devotion of Sir D.B. Jayatilaka

was eloquently portrayed in the following words of Sir Robert Drayton, the Chief Secretary, who seconded the Vote of Condolence on his Death passed by the State Council.

"If any person who is provoked regarding an opinion that he held resolutely had the occasion to witness how D.B. Jayatilaka presented his view-point on such opinion his manner of presentation and the accompanying oratory would remain unblurred in his memory for ever"

We are offering this tribute in honour of Sir D.B. Jayatilaka who flowered out as an eminent scholar having started his early education in a Pirivena and who eventually became a prominent and popular national leader having started his career as a teacher in order to Commemorate this special occasion representing his 150th Birth Anniversary which falls on 13th February 2018.

We are dedicating this issue of our Quarterly Journal, "The Buddhist" exclusively in honour of Sir D.B. Jayatilaka who having been elected as the first President of Colombo Young Men's Buddhist Association rendered an inestimable service to the YMBA in particular and to the entire Buddhist Community in general during the continuous period of 46 years of his tenure as its President.

When Sir D.B. Jayatilaka coalesced with a group of young men in 1898 to form and inaugurate Colombo Young Men's Buddhist Association not only the local Buddhist Community but also the entire Population of Sri Lanka (then Ceylon) received only step-motherly treatment from the Colonial Masters. Accepting every position offered to him with humility, he dedicated himself to render a memorable service to the local Buddhist Community with indefatigable unflagging devotion.

He accepted not only the assignment offered by the Buddhist Theosophical Society to upgrade the Buddhist Schools and to establish Buddhist Schools throughout the island and the Management of Buddhist Schools already established but also the rather hazardous challenge of producing a network of Buddhist Schools that can compete with and rival the system of Schools that had already been established by the Christian Missionary Education System and what is more he achieved notable success in this endeavour.

He engaged himself in the Temperance Movement of Sri Lanka even during the period of his sojourn in England engaged in pursuing his studies with the objective of preventing the local youth from getting addicted to the national calamity of alcoholism.

Leaders of his caliber who serve their cause with altruistic motives facing all the challenges that confront them are rare in our history.

His main objective in the educational sphere was to ensure that the Schools under the

management of the B.T.S. were properly managed. Notwithstanding his busy schedule of activities he devoted his fullest attention to this activity. He firmly believed that the foundation of Buddhist values in education should be so designed as to promote the birth of National Leaders in Sri Lanka.

On 7th August 1936 the Past Pupils of Dharmaraja College entertained Sir D.B. Jayatilaka to a Felicitation Dinner. The Principal of Dharmaraja College at the time was Mr. L.H. Mettananda. Having compared the humble and rudimentary condition of the School at the time of its establishment 46 years ago with its state of development as at date he made reference to an important factor that merits the attention of all past students of Buddhist Schools who were holding prestigious positions in public life. That remains valid even at present. Sir D.B. Jayatilaka made the following comment in his post-prandial address.

“Whatever high distinctions students may achieve in their examinations or whatever high positions students may hold in social and public life after receiving their education in a Buddhist School, if that school had failed to produce a generation of students who are altruistic enough to subordinate their selfish interests to the welfare of the society it has to be concluded that such a school is a Failed School”

Notwithstanding the extent of time and effort he devoted to religious, national and political activities, he fulfilled his commitment to the upliftment of the Sinhala Etymological Dictionary.

While being engaged in linguistic activities he devoted his attention to other literary pursuits and produced revised editions 42 archaic Sinhala texts and initiated revisions of 22 other classical Sinhala texts. It is due to his dedication and efforts in this field that we have today for our use in literary pursuits scholarly editions of classical Sinhala Texts such as Sikhavalada Vinisa, Saddharma Ratnakaraya and Attanagalu Vamsaya.

We hold the opinion that the Biography of Sir D.B. Jayatilaka who was a unique and unrivalled National Leader who was endowed with the lofty attributes of a True Buddhist Devotee, and who made many sacrifices not for personal advancement but for the upliftment and betterment of the country, nation and religion and consequently deserving eternal commemoration by a grateful nation should be prescribed as a School Text Book.

We are now at a critical juncture in the history of our land when we are faced with the need to produce a generation of youngsters imbued with feelings of patriotism, national fervor and religious devotion. We express the hope that our young generation be fortunate enough to read and digest the inspiring life story of this noble and magnanimous National Leader, not once but repeatedly throughout their lives.

May this sagacious National Leader Sir D.B. Jayatilaka be blessed with the Supreme Bliss of Nibbana.

Sunil S. Sirisena
Editor-in-Chief

Sir Don Baron Jayatillaka; The Epoch Maker

By Mr. K.H.J. Wijayadasa; Former
Secretary to the President

A Man of Great Distinction and High Calibre

Men of great distinction and high calibre such as Sir D.B. Jayatillaka are rarely born. Sir D.B. Jayatillaka is no ordinary leader. He was a self made, self educated, self disciplined and self motivated man. He was a thinker, a patriot, a philosopher, a statesman and above all an extraordinary man. Emulating the adage that “the bounden duty of man is to serve man”, he devoted his full time, wealth and energy in the pursuit of an exemplary educational, social, cultural, literary and political career. He was an eminent lawyer, a gentleman politician and above all a lover of humanity.

Sir D.B. Jayatillaka was indeed an epoch maker. Such epoch makers reach certain critical milestones in a short period of thirty to forty years but their impact would last a couple of hundred years. The fruits of labour of such great men are often seen and felt long after their demise. Invariably, such men live in the hearts of people for many generations after their demise. The story that unfolds henceforth is that of Sir D.B. Jayatillaka the epoch maker, a pioneer in many fields including the national and religious revival,

resuscitation of Buddhist education, the social reawakening, political reforms, revival of the Sinhala literary tradition and the struggle for self rule in the first half of the 20th century. Coincidentally, he was a great teacher, a forceful writer, an erudite speaker, an eminent scholar, an honest politician, a forthright leader and above all a statesman in the true

sense of the word; all in one.

The Birth and Blossoming of a Real Star

D.B. Jayatillaka was born on the 13th day of February 1868 in the village of Waragoda in Kelaniya. His father Don Daniel Jayatillaka came from Pattalagedara in Veyangoda while his mother Dona Elisa Perera Weerasinghe was a resident of Waragoda.

After marriage the couple settled down at Waragoda; a beautiful hamlet in close proximity to the historic Kelaniya Raja Maha Viharaya hallowed by the visit of the Buddha. D.B. Jayatillaka's father and mother were deeply religious, well educated and extremely generous. Don Daniel Jayatillaka was a man of substantial means being a P.W.D. Road Works Contractor. He had been entrusted with road construction and maintenance of a long stretch of the main road from Peliyagoda to Ratnapura. For this purpose he maintained a regular labour force of 50-75 labourers.

From childhood D.B. Jayatillaka displayed a flair for linguistic studies. May be as decreed by fate he mastered both oriental and occidental languages namely; Sinhala, Pali, Sanskrit, Latin and English early in his life which paved the way for his great scholastic achievements later in life. As was customary at the time, in 1874 at the age of six years he read his first letters at the feet of Venerable Ratmalane Sri Dhammaloka Nayake Thero; founder and first Principal of Vidyalankara Pirivena at Peliyagoda. Thereafter, he was admitted to the Waragoda Baptist school for his primary education in the English medium. However, in his quest for knowledge he continued to learn Buddhism, Sinhala, Pali and Sanskrit at Vidyalankara Pirivena in the afternoon. In 1881, at the age of 13 years he gained admission to Wesley College, Colombo, which was one of the premier educational institutions of that era. He was a brilliant student at Wesley. It is on record that he carried away all the prizes. He was a young man of natural ability

and amazing retentive memory, Above all he possessed a charming disposition, a most pleasing manner of address and an all conquering smile. It was a combination of looks and brains.

He passed the Cambridge Junior and Senior examinations with ease and was on the look out for a government job. He applied for a clerical vacancy in the Land Settlement Department. At the interview, after examining the brilliant record of D.B. Jayatillaka the Head of the Department told him as follows. "Young man, you are too good for this job. You have a great future. Strive with endeavor." This was the turning point in young D.B. Jayatillaka's life. He put an end to the job hunt and embraced the more challenging higher educational path. Luckily for him he found that his old school Wesley College had commenced preparing students for the Degree Examinations conducted by the Culcutta University. In 1890 at the age of 22 years he was enrolled as a student for the Bachelor of Arts degree course in English and Latin. He passed all examinations leading to the degree in double quick time. In fact his name still adorns the Roll of Excellence at Wesley College.

He passed the Cambridge Junior and Senior examinations with ease and was on the look out for a government job. He applied for a clerical vacancy in the Land Settlement Department. At the interview, after examining the brilliant record of D.B. Jayatillaka the Head of the Department told him as follows. "Young man, you are too good for this job. You have a great future.

A Power House in the Religious, Cultural and Educational Resurgence

The last two decades of the 19th century was a period of religious controversy. Heated arguments and endless discussions were the order of the day. Buddhism which had been battered and neglected as the religion of the heathen was struggling for revival while battling for survival. Likewise, the Sinhalese who had been victimized for very nearly 400 years were endeavouring to gain a place and position in their own motherland, in their own society as well as in the alien administration. Education was the sole preserve of the Christian Missionaries. The main purpose of their mission was proselytization and education was a means to that end. The arrival of Colonel Henry Steel Olcott in the island in 1880 accompanied by Madame Blavatsky to study Buddhism and undertake theosophical work added vigour and vitality to the nascent religious and educational resurgence. From about the same time young D.B. Jayatillaka came to be associated with the new revivalist movement. By this time he had decided to devote his whole life to teaching and the propagation of Buddhism. In the furtherance of this objective the first job that D.B. Jayatillaka undertook was that of the first Principal of the Buddhist High School in Kandy later named Dharmaraja College managed by the Buddhist Theosophical Society. He had to build a school from scratch. As Principal he went from house to house and village to village collecting money for the Dharmaraja College building fund. He worked hard for seven years and established a high class Buddhist School in Kandy replete with all essential amenities and facilities.

The Buddhist Theosophical Society was so impressed with his success at Dharmaraja College that the management wanted D.B. Jayatillaka to perform the same miracle at Ananda College, Colombo. Thus, in 1898 he was appointed as Vice Principal of Ananda. In 1900 when A.E. Buultjens who was the Principal of Ananda retired, D.B. Jayatillaka was appointed to that coveted position. By then, the whole country knew about the academic achievements, literary acumen, social work and Buddhist activities of D.B. Jayatillaka. As was customary at the time parents of D.B. Jayatillaka sent a proposal to Pandit Batuwantudawe the well known scholar and philanthropist of Bentota upon learning that his daughter would be an ideal match for their son. The Batuwantudawe's after consulting their astrologers

agreed to the proposal and in August 1898 D.B. Jayatillaka married Mallika Batuwantudawe in what was called the wedding of the year. She was learned in Sinhala, Pali and English and brought up in the traditional Sinhala-Buddhist atmosphere. Throughout her life she remained a tower of strength and a lovable companion to D.B. Jayatillaka.

The 1890's was a decade of great religious fervor. Debates and discussions with Christian clergymen and missionaries were the order of the day. The Sinhala Buddhists had no proper organization to meet these challenges. In 1898 D.B. Jayatillaka rented a small house in Maradana and founded the Young Men's Buddhist Association which in course of time spread its tentacles to all parts of the country and embraced diverse Buddhist

activities. D.B. Jayatillaka was elected the first President of the YMBA. He continued to be its President for 46 years; being elected continuously every year up to his demise in 1944. Under the auspices of the Colombo YMBA Buddhist activities such as Dhamma sermons and discussions, Dhamma examinations, publications such as *The Buddhist* and the founding of Dhamma Schools and outstation branches were expanded and continued. He organized the purchase of "Mahaniil" a large mansion in Borella for use as YMBA headquarters. The YMBA movement has flourished and gathered momentum over the last 120 years making it one of the premier Buddhist institutions in Sri Lanka with over 200 affiliated YMBA'S spread through out the country.

In 1902, the Buddhist Theosophical Society appointed D.B. Jayatillaka as the General Manager of Buddhist schools in addition to being the Principal of Ananda College. In 1905 he was appointed General Manager of BTS, which by then had emerged as a mass movement for the establishment of Buddhist schools in the country. He also headed the movement for the establishment of an autonomous fully residential university. He had an innate desire from childhood to engage in historical and literary pursuits. In furtherance of this objective he joined the Sri Lanka branch of the Royal Asiatic Society and the Pracheena Bhashopakara Samitiya or The Oriental Studies Society. He undertook the task of reviving and improving the Sarasavi Sandaresa newspaper. He was a pioneer in the revival of the Sinhala literary tradition. In 1927 on his initiative the government gave a grant to compile the Sinhala Etymological Dictionary. He had a rare collection of Ola manuscripts. In 1929 he began the monumental task of revising and editing centuries old Classical Sinhala texts such as Budugunalankaraya, Saddharma Ratnavaliya, Dampiya Atuwa Getapadaya, Jataka Pota, Sikha Valandsa Vinisa, Compendium of all Kathikavath (disciplinary codes of the Sangha) down the ages from the Polonnaruwa period and many more rare Sinhala literary works. He rendered yeoman service as Editor of the Sinhala Dictionary.

A Pioneer in the Social and Political Reform Movement

In 1910, at the age of 42 years DB Jayatillaka left for England for further education at his own expense. Grateful people, Buddhist organizations and the Maha Sangha offered their blessings and accorded numerous farewells to him. Newspapers, Journals and Magazines carried feature articles in praise of his selfless services

to his country, race religion and language. He joined Jesus College, Oxford and pursued a degree course in law leading to the Bachelors Degree in Law. Thereafter, he joined Lincolns Inn London and passed out as a Barrister in 1913. In England he got fully involved in the Temperance Movement as well as in the propagation of Buddhism. D.B. Jayatillaka addressed meetings of the Temperance Movement of England and cleverly arranged with the Temperance Movements of England and Sri Lanka to make joint representations to the Secretary of State for Colonies against the Toddy Ordinance in Sri Lanka. In the early part of the 20th century educated Europeans and especially the Englishmen evinced a great deal of interest in Buddhism due to its non violent, humanitarian and non invasive qualities. Being a brilliant speaker and Buddhist scholar D.B. Jayatillaka had to travel to different parts of England and many European cities to deliver speeches

on Buddhism and participate in religious conferences. During his three years in England he wrote regularly to the Sinhala newspapers on a variety of subjects which were widely read and appreciated. He returned to Sri Lanka in 1913 to a hero's welcome and was sworn in as a Barrister of the Supreme Court. He practiced at the Bar in Colombo and the outstations. He specialized in Buddhist Ecclesiastical Law, Buddhist Temporalities and Constitutional Law.

On his return to the island he found that the nascent national and religious reawakening had gained further momentum. He got down to action immediately and established the Buddhist Education Society and the Buddhist Protection Society. His life long ambition was to make Vidyodaya and Vidyalankara Pirivenas premier seats of oriental studies in Sri Lanka. At that time the vast majority of the population resorted to the Ayurvedic System of Medicine as a mode of treatment for all their ailments.

He campaigned for the establishment of the College of Ayurveda Medicine in Sri Lanka. He was also an active member of the Ayurveda Council of Sri Lanka. Through his island wide programmes encompassing Buddhist, Educational, Social, Cultural and Literary activities he became the unrivalled leader of the Sinhala Buddhists while winning the confidence and admiration of people of the other nationalities and faiths. At the same time he was in the forefront of the political reform movement as well, which was meant to obtain freedom from colonial rule.

From the dawn of the 20th century the enmity between the Buddhists and the Muslims was growing due to social, economic and political reasons. On Vesak day in 1915 when a Buddhist procession was passing a Mosque in Kandy it was stoned. Riots broke out. Buddhist leaders were arrested indiscriminately on suspicion of conspiracy and treason. Even D.B. Jayatillaka whose credentials were well known was not spared. Martial Law was declared and there were mass arrests and indiscriminate shooting without trial. Almost all the Sinhala Buddhist leaders including temperance activists were jailed. The ruthless quelling of the riots by the colonial administration saw Sinhala and Tamil leaders forging greater unity in mounting the struggle for freedom. Thus, at the conclusion of the riots the movement for legislative and administrative reforms gathered momentum and infused greater vigour and vitality. In 1918, a delegation seeking political reforms with D.B. Jayatillaka as its secretary left for England. The Ceylon National Congress was established and from 1919 it took on the full responsibility for spearheading the political reform movement. The British government had a hideous image of the Sinhalese in

particular; obviously coloured by the malicious brush of colonial officials, European planters, foreign businessmen and their local henchmen. The Sinhalese Kandyans were also not fully supportive of the reform struggle. The colonial office remained stubborn and unsympathetic. D.B. Jayatillaka the Oxford educated Barrister who was also a fine debater and a shrewd negotiator stayed behind in England and campaigned for reforms.

The British government published the constitutional reforms in the Government Gazette of 23rd September 1920. However the reforms were not favourably received by the people and the leaders. They were far below their expectations. Everyone, other than the colonial masters and their cronies publicly rejected the reform package. However, D.B. Jayatillaka the wise statesman rose to the occasion and managed to douse the fire. He explained that it was not feasible nor practicable to leapfrog from Crown Colony to Independence in one go. He convinced his fellow freedom fighters of the need to exercise caution, stay patient and move ahead step by step. He united the different races and formed a common front to call for a greater measure of self determination and independence. In response in 1923 the Governor released a white paper on political reforms. It was disappointing for it did not carry any semblance of a democratic form of government. The order in council of 1924 published the reforms which provided for a clear unofficial majority, territorial representation, the Governor

On his return to the island he found that the nascent national and religious reawakening had gained further momentum. He got down to action immediately and established the Buddhist Education Society and the Buddhist Protection Society. His life long ambition was to make Vidyodaya and Vidyalankara Pirivenas premier seats of oriental studies in Sri Lanka.

ceasing to be the President of the Legislative Council and instead making provision for an elected Vice President to preside. However, it was a futile exercise as the reforms conferred power without responsibility. At the elections to the Legislative Council in 1924 D.B. Jayatillaka was elected uncontested to the Colombo District seat. Upon the death of Sir James Peiris, D.B. Jayatillaka was unanimously elected Vice President of the Legislative Council. He went on to serve in many committees and commissions of the Legislative Council and the colonial administration with distinction.

Forerunner in the March to Self Rule

The Legislative Reforms of 1924 did not satisfy the national leaders nor the people and their demand for self rule continued unabated gathering momentum visibly and rapidly. Yielding to greater pressure and persistent agitation the British government appointed the Donoughmore Commission in 1927. The Donoughmore reforms granted a considerable degree of self rule and took Sri Lanka to the door step of independence. It gave self determination in many spheres and subjects.

The granting of universal adult suffrage was a singular achievement. Yet for all, many opposed the new constitution. However, fortunately the Ceylon National Congress was of the view that half a loaf was better than no loaf. The Ceylon National Congress by majority vote decided to accept the Donoughmore Constitution. This led to the splitting of the congress. The Tamils were against it as the balance of power would automatically shift in favour of the Sinhala majority. Once again D.B. Jayatillaka had to rise to the occasion as the savior. In the face of mounting opposition and simmering internal dissension, as a last resort D.B. Jayatillaka embarked on an island wide campaign to seek the approval of the masses for the new constitution. Wiser counsel prevailed and in 1929 the Legislative Council by majority vote decided to proceed with the Donoughmore Constitution. The first election to the State Council took place in 1931 and D.B.

Jayatillaka was elected as the Member for Kelaniya electorate. Thereafter, he was elected as a member of the Home Affairs Committee as well as its Chairman which automatically elevated him to the office of Minister of Home Affairs. Concurrently, he was elected as Vice Chairman of the State Council and Leader of the State Council; which made him the de facto Prime Minister even though there was no such position under the new Constitution. He presented the first budget of the State Council, thus entering the record books as the first Sri Lankan to do so. During the budget he stated that every child should receive education and that a government elected by the uneducated can be dangerous. Many progressive policies were introduced especially in the fields of irrigation, land development and agricultural development. In 1932 D.B. Jayatillaka was knighted by the King thus entering the record books once again as the first Buddhist to be so honoured.

The second election to the State Council took place in 1936 and D.B. Jayatillaka was elected once again as the member for Kelaniya. His national leadership was repeatedly endorsed when he was reelected to the coveted positions of Minister of Home Affairs, Vice Chairman of State Council and Leader of the State Council. The second world war officially commenced on the third of September 1939 with the entry of German troops to Poland. On the fifth of September 1939 under the able guidance of D.B. Jayatillaka the State Council passed an address to the King pledging support to the prosecution of the war. This was not only an act of allegiance to the throne but also an expression of solidarity in defence of democracy and basic human values. This bold move which was spearheaded by D.B. Jayatillaka; even though scoffed at by some extremist elements paid rich dividends, for it helped in no small measure to Sri Lanka gaining Independence shortly after the war.

The Japanese air raids over Colombo took place on the 5th of April 1942. The panic stricken residents of Colombo fled to rural areas. The unloading of ships at the Colombo harbor came to a standstill resulting in a food shortage. D.B. Jayatillaka rose to the occasion, mustered 400 volunteers from Kelaniya electorate and unloaded the food ships. As Minister of Home Affairs and leader of the State Council, D.B. Jayatillaka was responsible for maintaining peace and good order in the country. He lost no time in rationing food, organizing food production, establishing Town Guards and stepping up civil defence. The fact that D.B. Jayatillaka was indeed the one and only uncrowned national leader of the Pre Independence era was reaffirmed when the University of Ceylon at its first convocation held on the 15th October 1942 conferred on him the honorary doctorate of laws, LL.D.

The Final Assignment of a National Hero

In 1942, D.B. Jayatillaka was cunningly dispatched from national leadership to near oblivion being appointed as the Resident Representative of Sri Lanka in India with residence in New Delhi. In order to hood-wink the masses in Sri Lanka who loved him, wide publicity was given to the two concocted reasons that compelled the authorities to station him in India. Firstly, that it was necessitated by the acute food shortage in Sri Lanka as a result of war and the need to obtain urgent food supplies from India. Secondly, that there was an urgent need to find a solution to the simmering issue of the expatriate South Indian labour force in Sri Lanka. Whether this assignment demanded the services of the de facto head of government and the first in line for the post of Prime Minister of independent Sri Lanka is a debatable issue. Future historians will be debating

as to whether the decision to throw him into the political wilderness was taken in good faith or with an ulterior motive. It could be that D.B. Jayatillaka innocently fell prey to a trap laid by his own fellow ministers; as otherwise there was no need to use an axe to kill a mosquito. Moreover, D.B. Jayatillaka who was 74 years of age at the time was not in the best of health being the victim of malaria. Dr. Nandadeva Wijesekera in his biography of D.B. Jayatillaka has summed up the intrigue and the machinations that had been unleashed to get rid of him as follows. "The time was drawing near when the malignant forces were manifesting. Old age seemed to be an obstacle in the path of those who were in too great a hurry".

In February 1944 D.B. Jayatillaka while serving in New Delhi fell ill with a recurrence of malaria. From the early 1930's malaria had plagued him and he suffered from several relapses. In April he went to Mussorie as the heat in New Delhi was unbearable. There, he developed a stomach ailment and a minor heart attack too. He wanted to return to Sri Lanka as soon as possible. The Viceroy of India hurriedly arranged a special plane.

He passed away in Bangalore on the 29th of May 1944. A state funeral was ordered jointly by the civil government and the military authorities. A sea of humanity assembled in Colombo to pay their last respects. Tributes flowed from all parts of the country and all corners of the globe. The premature passing away of the great national hero and the irreplaceable epoch maker was indeed an irreparable loss to the country and more so to its people. A newspaper editor of the day while paying a glowing tribute in his editorial said that "no leader had touched the hearts of the people of Sri Lanka at so many

points or embodied so authentically the very spirit of Sri Lanka as did Sir D.B. Jayatillaka."

The Uniqueness of Sir D.B. Jayatillaka

The uniqueness of Sir D.B. Jayatillaka is indeed legendary. His uniqueness lies in the fact that the qualities and the characteristics which were possessed by him and his singular achievements could not be surpassed or even equalled by any single individual who lived before or after him. This uniqueness reflected the sum total of the values of our people's cultural heritage. His gentle manner was felt and known by all who met him and spoke to him. He was fearless in action. He planned every detail of his life and work well in advance. He spoke true to his conscience. He feared nothing. He feared nobody. The only things he feared were going against justice, truth and righteousness. His serenity of mind and calm mental peace was legendary. He remained unperturbed and untroubled amidst troubled situations. He had the placid serenity of the cultured mind. He approached human problems with all pervading love. He was wise but did not display his wisdom. He was humble but did not yield to any power. He could walk with Kings without losing the common touch.

Sir D.B. Jayatillaka had a tremendous capacity to remember things. His retentive memory was as good as that of an electronic computer.

He had the ability to quote from memory whole passages from classical texts. He was a master of sarcasm, irony and innuendo. He never lost his temper nor did he display any emotions of anger. His personal life was exemplary. He led an unassuming, principled, simple and elegant life. Caring and sharing were natural traits ingrained in him. Humility was the hallmark of his popularity, success and greatness.

He was accessible to all and sundry. Even though a man of substantial means, he preferred a simple, frugal and non conspicuous style of living. The money thus saved was generously utilized for worthy causes such as helping the needy, meritorious deeds and rural regeneration. His generosity was prompted by sympathy with the suffering humanity. He established several social welfare organizations. As a final act of “dana” he bequeathed to the public of Sri Lanka the entirety of his estate which he owned at the time of his death.

The combination of Eastern and Western systems of education provided him with the knowledge, training and discipline unrivalled by anyone of his time. That by itself made him unique. His knowledge of Sri Lanka history, Buddhism and oriental languages together with the study of European history and western classics enabled him to command a wealth of material for his writings, speeches and consideration of national problems. In his day there was no greater or better Buddhist disciple (upasaka) than Sir D.B. Jayatillaka. He travelled abroad to propagate and deliver lectures on Buddhism spending his own money. He started Dhamma schools throughout the island. He prepared and published a graduated series of Dhamma books for systematic teaching. Today it is difficult to find a boy or a girl or a man or a woman who has not attended Dhamma school.

It has been said that there was no greater servant of the people and their cause than Sir D.B. Jayatillaka. For well nigh thirty years he had suffered for the sake of the people and the country and sometimes in jail too for vindicating the rights and fulfilling the aspirations of his countrymen. He visited the remotest villages of Sri Lanka. He imbued the ethos of the people. He saw poverty, illness and ignorance

causing untold suffering. He started social welfare services and a movement for rural regeneration and village development. He did his utmost to get the government interested in education, health and social welfare. He agitated for the allocation of more funds for rural reconstruction and human development. Out of nine years from 1910-1919 he spent a total of seven years in England. He was preoccupied with legal studies for about three years, but made use of his free time to propagate Buddhism or agitate for freedom. It is on record that all his travelling and other expenses during numerous trips were met from his personal funds. Most of his travels abroad were undertaken to expose and oppose the immoral and vindictive actions of the colonial government. Therefore, he took the stand that it was morally incorrect to utilize government funds for such travels even if such funding was available.

Sir D.B. Jayatillaka was no extremist, nor was he a communalist. He always followed the middle path expounded by the Buddha. He was not racial minded nor was he religious minded. He fought for the restoration of the rightful place for the Sinhalese as well as for the Buddhists. At the same time he respected all races and religions equally. Because of this, the minorities treated D.B. Jayatillaka with utmost respect and confidence. His name was proposed and seconded by minority State Councilors for the high post of Vice Chairman of the State Council.

When Tamil members were abandoning the National League he made every endeavour to win them over. In the political sphere the crowning glory of all his struggles and achievements was bringing the country to the brink of freedom and independence. If not for Sir D.B. Jayatillaka's sustained struggle for progressive political reforms the attainment of freedom could have cost dearer in blood and tears. Tamils and other minorities had confidence in him and associated with him loyally. He proceeded on the basis of many races and many religions but one people and one nation. Sir D.B. Jayatillaka, the epoch maker was a unique character indeed. Without him Sri Lanka's pre-independence history may not have been so rosy nor so smooth.

“When comes such another” said Mark Antony referring to the mighty Emperor of Rome Julius Caesar in the acclaimed play by Shakespeare.

The remarkable life and achievements, the sheer versatility, multi-faceted life led by this great patriot and national leader are unsurpassed and bring the above quotation into focus.

Some of the late Sir Baron’s achievements and activities are stated in point form for the sake of brevity.

President Ceylon National Congress 1923

Leader of the House in the State Council of Ceylon following

constitutional reforms of the Donoughmore Commission (1931) - first elected leader of Sri Lanka / Ceylon through the voting rights of the people of this country.

Minister of Home affairs (1931).

Member of Parliament for Kelaniya, elected unopposed (1931)

Representative of Government of Ceylon in India - 1943.

Vice-president of Legislative Council of Ceylon - 1930

Elected President of Ceylon National Congress - 1923.

Flagbearer of Buddhist Education.

Principal of Dharmarajah College, Kandy

Principal of Ananda College, Colombo

Founder of Sri Dharmaloka Maha Vidyalaya Kelaniya, now a reputed National School

General Manager and subsequently Secretary of Buddhist Theosophical Society which managed Buddhist schools including Ananda, Nalanda, Dharmarajah, Visakha

President Vidyalankara Sabha

Refined editions of Sinhala texts as Dhampiya Atuva

WALK WITH KINGS, NOR LOSE THE COMMON TOUCH

SIR D.B. JAYATILAKA

Dr. Haritha Jayatilaka

Getapada, Saddharma Ratnavaliya, Sikavalanda Vinisa, Buduguna Alankaraya – a reflection of his deep love for the Teachings of Buddha.

Founding Chief Editor of the monolingual etymological Sinhala dictionary 1927 – 1941.

Founder of Young Men’s Buddhist Association (YMBA) in 1898 and President until his death in 1944.

President Ceylon branch of Royal Asiatic Society 1935 – 1941.

Started Ceylon Temperance Movement - 1914.

Education

Scholar of Sinhala, Pali, Sanskrit learnt at Vidyalankara Pirivena with mastery of English

Passed Junior and Senior Cambridge Examinations as a student of Wesley College, Colombo

BA University of Calcutta - 1896

BA - University of Oxford - 1913.

MA - University of Oxford
Called to the Bar as a Barrister by Lincoln’s Inn and became advocate of the Supreme Court of Ceylon.

Sir D.B. as he was popularly known was a National Leader, Patriot, a doughty freedom fighter for constitutional reforms, educationist, philanthropist, scholar par excellence and a statesman extraordinaire who could "Walk with Kings, nor lose the common touch."

He was knighted by the British Government for his services to the country.

Dignity, humility, gentleness and intellect were personified, and once

publicly stated “my sole expectation is to serve my motherland. Today’s youth are the leaders of tomorrow.”

The 150th Birth anniversary is due to be commemorated in February 2018.

This article is written not only as a tribute to the memory of an extraordinary son of Mother Lanka who bestrode the stage likes a Colossus but also to highlight what an outstanding and rare all-rounder he was.

Sir Baron was as stated the Principal of Ananda College. He was the first Non European to do so.

A poem by Longfellow comes to mind, learnt by this writer whilst a student at Ananda, from Mr. K.D. de Lanerolle, a reputed head teacher and distinguished man of letters.

*“Lives of great men all remind us
We can make our lives sublime,
And, departing, leave behind us,
Footprints on the sands of time”*

“When comes such another” indeed.

Sir D.B. Jayatilaka as Social Reformer

Venerable Siri Vajiraramaye
Ñanasiha

Sir D.B. Jayatilaka, eminent Sinhala scholar, Buddhist activist, educationist, temperance worker, and national leader was a luminary of the early twentieth century whose contributions towards political freedom and

people's welfare are difficult to match. During his lifespan of 76 years from 1868 to 1944 he experienced two World Wars and in 1915 a bloody communal riot that even changed his own destiny.

The Governor of the time of the 1915 communal riot was Sir Robert Chalmers, an oriental scholar himself, and who even had the capability of addressing a gathering of bhikkhus at the Vidyodaya Pirivena in the Pali language. May

be due to the stress of War, he overrated the incident and curbed it with such unwarranted brutality that it shocked persons of mild temperament like Sir D.B. Jayatilaka and other emerging leaders of the time. Sir D.B. himself was jailed together with F.R., D.C. and D.S. Senanayaka (later member of the Privy Council), Dr. W.A. de Silva, Charles Batuvantudawe, Dr. C.A. Hewavitarane, John de Silva and many more.

They were his contemporaries along with James Peiris (later Sir), Ponnambalam Arunachalan (later Sir), Ponnambalam Ramanathan (later Sir), E.W. Perera, D.R. Wijewardene, who all belonged to the emerging English educated gentry of the middle class. On representations made to the British colonial office the Governor was recalled and replaced by Sir John Anderson.

One of the consequences of the very traumatic period was the formation of the Ceylon National Congress in 1919 under the leadership of Sir D.B. who ably steered the course for the Donoughmore Reforms of 1931. One of the far reaching recommendations was the decision to introduce universal adult franchise to the Sri Lankan polity; just three years after UK gained adult franchise. This made 'people' important for the first time in Sri Lanka's political arena. Donoughmore Reforms also gave semi-autonomous status to Sri Lanka (then Ceylon) with a State Council comprising of elected members with the Leader of the Council, a position almost equivalent to the position of Prime Minister, as head. There were two State Councils that were elected, one in 1931 and the other in 1936. Sir D.B. was the unanimous choice to be the Leader of the State Council but in the second Council due to ill health and other reasons he held that position only until 1942. The Ceylon National Congress headed by Sir D.B. was partially responsible for the granting of universal adult franchise and one could say that it opened, as it were, the flood gates for social reforms in the country.

Two persons had a great impact on his life and future activities. One was Venerable Dharmakirti Sri Dhammarama Nayaka Thera, who succeeded Venerable Ratmalane Sri Dharmaloka Maha Thera who

The period of Western domination in Sri Lanka under the Portuguese, Dutch and the British was a period of minority rule, a historical fact that is often forgotten. Under the divide and rule policy of Westminster the privileged as regards education, government jobs etc., were the Tamil minority. The American missionaries were given a free hand to establish English schools in the Jaffna peninsula whilst in the South the Christian missionaries catered for an elitist few, who invariably changed their religion to enjoy the colonial perks.

read the first letters of the Sinhala alphabet to him in 1974. His close association with the Vidyalankara Pirivena, both as a student and then in lay life, nurtured him as a Buddhist leader, activist and scholar. He saw the inequalities and the hardships experienced especially by the Sinhala Buddhists.

The period of Western domination in Sri Lanka under the Portuguese, Dutch and the British was a period of minority rule, a historical fact that is often forgotten. Under the divide and rule policy of Westminster the privileged as regards education, government jobs etc., were the Tamil minority. The American missionaries were given a free hand to establish English schools in the Jaffna peninsula whilst in the South the Christian

missionaries catered for an elitism few, who invariably changed their religion to enjoy the colonial perks. The majority in the country, namely the Sinhala Buddhists, were suppressed by not providing equal opportunities. For them were the vernacular schools that led them nowhere. Education, the key to social progress was completely in the hands of the missionaries because of the laissez-faire policy of the colonial government as far as education was concerned.

Sir D.B., himself a scholar, was married to a daughter of Pundit Batuwantudave, one of the well-recognized Sinhala scholars of the 19th century, and one could imagine the nature of the discussions held within the family circles and close associates. The Sinhala Buddhist population had to be redeemed from their state of apathy and he was fully conscious of the role education, which is one of the most effective social equalisers, could play in this regard.

It was not due to fortuitous circumstances that he came into contact with the American theosophist and lawyer, Colonel Henry Steele Olcott. The latter came to Sri Lanka in 1880 with a purpose after reading the reports of the scholarly controversies that were held in Sri Lanka between the Buddhists led by Buddhist monks and the Christian missionaries. The Sinhala Buddhist children were left behind for no fault of theirs. The solution was to open up English schools of high standard for them. The Buddhist Theosophical Society (BTS) was founded in 1882 with Col. Olcott's guidance for the specific purpose of establishing schools for Buddhist children. Sir D.B. Jayatilaka joined hands with Colonel Olcott in this endeavour. In 1890 the first English Buddhist School was founded in Kandy with the name Buddhist High School, later named Dharmaraja College, with him as Principal.

Tirelessly he worked for seven years in building up this school from scratch and thereby provided an opening for Buddhist children to receive higher education in a Buddhist environment. Sir D.B.'s scholarship and exposure to Buddhist education at the Vidyalankara Pirivena helped him to mould the character of that school. His success as an educationist and reformer was amply rewarded when he was appointed Vice Principal of Ananda College and then to succeed Mr. A.E. Buultjens as its Principal in 1900. This position he held

until 1909 along with being the General Manager of the Buddhist Theosophical Society (BTS) to which post he was appointed in 1905 and its Secretary in 1908.

By the turn of the century there were nearly hundred Buddhist Schools in the country. It is reported that the Christian missionaries frowned at this development and used their influence with the colonial masters both locally and at Westminster to throttle its progress. However, such attempts did not succeed although the path ahead was made difficult because any attempt to

educate the masses was viewed with great suspicion by the colonial rulers. With Sir D.B. in the vanguard pirivena education for bhikkhus too was given a fillip and these reforms in Buddhist education during the late 19th and early 20th centuries along with the Buddhist revival under the leadership of Venerable Hikkaduwe Sri Sumangala Maha Thera, Srimath Anagarika Dharmapala and persons like Venerable Tibet S. Mahinda, Piyadasa Sirisena, and John de Silva paved the way for many social reforms during the 20th century. It is said that when people are hungry give them land and agricultural tools to cultivate rather than doling out food. In the same manner Sir D.B. prepared the ground and where withal for future social reform, including independence from foreign yoke.

When Colonel Olcott came to Sri Lanka there was no formal system to infuse Buddhist values to children of Buddhist families. Colonel Olcott saw this as a great handicap that helped Christian missionaries to 'harvest new souls'. The motto of the Christians, especially of the Roman Catholic Jesuit sect, was to catch them young and the children of Buddhist families with no knowledge of the Buddha Dhamma were the most gullible. Under his auspices the first Dhamma School was started at Vijayananda Temple in Galle on August 03, 1895. As the Dhamma schools were held on Sundays, these were known more popularly as Sunday schools. The Sunday schools system was a great innovation.

Three years later in 1898, twenty enthusiastic young men, mainly from the clerical grade in government, decided to form themselves into an association, so that they could meet regularly to study and have discussions on Buddha Dhamma, leading to its practice.

This was the beginning of Young Men's Buddhist Association, better known by the cliché YMBA, and invited Sir D.B. Jayatilaka, who was also young, being thirty, and the Principal of Ananda College, to be its President. He being a practicing Buddhist visionary knew that any kind of social reform should start with reforming oneself as was envisaged in the objectives of the new organisation and hence accepted the invitation. Each year for 44 years until his death he was elected the President because of his capabilities, capacity for work and erudition.

The Sunday school concept was slowly gaining ground. For instance, Siri Vajiraramaya, founded by the Most Venerable Pelene Vajirañāna Mahanayaka Thera in 1902 started its Dhamma School in 1918, and will be celebrating its 100 years centenary on August 18, 2018. Many national leaders who were responsible for many social reforms in the country had their grounding in Dhamma education at that institute. This programme of Sunday schools was very close to the heart of Sir D.B. Being an educationist he saw the need for standardizing Dhamma education imparted at the Sunday schools and it was his idea that the YMBA should undertake the onerous task of conducting annual examinations for the children of Sunday schools. Only those Sunday schools registered with the YMBA came within the scheme. Because of Sir D.B.'s close association with the leading Buddhist monks, the latter volunteered to write text books by grade on a voluntary capacity. After much planning and with close supervision of Sir D.B. the scheme of examinations became operative in 1921 with 374 candidates entering from 27 Sunday schools. Fifty years later in 1971 the number of students who sat the examinations was nearly 300,000. This was one of the greatest

contributions of Sir D.B. as a social reformer.

There was a curse the Britishers gave us according to Governor Gregory, namely the popularising of the consumption of alcohol by its policy of renting toddy and arrack taverns both as a revenue earning measure and a hidden strategy to weaken the links between the people and the Buddhist temples. This curse continues to this day pauperising the people of this country, as a leech sucking the life-blood of a person. In the 19th century a temperance movement was gaining ground in the UK and North America led by certain Christian sects. For example, the Masonic organisation of Good Templars in the US spread its wings from US to UK and Europe and Lodges were formed where the members who were full abstainers met regularly. Sir D.B. who was in England as a student joined the UK temperance movement and was a regular speaker at temperance meetings. He had links with the temperance movement of India as well. With that background Sir D.B. became a leader of temperance work in Sri Lanka along with other stalwarts like Anagarika Dharmapala, F.R. and D.S. Senanayakas and W.A. Silva. Sri Lanka Temperance Association was formed in 1912 and many of the national leaders, who struggled for the freedom of this country from colonial rule, including Sir D.B., became its members. Unfortunate for this country, Sir D.B. died in 1944 and the Temperance leaders who came to the helm of government after independence in 1948 seem to have forgotten their roots. The Sri Lanka

The Sunday school concept was slowly gaining ground. For instance, Siri Vajiraramaya, founded by the Most Venerable Pelene Vajirañāna Mahanayaka Thera in 1902 started its Dhamma School in 1918, and will be celebrating its 100 years centenary on August 18, 2018. Many national leaders who were responsible for many social reforms in the country had their grounding in Dhamma education at that institute.

Temperance Association is still languishing without a permanent home of its own and the fight now is with the powers that are, who regrettably are trying to cater for the wrongly assumed need of foreign tourists by making alcohol more available in the country rather than thinking of the adverse impact on our people.

Sir D.B.'s life-long interest was to improve the living standards of the Buddhists through social reforms in accordance with Buddhist values. All his reforms were long-term. Dhamma examinations, which was his brainchild, are now conducted by the Department of Buddhist Affairs of the Government of Sri Lanka but there is a great void that the YMBA could fill in memory of this great Buddhist leader, namely to establish a residential training institute for Dhamma School teachers in collaboration with all stakeholders. This would be a fitting tribute to Sir D.B. whose 150th birth anniversary is celebrated this year.

SIR D.B. MY "MAHAPPA": Reminiscences of a niece

Leila Jayatilaka Wijesekera

My memories go back to a visit to see my "Mahappa" (uncle Don Baron Jayatilaka with my father Muhandiram Don Simon Jayatilaka (Registrar of Marriages - Siyane Korale West and V.C. Chiarmen Kelaniya). I was six years old then. "Mahappa" had a busy schedule, his visits were

short and the news of his arrival attracted visitors from the village. At the time, he was the President of the National Congress and people wanted to know what was happening.

The plank bridge over the stream they had to cross to reach Don Simon Jayatilaka's property in Waragoda was too narrow for "Mahappa's" car, so he parked his car at their parental house which was on the main road.

Bappa-Mudliyar Abraham Jayatilaka who was later the president of the village tribunal was living there. He sent a message to Egodahawatta where my parents lived. I would rush there. In order to start a conversation with me, he asked in Sinhala, "Where did you come from?" I looked around and seeing the 'litha' (almanac) hung on the wall and was reminded of newspapers and replied "Paththaragedera".

The reply provoked laughter among adults present including the learned high priest of Vidyalankara Pirivena. What is meant was Paththaragedera, my paternal grandfather's - Don Daniel Jayatilaka - original village Paththalgedera in Veyangoda.

My grandfather (Sir DB's father), during his youth had been a contractor for the British government and had undertaken to build a part of the Kandy Road starting from Peliyagoda. He married and settled down in my grandmother Eliza Weerasinghe's property due to the proximity to Colombo in order to educate the three sons and also to carry on the government contracts. Even as a child, I knew my roots as "Mahappa" "Thaththa" and "Bappa" entertained their relations from Veyangoda. They were so generous that their inheritance including paddy fields were given by deed to a family nearby. They always came to help "Mahappa" when he needed trusted people for his activities.

I knew much about Sir D.B's educational accomplishments as it was family knowledge. My grandfather Jayatilaka Ralahamy was one of the founders of Vidyalankara Pirivena together with Weerasinghes of Waragoda and Fernandos of Wanawasala.

Mahappa had read his first letters at the feet of the Venerable Ratmalane Sri Dhammaloka Nayake Thero. He started schooling in the local Baptist school at Waragoda where they taught English. At the age of 13 years, he was admitted to Wesley College together with the two younger brothers.

After attending Wesley College in the forenoon he went to Vidyalankara Pirivena in the

afternoon. He learned Buddhism, Sanskrit, Pali and Sinhala from the learned monks and everything he learned had to be committed to memory. I remember how family members recalled with humour that to while away the time in jail when he was imprisoned after riots together with the Senanayake brothers (D.C,FR, & D.S.) D.S recited Karaththa Kavi while he replied with Sanskrit slokas. I heard from my parents that my grandparents gifted him two lands when he passed the first degree from Calcutta University. Later,

Mahappa had read his first letters at the feet of the Venerable Ratmalane Sri Dhammaloka Nayake Thero. He started schooling in the local Baptist school at Waragoda where they taught English. At the age of 13 years, he was admitted to Wesley College together with the two younger brothers.

when he wanted to proceed to England to study Law at Oxford University, he sold one land.

I always associated him with people as he always had a good following and his achievements were celebrated by relations, friends and people of Kelaniya. On one occasion, there was a big pandal at Thorana Junction at the turn on Waragoda from Kandy Road. On the way to his parental house, he was garlanded at different spots and refreshments were given to those in procession. Relations gave parties and I enjoyed these

gatherings. The memorable one was organized by Marcus Weerasinghe, my father's cousin on his mother's side with piano music and a sing song. In spite of Christian education, Mahappa had a strong oriental cultural foundation and a strong religious conviction because of the close association he had with oriental scholars and the great monks of the era. There was growing generation of nationalism and a revival of Buddhism and Mahappa considered Vidyalankara Pirivena as his own treasured seat of learning. As president of the Dayaka Sabha, he enrolled new members and supplied bricks for the new buildings. Thaththa and Bappa were busy seeing to the needs of

the pupil monks and arranging salaka dane. Bappa who was the president of the tribunal made the offenders give alms to the pirivena. Mahappa accepted the Buddha relics from the British museum and deposited them in the Vidyalankara Pirivena.

Mahamma was the daughter of a great oriental scholar Panditha Sri Devarakshita Batuwantudawa who was actively working for the revival of Buddhism and a sister of Charles Batuwantudawa who was elected to the State Council from Kalutara. She was also proficient in English, Sinhala, Pali and Sanskrit. She helped Mahappa in his literary activities and wrote articles to daily papers about her travels abroad. They had no children on their own, and Mahamma loved children. She brought presents for me and my sisters wherever she visited us.

Mahappa was deeply involved in promoting Buddhist education for girls and boys. He was the manager of Visakha Vidyalaya. At that time I was attending Wolvendhal Girls' School in Grandpass together with the two elder sisters.

It was the oldest Dutch church in Colombo and closest English school to my home. When my sisters who were much older to me came of age and left school as was the custom at that time, Mahappa decided to send me to Visakha Vidyalaya. I was ten years at the time. Mahamma too had supported this ideal.

When I joined Visakha Vidyalaya, the principal was Mrs Pears. From what I remember, it was Mahappa who invited Mrs Clara Motwani to succeed Mrs Pears as the Principal. He met her husband Mr Kewal Motwani in Delhi and then arranged an interview with her. Later, the family was given quarters in the school.

When I became a boarder at Visakha Vidyalaya, I became homesick. I was the youngest in the family and whenever a family member visited me, I could not bear my grief for being away from home. Once I cried stubbornly, and no one could stop me. As a relief measure, the cook Pichche who was lent to the boarding by my uncle tried to pacify me. Nothing helped and Mahappa himself had to come. He asked, me, "Why are you so foolish", Then he advised, "Do not be foolish. Be a good girl," I agreed to this request. As a symbol of agreement, I went down on my knees and worshipped my amiable Mahappa as was the custom in the family.

I remember Mahappa striving hard to see the birth of the Y.M.B.A. Mahappa was the founder president and remained so until his death. I remember the main obstacle to buy the office in Borella was the funds. Fairs, carnivals and sales were organized and I helped day and night in these activities together with elders. Mahappa donated his entire library and a fine collection of ola leaf manuscripts to the YMBA. He was fortunate as F.R. Senanayake obliged by giving the much needed funds to buy the office.

Mahamma had an untimely death. In her death bed, she tried to recite the Pali stanza 'Sabba papassa akaranam...' but Mahappa had to complete it as her voice was failing.

After leaving school, I came to stay with my uncle who was by then residing at 'Delawar' at Horton Place. That was Mahamma's wish too. There was another young lady at Delawar, a niece of Mahamma. She was Eva akka who came to reside there with her family and took charge of the busy household. She ran the house with the help of cousins and domestic helpers. Her brothers too helped Mahappa. I was the youngest out of the lot and she was very happy as it was a

full house. Delawar was a centre of public activity. When Indian leaders visited, Eva akka together with me and other cousins who were there had to make arrangements to entertain them. Very often State Council members gathered there for discussions. Some were emergency meetings.

I remember the time he presented the first Budget speech in the first State Council. D.S. Senanayake and Dowbeggin, the IGP used to ride on horseback to Delawar very frequently in the mornings. Mahappa greeted them in his sarong and had short conversations. European too would drop by at Delawar.

One such occasion there was a Sinhala gentleman seated in the verandah and on seeing the white visitor, he wanted to get up and Mahappa promptly advised him in Sinhala, “Ralahamy, don’t get up”. Those were years for Sri Lanka with political reforms leading to independence in the air. I remember about 500 people were brought from Kelaniya and all of them assembled at Delawar. In this whole episode, the young nieces had a back breaking job to do, preparing tea for 500 people. When Mahappa was to leave for India, my husband Nandadeva asked him, Are you strong enough to go to India at this age and time? He said I’m strong and fit and nor am I frightened. I have to go. He fell ill in India. Delhi was too cold and those who accompanied him may not have realized the gravity of his illness. He developed complications and wished to come home for treatment. He was flown in a special plane and died on the way at Bangalore. The

body was taken in a motorcade to Chitralatha, his country residence in Nikape, Dehiwela, then again to the State Council and given a state funeral by the government of the day with highest possible honors.

Mahappa was a national hero who died in the service of the

nation. I still feel sad that he was short of four years to see the political independence in Sri Lanka for which he strived with other national leaders. His funeral ceremony is unforgettable. Love and gratitude was seen by the sea of heads at the cemetery. Many people fainted and the military, Red Cross and volunteers assisted the people. I am still struck with grief when I recall how I watched flames, fed by scents and sandalwood consumed the mortal remains of my beloved Mahappa on that sad Saturday afternoon.

He was deeply committed to the cause of Buddhist Education and he made a lasting contribution to it by bequeathing all his wealth to a trust administered by the Public Trustee. Thurban House at Bullers Road, Dodangaslanda Estate of 126 acres in Kurunegala and Weligara Estate in Ambewa at Dodangaslanda are the main properties.

After leaving school, I came to stay with my uncle who was by then residing at ‘Delawar’ at Horton Place. That was Mahamma’s wish too. There was another young lady at Delawar, a niece of Mahamma. She was Eva akka who came to reside there with her family and took charge of the busy household.

Sir D.B. Jayatilake Literary Laureate

Prof. K.N.O. Dharmadasa

“How shall we describe the man mature in years, ... not by the title of Elder Statesman ... Seemlier to name him our Eldest Statesman, not by years but by reason of that ‘Gravity and Affability which is gotten with judgement of learning.’ Scholar and statesman! to how few have both titles been given.” This is how the Dean, Faculty of Arts, Prof E.F.C. Ludowyk presented Sir D.B. Jayatilaka to the Chancellor of Sri Lanka’s first national university, the University of Ceylon, at its very first Convocation held in 1942, for the conferment of the Degree of Doctor of Laws, *honoris causa*.

Sir D.B. Jayatilaka, “Sir D.B” as he was affectionately referred to, was a unique figure as noted in this part of the citation. He strode like a colossus (to use a cliché) in the political arena of early 20th century Sri Lanka. At the same time, he has left an indelible mark on Sinhala scholarship of the day with his pioneering research ventures into the Sinhala classics and his monumental contribution in preparing the ground-work for the preparation of the Sinhalese Etymological Dictionary whose final printed version emerged as 26 volumes.

Sir D.B was well aware of the value of his mother tongue and understood clearly the important place it occupied among the New

Indo-Aryan languages of South Asia. He was steeped in the oriental scholarship as offered by the thorough training in the Pirivena tradition. His Alma Mater was the Vidyalankara Pirivena in Peliyagoda (founded in 1875). It was one of the two great seats of

Oriental learning in modern Sri Lanka, the other being Vidyodaya Pirivena (founded in 1873) at Maligakanda.

In Vidyalankara, Sir D.B’s mentor was the founder Principal of the Pirivena, Ratmalane Dhammaloka Thero (1828-1887).

Dhammaloka Thero had contributed immensely to Sinhala, Pali and Sanskrit scholarship of the day. The ease with which Sir D.B handled these three languages in his scholarly pursuits could be traced to his tutelage under the great teacher. There is an interesting anecdote relating to Sir D.B's childhood. When his parents took him to the Pirivena, Dhammaloka Thero, who was well versed in astrology, examined his horoscope and told him "Baron, You will be king". Obviously, this prophesy was about the presence of the powerful marks of "Raja Yoga", as they are referred to in astrology. In any case, Sir D.B excelled in every field he ventured into, be it politics or scholarship.

The latter half of the 19th century was a period of intense cultural revivalism of which the founding of the two seats of Oriental Learning mentioned earlier, being one pertinent result. The scholars, monks as well as laymen attached to these institutions embarked on many literary ventures, the editing and printing of the Sinhala, Pali and Sanskrit classics available in the country being one such venture. Those classical writings which were available only in manuscript form usually in the talipot sheets (puskola) had been copied over and over again by scribes down the centuries and often inadvertently, many mistakes had crept in, so that if two manuscripts of the same book were compared, there were variations in spelling and even in words. Thus, although the printing press was available as a device to produce efficiently as many copies as necessary, the books had to be properly edited, by going through the laborious process of comparing as many manuscripts as possible – a job to be undertaken by a scholar who was competent enough to make judgements on the "correct" forms to be selected. As a result of the revivalist movement, many

Pirivenas came up in various parts of the island and there were a good number of competent scholars who undertook this valuable task.

If we are to mention a few Sinhala classics thus edited and brought out in print – The Dharmapradipikava, an exegetical work of the 12th century, was edited and printed by Ven. Ratmalane Dhammaloka, and his pupil, Ratmalane Dharmarama in 1886. Ven. Madugalle Siddhartha brought out the 13th cen. Classical poem Kav Silu Mina in 1899 and Ven. Aturuwella Dharmapala brought out the 12th cen. Poem Sasa Da Vata in 1901, and so on. Many other scholars brought out editions of Sinhala classics and these books were eagerly received by the Pirivena scholars and the burgeoning reading public.

Sir D.B, in the midst of his busy political career found time to edit, with paraphrases, several very important classical writings. The Buduguna Alankaraya of the 15th century was his first venture into this field. He compared several manuscripts and found them all in a state of disarray. With meticulous care he worked verse by verse and arrived at an authentic version which could be identified as the original form. In addition to the text, he added very useful glosses for words which would be difficult for the modern reader to understand "even by school children", as mentioned by G.D.P Jinadasa, who wrote and published Sir D.B's biography just two years after his demise.

In the long introduction to his edition of Buduguna Alankaraya, Sir D.B gives a very useful description of the Kotte period which provided the backdrop for the writing of the Buduguna Alankaraya.

Another work of great historical importance compiled by Sir D.B. was the Katikavat Sangara, a collection of various "agreements

over monastic discipline" promulgated by ancient kings from time to time. Altogether there were five such promulgations included in this symposium, the three main documents were the "Polonnaru Katikavata" promulgated by king Parakramabahu I in the 12th century; The "Dambadeni Katikavata" promulgated by Parakaramabahu II in the 13th century and the "Kirthi Sri Rajasinghe Katikavata" promulgated by King Kirthi Sri Rajasinghe in the 18th century.

The Polonnaru Katikavata of the 12th century marks the unification of the three fraternities (Nikaya) which had been existing for nearly a thousand years, by King Parakaramabahu, who was able to uniting the country in 1153 after a long period of civil strife. In fact the bitter struggles among the three fraternities, the Mahavihara, Abhayagiri and Jetavana which was seen during the period, approximately from 4th cen. To 8th the cen. had abated by the 12th century and the unification, it appears, was acceptable in general. The rules of discipline (Vinaya) put down in writing by common consent, appears in an inscription of Gal Vihara in Polonnaruva.

With the demise of King Parakramabahu I in 1180 the country was to again face a period of political instability, characterized by internal strife and foreign invasions. The climax of this de-stabilization occurred with the capture of the kingdom by Magha who invaded the country with a band of Kerala soldiers. Magha hailed from Kalinga in south India and he is referred to as 'Kalinga Magha'. His twenty one year long reign 1215-1230 is recognized in the national chronical, the Mahavamsa, as a time of wanton destruction of the Buddhist civilization which had been nurtured and fostered by the national rulers for many centuries.

The Sinhala princes Vijayabahu the II and his son Parakramabahu II who were able to free the kingdom from the Kalinga yoke and to struggle hard to re-establish the national and religious traditions. The Dambadeni Katikavata was promulgated by Parakramabahu II to provide guidelines for the maintenance of an order of Buddhist Monks who would be following the principles set out by the Buddha. What is significant is that in these Katikavatas provisions are made from time to time to control some improper practices that had crept into the order.

The last Katikavata in history is that promulgated by King Kirthi Sri Rajasinghe in the mid-18th century. The Buddhist order had gone into serious decline by the dawn of the 18th century and, a group of dedicated reformists led by ven. Welivita Saranankara embarked on a

movement of monastic reform, the re-establishment of the higher ordination (upasampada) which had become extinct, and reviving the tradition of Sinhala scholarship, which had also declined. After many years of struggle the reformist group were able to win the support of the ruling monarch Kirthi Sri Rajasinghe (1747- 82) who became their patron. The valid Higher Ordination was restored with support from Thailand (Siam) and the order of Buddhist Monks reformed and re-vitalized. The Katikavata promulgated by Kirthi Sri, the last in the time of Sinhala monarchy has many injunctions which interesting to note as reflecting the social background in which the promulgation was made.

In addition to the Katikavat mentioned above, Sir D.B. selected two other historical documents which he included as an appendix of this book. His view was that they were important from the point

of view of Buddhist interests. The first was the Mihintale inscription of Mahinda 1V of the 10th century, which elaborated in detail how the affairs of the Monastic establishment had to be conducted. The second was the Pepiliyana Inscription put up by Parakaramabahu V1 (1412-67) pertaining to the conducting of affairs in a monastic establishments. As stated by Sir D.B the aim of compiling and publishing these documents was to point out to the contemporary monkhood, the need for reform and re-adjustment so that the Buddhist society could free itself from the unnecessary factionalism and signs of disciplinary laxity which had been creeping in with regard to certain matters of the monkhood.

Another Sinhala classic edited and published by Sir D.B was the Sikhavalanda and Sikhavalanda Vinisa of the 10th century, one of the earliest prose works extant.

Most interestingly, Sir D.B had come across a manuscript of this work in the collection of Sinhala manuscripts available in the British Museum. While engaged in negotiations for constitutional reforms with the colonial authorities, he examined some manuscripts in the British Museum and found this work which was an extremely rare work as far as Sinhala writings were concerned. He was able to find 4 manuscripts there and managed to compare them and prepare a base manuscript, and brought it with him to the island and searching temple libraries, was able to get hold of several other manuscripts and worked with meticulous care to arrive at what seemed to be an authentic version. Once that was established, he started the process of providing a gloss for the text. The language of the text belonging to the 10th century was almost unintelligible to the present day reader. The complete work was published in 1924. This pioneering work remains, to date, the most authoritative text of this oldest representative of Sinhala literature.

Sir D.B mentions in the preface he wrote to the edition that the importance of this text in the ascertainment of the rules of monastic discipline can be gauged from the fact that it is mentioned as the guide of disciplinary regulations in the 10th century Mihintale Inscription, in the Parakaramabahu Katikavata of the 12th century as well as the Hansa Sandesaya of the 15th century when studied by the novice monks in a Pirivena. Apart from that, as we have mentioned earlier, this book is crucial as one of the earliest books available and remains an invaluable source for the study of the history of the language. Thus, one can gauge the importance of this publication by Sir D.B.

Another important classic edited and published by Sir D.B.

was the Saddhmarathnavaliya, a fascinating collection of Buddhist stories. This work of the 13th century is extremely popular among lovers of Sinhala classics as an example of highly effective and entertaining story-telling. The author has utilized a colourful idiom characterized by similes and metaphors drawn from day to day life which makes his story-telling extremely fascinating. As the book was large its edited version had to be published in parts. Part 1 was printed and published in 1928. The work was so popular that it had to go through four re-prints in two years. Subsequently, the whole work was completed in five parts, bringing it out part by part.

It is interesting to note that Sir D.B.s' attention had focussed on

Sir D.B mentions in the preface he wrote to the edition that the importance of this text in the ascertainment of the rules of monastic discipline can be gauged from the fact that it is mentioned as the guide of disciplinary regulations in the 10th century Mihintale Inscription, in the Parakaramabahu Katikavata of the 12th century as well as the Hansa Sandesaya of the 15th century when studied by the novice monks in a Pirivena.

this work in particular because of its value as a rich source for obtaining many words which were not available in other classical writings. In the introduction he wrote to part 1, he mentions that not only was Saddhmarathnavaliya interesting as a source for the corpus of Sinhala words but also because of its unique linguistic profile, as it contained some grammatical features not found in the main source of classical grammar, the Sidaat Sangarava of the same period.

Another classical work which engaged the scholarly attention of Sir D.B. was the Pansiya Panas Jataka Potha, the compendium of approximately 550 stories describing the previous lives of the Buddha. The Sinhala work attributed to the 14th cen. was written at the behest of King Parakramabahu 1V by a team of scholars led by the minister Virasinghe Deva Pathiraja. This work is also extremely interesting as a source of classical Sinhala words rarely found in other works. Sir D.B. was once again attracted by its use as a source for the Sinhala Dictionary whose inauguration we shall discuss later. Apart from that however, was the value the book had as a collection of edifying stories, highly venerated by the Buddhist populace for centuries.

Sir D.B mentions in the Introduction to Part 1 of the work he prepared for print that his family had been following the tradition of reading aloud the Pansiya Panas Jataka Potha to children of the family when they were young, so that they would imbibe the morals and values that the stories embodied. As this book too was a large one, edited versions had to be printed part by part and despite his spending much time on the editorial work, Sir D.B was able to bring out only one part in print containing 66 stories in 1932.

An extremely important addition to part I was the long and scholarly introduction by Sir D.B. It included many hitherto unknown historical facts.

An extremely important classical work edited and presented in print by Sir D.B. was the *Dhampiya Atuwa Getapadaya* of the 10th century, one of the three extant earliest books in the Sinhala language. (the other two were *Sikha Valanda* which was mentioned above and *Siyabas Lakara*, a work on poetics) The value of this book for the study of the history of Sinhala goes beyond description. In fact it is the most elaborate prose compendium available to obtain a detailed view of the Sinhala language during the late Anuradhapura period, because it gives paraphrases to stories found in a Pali text. The other two are rather restricted in

form and content. As Sir D.B. was interested in the history of Sinhala and the lexicon of the ancient period he found *Dhampiya Atuwa Getapadaya*, an extremely valuable source not only for getting words but also for ascertaining the grammatical usages which were not available in the other sources, particularly the inscriptions which again were dealing with restricted subject matter.

In the Introduction he wrote to his printed edition, Sir D.B. mentions the difficulties he had to face in editing this book. Apart from what served as the 'base' he was able to obtain seven other manuscripts for comparison and he found to his dismay that all of them appeared to be based on one source which was evident from the fact that they contained the same lacunae when compared with the 'base' manuscript. The editing was

thus made laborious and he had to consult other classical sources to get at what would be considered the 'authentic' version. The edited version was brought out in print with much labour 1933. This edition remained the standard text for the study of the language of 10th century Sinhala until a more elaborate edition was brought out by Prof. D.E. Hettiarachi of the University of Peradeniya in 1974. In that work, the editor thanked Sir D.B. for his pioneering edition 41 years earlier.

The *Thisara Sandesaya*, a work of the late 14th and early 15th century was another classical work which engaged the attention of Sir D.B. in his overall interest in the search for material for the compilation of the Sinhala Dictionary. Apart from being the source for words in the usage of the period,

this 'Message poem' (Sandesa) marks the beginning of a long tradition of Message Poem compilations which reached its climax during the reign of King Parakramabahu V I in Kotte in which five Sandesa Poems came to be written. Most interestingly, with the publication of the edition of the Thisara Sandesaya, a so far unidentified historical detail came to light. That was the discovery that there was a king named Parakramabahu V who ruled in Dedigama in the late 14th century. Sir D.B.'s scholarly Introduction to the printed version is an erudite exposition of the history of the period using the so far available sources. Furthermore, he establishes with irrefutable evidence that the Thisara Sandesaya was the first Sandesaya in the history of Sinhalese literature, refuting the thus far accepted view that Mayura Sandesaya was the earliest Sinhala Sandesa work.

Another important early classical work edited and brought out in print by Sir D.B. was the Jataka Atuwa Getpadaya of the 12th century. This work, again, is a rich source for the study of the history of the Sinhalese language. He was assisted by Ven. Yakkaduwe Prajnarama Thero of the Vidyalankara Pirivena in the editorial work. This book was the last editorial undertaking by Sir D.B. before his departure to India as the Ambassador. The larger section of the edition was brought out in 1943.

Sir D.B. was also greatly interested in the history of the Buddha Sasana and found that Ven. Weliwita Saranankara Thero had done yeoman service to preserve its traditions. In fact it is due to this monk's great efforts in the 18th cen. that the Buddha Sasana has survived to this day. To his delight he found in the Malwatte Temple in Kandy the Sangharaja Sadhu Cariyawa, containing the life story of this great monk, written by one

of his pupils, Sir D.B. undertook the writing the life story of the Thero in English. This was from the view point of a literary historian. His 'Life of Weliwita Saranankara Sangharaja' was brought out, part by part, in the Colombo YMBA Periodical, The Buddhist. Later, on popular request, it was brought out in book form.

One can say that the greatest contribution to Sinhala language and literary studies by Sir D.B. was the launching of the Sinhalese Etymological Dictionary project in 1927. In our literary tradition there have been listings of words in what were called nighandu, which were aids to versifiers in selecting the proper words in the compilation of poems. These words gave many synonyms for one meaning so that poets could pick what they needed for the verses. The idea of dictionary making was introduced by the Europeans, starting with the Portuguese who compiled dictionaries to give Sinhala words for the words in Portuguese. This practice was later followed by the Dutch and English providing Sinhala words for those in their own languages.

Scholars who had realized the value of the Sinhala Language as a special form among New Indo-Aryan languages of South Asia, such as Hindi, Bengali, Marati Gujarati etc, had been suggesting since mid-19th century that a Sinhalese Etymological Dictionary should be compiled giving the roots of words found in our classics as well as in contemporary usage. The most effective demand for such work came from the Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society (estab. 1845) which did much to study not only the language but also the history and culture of the island.

After many proposals for the inauguration of the Dictionary Project the final decision was taken in the early years of the 20th century. The RAS authorities found

Sir D.B. with his pioneering work in editing many Sinhala classics, the most suitable scholar to be the inaugural Editor-in-Chief. He was appointed in 1923 as the Chief Editor and a committee of erudite scholars was appointed to assist him. Sir D. B. amidst his busy schedules as a political leader found the time to organize the work. He enlisted the services of Professor Wilhelm Geiger, a German scholar who had evinced much interest in Sinhala as well as the history of the island. Geiger arrived in the island and giving instructions to the editorial staff, got Sir D.B. to launch the project in 1927.

Volume 1 of the Dictionary, with a scholarly introduction to the history of the language, was brought out in 1935. This introduction divided the history of the language into 4 periods and that periodization remains to this day, as the standard for the study of the evolution of the language. A few more parts appeared under the editorship of Sir D.B until 1942, when with the start of the University of Ceylon the project was handed over to the university, for it to be continued as a special office under the guidance of the Department of Sinhalese. The work of publication, part by part, continued at a slow but steady pace. The project was later handed over to the government Department of Cultural Affairs established in 1956 and it continued under several highly competent Editors – in – Chief. The work of the compilation of the Etymological Dictionary was finally completed in 26 volumes in the year 1992.

Sinhala scholarship is eternally grateful to Sir D.B for launching this monumental work and placing it on a firm foundation so that later scholars could continue and complete the project. The Dictionary is the most authoritative work on the Sinhalese language to date.

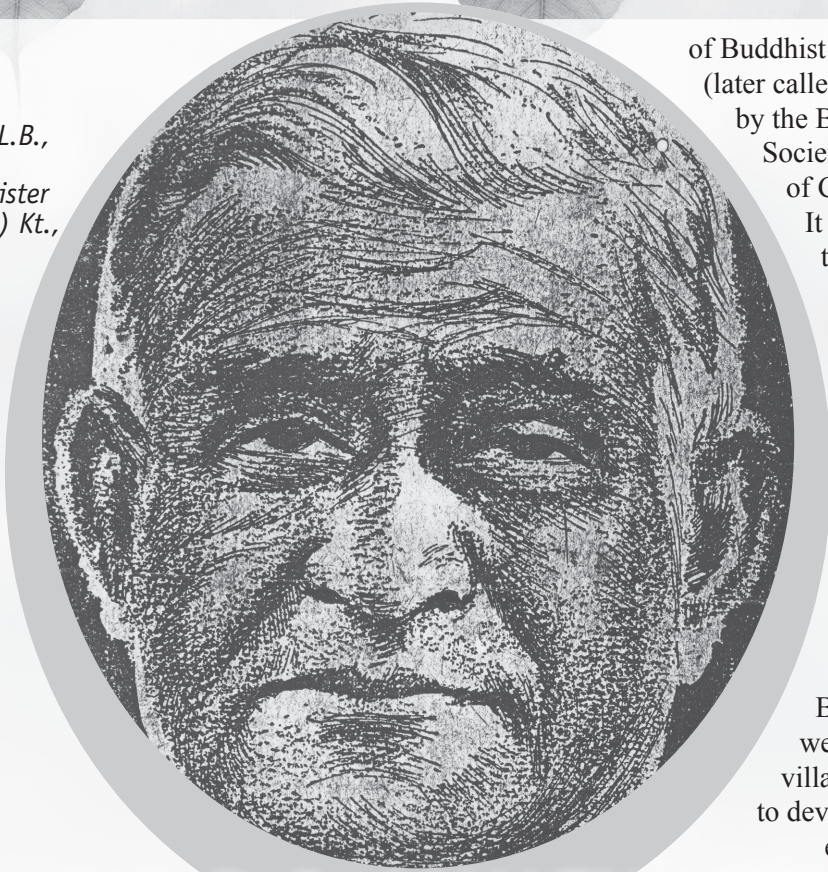
**SIR DON BARON
JAYATILAKA.**

*B.A. (Calcutta), L.L.B.,
B.A, M.A, (Oxon)
LLD, (Ceylon) Barrister
at Law (Lincoln's Inn) Kt.,
K.B.E.,*

Sir D.B. Jayatilaka, patriot and statesman, passed away in India on the 31st of May 1944, falling sick, on his way to reach Ceylon, having successfully accomplished his mission of obtaining rice to prevent a looming famine in Ceylon. He was born on the 13th day of February, 1868 at Waragoda, Kelaniya to Don Daniel Jayatilaka Senanayake and Dona Elisiana Perera Weerasinghe. He was knighted in 1943 by the British Government in appreciation of services rendered to the nation.

He was educated at Wesley College where he was adjudged the best student every year, despite receiving several double promotions; he still remained the best student. He was indeed, a rare genius of a Sinhala, Buddhist boy, rarely heard of and much less acknowledged at that time. Simultaneously, he learnt Sinhala, Sanskrit, Pali and Buddhism at the feet of the Ven Ratmalane Dhammaloka Thero. This great influence no doubt played an important role in Sir D.B. later becoming a literary scholar and a fighter for Buddhist freedom.

Sir D. B. Jayatilaka passed the Cambridge junior and senior examination from Wesley College

SIR D.B. JAYATILAKA MEMORIES OF A GREAT PATRIOT AND STATESMAN

By Dr. Anula Wijesundere

and completed all possible education in Sri Lanka. He soon prepared for the B.A. Degree of Calcutta University with the help of teachers of Wesley College. His name still adorns the "Role of Honour" at Wesley College.
Establishment of Buddhist schools

In 1890, as a young man of 22 years, he was appointed principal

of Buddhist High School, Kandy, (later called Dharmaraja College) by the Buddhist Theosophical Society, under the leadership of Col. Henry Steel Olcott. It was indeed a daunting task to set up this new school, without buildings, teachers and students.

By taking up this challenge, Sir D.B. abandoned his hopes of becoming an engineer and devoted his efforts to the furtherance of education and the propagation of Buddhism. He himself went round neighbouring villages to collect funds to develop the school and encouraged parents to send their children to Dharmaraja College for an all round Buddhist education. By 7 years, he had established a 1st grade school, much sought after by parents for their children's education.

Amidst the responsibilities and duties of establishing and maintaining Dharmaraja College, he had the determination and the courage to pursue his own relentless passion for education and become a graduate.

In 1886, he passed the B. A. Degree of University of Calcutta with honours in Latin and English at the age of 28 years. In 1898, Sir D.B. was appointed Vice Principal of Ananda College and as principal in 1900. He nurtured Ananda College with great dedication and commitment to elevate Ananda as the principal institute of learning for Buddhist boys in Sri Lanka.

He was soon appointed by the Buddhist Theosophical Society (BTS) as General Manager,

Buddhist Schools and later appointed as Secretary General of the BTS. Playing this dual role admirably, he helped establish around 300 schools in the island.

Sir D. B. was associated with the establishment of Visakha Vidyalaya through the magnanimity of Mrs. Jeremius Dias (the well-known philanthropist of Panadura). Sir D. B. was chairman, board of trustees and the first manager of Visakha Vidyalaya and remained so for many years. He further helped to establish Visakha as the leading school for the education of Sinhala, Buddhist girls in our nation.

In 1898 he married Mallika Batuvantudava who, became not only his life partner in marriage but also assisted him in his literary activities and social work.

In the field of higher education

Sir D.B. was one of the first educationists who realized the need to establish a university for Ceylon. The idea of establishing a university was conceived in 1910, but controversy arose regarding a suitable site. It was finally established after delay of 35 years in Peradeniya in 1945.

Sir D.B. was made the 1 First life member of the university court. The first honorary degree LLD was conferred on Sir Baron. Professor Ludowike introduced Sir Baron as follows - "It is difficult to introduce a man who is a

statesmen, a scholar, a linguist and a lawyer. This is a rare combination and rarer to see one maintaining these interests even at an old age"

The birth of the YMBA – 1898

The Young Men's Buddhist Association was formed to promote Buddhist activities in the city in 1898. Sir D.B. was selected as the I First President in 1898 and remained President, YMBA for 46 years until his death in 1944. The property "Mahaniil" at Borella where the YMBA now stands was purchased by Sir D.B. with the greatest difficulty with Mr. F. R. Senanayake giving two of his own deeds worth over Rs. Two lakhs as security to get the building transferred. Today YMBA is a glowing tribute and a lasting monument to the work and life of Sir D.B and Mr F.R. Senanayake.

Period in England - propagation of the dhamma

In June 1910, after 20 years of service to the nation for the cause of education and the revival of Buddhism in Sri Lanka, he decided to travel to England to resume his academic studies once more. The grateful public organized several farewells in many parts of the country and lined the streets in their thousands to bid good bye to a much loved and respected leader, as he went to the Colombo jetty in a special motorcade.

During his stay in England, Sir D.B. played the multi-faceted role of law student, journalist, temperance worker and Buddhist scholar. He addressed the "World congress of Religions" held in Berlin, in 1911, in Paris 1912 and in London in 1914. He spoke with the authority of a seasoned orator, a veteran educationalist and a learned Buddhist. The information he disclosed regarding the sorry plight of Buddhists in Ceylon were received with much alarm and made headlines in all the newspapers at that time.

He travelled widely in England and neighboring countries and engaged himself in Buddhist discussion with the learned – intellectual thinkers, philosophers and teachers of universities. He established Buddhist Societies amongst the intellectuals by arousing their interest in a hitherto unknown religion which encouraged free thinking and open mindedness.

In 1912, Sir D.B. was successful in the final degree examination in law and was admitted as honorary member of the Lincoln's Inn Bar, Jesus College, Oxford . At Oxford ,DBJ moved closely with the Indian students and was appointed secretary, treasurer and president of the Indian Majlis (Society of Indian Students) during the period 1910 to 1913.

Temperance work,

Sir, D.B. was an active supporter and a vehement campaigner of the temperance movements of England, India and Ceylon. The Temperance Association of Sri Lanka was founded in 1912 and struggled vigorously for the prohibition of alcohol.

The giants fighting for temperance were Mr. F. R. Senanayaka, Dr. C. A. Hevawitharana, Mr. Martinus Perera, Dr. W. A. D. Silva, Anagarika Dharmapala , Mr W.H.W. Perera and a host of others.

It was a peoples' struggle, the struggle of the Buddhists to preserve the culture and the Buddhist way of life. He vehemently opposed the liberal opening of taverns for the sale of toddy and arrack in every nook and corner of Ceylon. This was achieved via the "Toddy Ordinance Act" of 1912, introduced by the British rule in Ceylon by the Legislative Council. This improved state coffers considerably by collection of imposed taxes on alcohol sales. In a short space of time, the Temperance Association gathered momentum with the participation of numerous respected local leaders and people in their thousands rallying around this association. This, without doubt, gave a tremendous impetus to the birth of the freedom struggle movement against the British.

Political carrier of Sir D.B.

Sir D.B Jayatilaka emerged as a politician overnight not by choice, but by the irony of destiny. He was arrested without trial on 21st of June, 1915, for seditious speeches and writings without any evidence. He was released on the 10th of August on request made to the Privy Council by Mr. E. W. Perera and Mr. P. Ramanadan.

His political carrier began with his determination to fight for the innocent patriots in prison, Buddhists under persecution and our nation under British rule. He insisted on political reforms leading to freedom for our nation.

Sir Baron was secretary of 3 delegations that made representation to the Secretary of State for Colonies in London advocating for political reforms from 1919 to 1921. On his return to Sri Lanka, he emphasized the need for all citizens to unite and work together for freedom and not request separate rights and separate representation.

In 1923, Sir D.B. was unanimously elected as President,

National Congress and returned uncontested to represent the Colombo district. In 1931, Sir D.B. was elected uncontested to Kelaniya. From 1931 to 1942 he became Leader of the House and Minister, of Home Affairs. In 1932, he was knighted by the British Government, in recognition of his services to the nation.

By late 1940 due to advancing age, and weakness from recurrent malaria made Sir D.B. unfit for the supreme tasks of taking the country forwards to the final goal of Independence. Thus, he made way for Mr. D. S. Senanayaka who became the Leader of the House and later our first Prime Minister.

In 1942, Sir D. B. accepted appointment as Ambassador of Sri Lanka to India to expedite mutual problems between the two countries. Two years later, Sir Baron became seriously ill in India and passed away on the 31st of May 1944, while flying from New Delhi to Colombo. However, he completed the call of the nation, even as the last act, in securing rice for the people of Ceylon, saving them from a looming famine.

Conclusion

Sir D.B.J.'s services to his motherland was akin to a "Priceless

Sri Lankan Gem", with many facets radiating brilliance and beauty that illuminated the lives of all Ceylonese.. He was an internationally renowned oriental scholar, an educationist who gave life blood to the leading Buddhist schools of the country and an energetic leader who gave leadership to the Buddhist renaissance of the nation.

He was a dedicated temperance leader, freedom fighter and a politician who became one of the greatest statesmen in the country. Above all, he was a man of impeccable integrity and a dedicated and an honest statesman of our nation. Sir D.B. Jayatilaka's name will be written in gold in the history of our nation as the statesman who answered the call of the nation, even as the last act. There is no doubt that the life and work of this great leader will continue to be revered by generations yet to be born.

References 1. *Biography of Sir D.B. Jayatilaka by Dr Nandadeva Wijesekera*

2. *Memories of a great statesman by Mr M.L. Wickramasinghe*

SIR BARON JAYATILAKE A GREAT SCHOLAR AND PATRIOT

By Wilfred M. Gunasekera

*(The article published in
Commemoration of 120th
Anniversary of Sir D.B. Jayatilake)*

It is appropriate that we remember this great son of Sri Lanka on his ONE HUNDRED AND TWENTIETH ANNIVERSARY OF HIS BIRTH. It is learnt that the Borella Y.M.B.A. has planned to mark this occasion with Pinkama and a lecture which is to be the 21st SIR BARON JAYATHILAKE MEMORIAL LECTURE. Mr. Bogoda Premaratne the lecturer is scheduled to talk on THE ENDING OF VIOLENCE - IN ACCORD WITH THE DHAMMA on this day 5 p.m.

I take it a privilege to pay a tribute to the memory of this versatile genius more so because I was closely associated with him for well over fifteen years when he was the President of the Royal Asiatic Society C.B. the FIRST MINISTER OF HOME AFFAIRS and the Editor- in- chief of the Sinhalese Etymological Dictionary.

Mere family it has been said never made a man great. Thought and deed not pedigree are the passports to greatness. So it was with SIR BARON JAYATHILAKE.

Much has been said and written of his services to the nation as a sound teacher, an erudite Pali Scholar, an accurate historian, a learned author, a Buddhist leader, a great statesman and a guileless politician. What is proposed in this sketch is to present some aspects of his career of revealing interest to the personality of this undisputed leader of modern times.

Obscure

He was the village lad from the obscure hamlet of Waragoda on the outskirts of Kelaniya, who rose to the top of his own ability and strength of character. He saw the light of day on 13th February 1868. His father Don Daniel Jayathilake who hailed from Pattalgedara in Siyane Korale married Weerasinghe. Daniel Jayathilake admitted young Baron in 1874 to the famous seat of Oriental learning the Vidyalandara Piriwena, which is presently the Kelaniya University. He learned his first letters at the feet of the late Ven. Ratmalane Sri Dharmaloka and a sound education in Oriental studies including Sinhala, Pali, Sanskrit and also Buddhist philosophy. Thereafter he obtained a modern education in Wesley College, Colombo.

His honesty of purpose and remarkable perseverance enabled him to become the Principal of Dharmaraja College, Kandy. During his tenure of office in this College he rendered valuable service to promote the standard of Buddhist education in this country.

His honesty of purpose and

remarkable perseverance enabled him to become the Principal of Dharmaraja College, Kandy. During his tenure of office in this College he rendered valuable service to promote the standard of Buddhist education in this country.

Meanwhile he graduated from the Calcutta University in 1898 and obtained the B.A. degree. In that same year he transferred his affection to Ananda, the leading sister College in Colombo. A year after he became the Principal of Ananda College. He also held the Office of General Manager of Buddhist Schools and Colleges run under the aegis of the Buddhist Theosophical Society.

As head of Ananda he was aware that boys passing out of Buddhist schools had few opportunities of meeting others of the same age not only in a social atmosphere but also in the field of sport. With the support of his pupils he started the Colombo Young Men's Buddhist Association (Y.M.B.A.) in 1898 and was its President till his death in 1944. Hence for a period of four decades and over 'DB' was the pioneer and champion who guided the destinies of the Colombo Y.M.B.A.

Academic

As he felt that his academic qualifications were insufficient to satisfactory fill the Principalship of Ananda he proceeded to England to gain further qualifications. Here he did not devote his full time to studies, but whenever the opportunity arose he pointed out Buddha's behests regarding drinking habits. The Britishers not only accepted Jayathilake's views on the drinking habits but also Germany invited him to address the

Congress of religions on "Buddhism".

At this meeting he convinced those present

that the sublime teaching of the Buddha for the solution for the ills of the modern world.

After obtaining his Master's Degree from Jesus College, Oxford he was enrolled as a Barrister-at-Law of Lincoln's Inn in 1916. On his return to Sri Lanka he joined the Temperance Movement in the country. But it was unfortunate that the British, who in 1915 were fighting a war for survival, misinterpreted the cause of the communal riots in Sri Lanka. Along with several leaders of the temperance movement "DB" was arrested and imprisoned for 46 days on suspicion. When they saw the ascetic demeanor of Jayathilake they realised that he could not have been the leader of an insurrection. Hence he was released from jail.

Though engrossed in his duties, Sir Baron had the good fortune to enjoy the pleasure and joys of a peaceful and happy home life in August 1898 he married Mallika Batuwantudawa the very intelligent and charming daughter of the celebrated oriental scholar Pundit Don Andris de Silva Batuwantudawa who in collaboration with that August luminary of learning the Ven. Hikkaduwe Sri Sumangala founder of the Vidyadaya Pirivena (presently Sri Jayawarhanapura University) effected a renaissance in oriental studies and Buddhist culture in the latter part of the nineteenth century. I do not think it is out of place to mention here that Sir Baron's family is also adorned with no less a personage of repute and great learning as his nephew Pundit Dr. Nandadewa Wijesekara who is undoubtedly a shining star among the research scholars of our day.

In his life Sir Baron did not need RECLAME and in the Elysian fields or where-ever else he may now be he would be the first to laugh at any effort to preserve his memory in wood or stone.

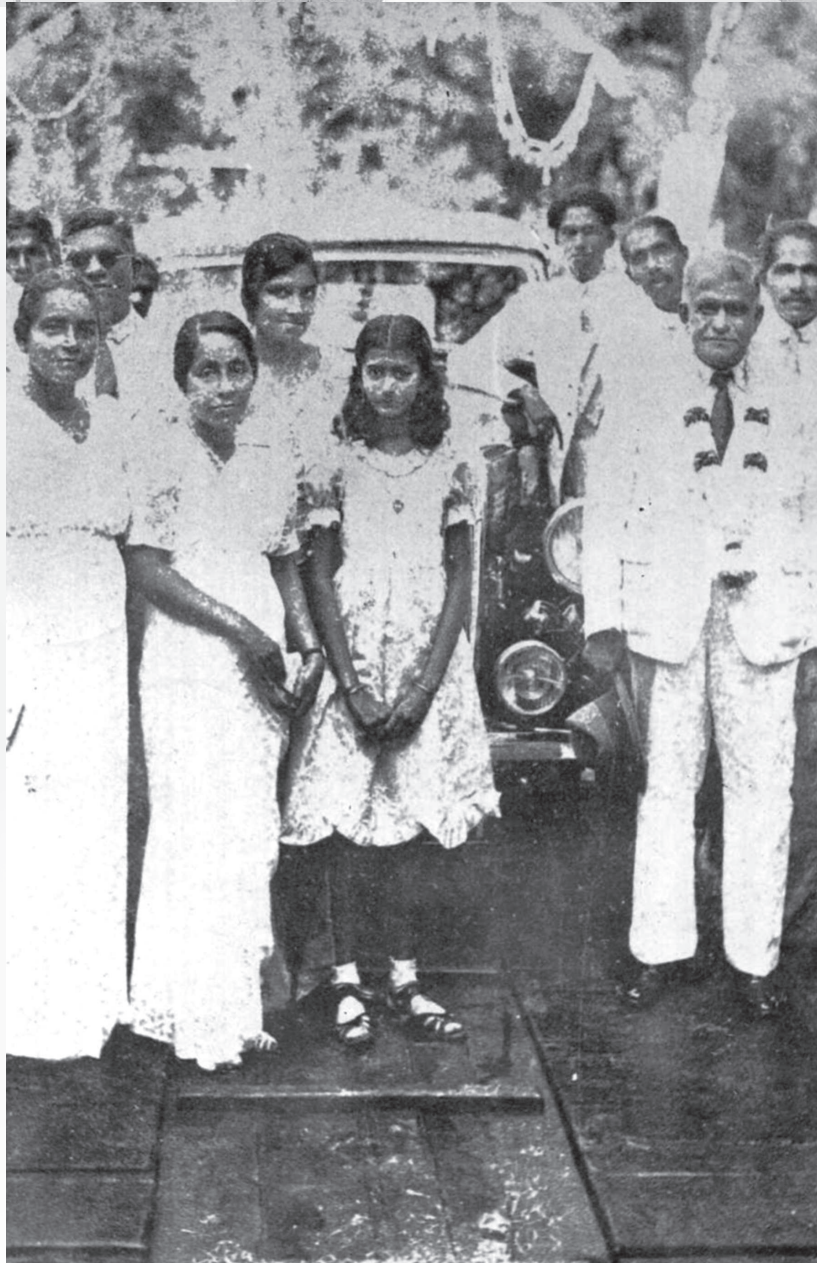
He could have said "EXEGI MONUMENTUM AERE PERENNIUS". "I have completed a monument more lasting than brass".

Interest

Sir Baron had also an abiding interest in the affairs of the then Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society (now ROYAL ASIATIC SOCIETY of SRI LANKA) of which he was the President for seven years till he left for India a country in whose culture and history he was deeply interested as its representative for Sri Lanka's Government in December 1942.

We should regard Sir Baron's work for the Sinhalese Etymological Dictionary, referred to above as one of the most important contributions to learning in this country. It was no easy task for him to find material for a Dictionary of this nature when the Sinhala texts that existed then were found to be corrupt. As a patron of Sinhala literature, Sir Baron ably set out to overcome this difficulty by re-editing and publishing at his own expense old Sinhala Works ranging from the tenth to the fourteenth centuries. Among them were:

- 1 Dhampiya -Atuva-Getapadaya (10th century)
- 2 Sikhavalanda Vinisa (10th century)
- 3 Jatika Atuva-Getapadaya (11th century)
- 4 Saddharma Ratnavaliya

in procession to Sir Baron's residence in Union Place and reaffirmed their confidence in him. The veteran politician's speech on that occasion was a typical instance of his ability to evoke enthusiasm among his supporters. Large assemblies listened to his Sinhalese with the feeling that they were in the presence of a "guru".

In the words of the late C.E.C. Bulathsinghala, a well-known astrologer Virgo subjects seem to flourish like the green bay tree in Sri Lanka. They invariably possess excellent brains. Sir Baron himself was a Virgo subject and so was his "Guru". (teacher) the Ven Ratmalane Sri Dharmaloka who can be ranked along with Gurulugomi, King Pandita Parakrama Bahu

- (13th century)
- 5 Pansiyapanas Jataka Pota (14th century)

His researchers also helped to bring to light the Perakumba-Sirita a panegyric poem written to celebrate the coronation of Parakrama Bahu VI at Jayawarhanapura Kotte in 1415 A.D.

The biggest crisis in Sir Baron's political career was the Bracegirdle episode. The indignation aroused in many quarters by the Commissioner's findings was a tribute to his popularity. There was a touching scene when members of the Kelaniya electorate marched

and Totagamuwa Sri Rahula who were amongst the great scholars Sri Lanka ever produced were also Virgo subjects. So was Anagarika Dharmapala the great apostle since Mahinda. To name a few other Virgo subjects Great Judges like Sir Harry Dias, Sir Stewart Schneider, Allen Driberg and M.T.Akbar. Even President J.R.Jayawardene is a Virgo subject.

Century

Sir Baron belonged almost to a different century, even to an Era. One cannot think of him without remembering his other colleagues like Sir Ponnambalam Arunachalam,

Sir Ponnambalam Ramanathan, Sir James Pieris and Mr. F.R.Senanayake in 1916 he proceeded to England and laboured indefatigably for nearly four years in the course of political reforms for Sri Lanka and the new Constitution. Nineteen years later in 1935 when Sir Baron went to England on a reforms mission under a mandate from the then Board of Ministers he had the pleasant duty as the State Council delegate to the Empire Parliamentary Association of proposing the toast of Edinburgh a dinner given in honor of the delegates by the Merchant Company of Edinburgh. The role he played as an AFTER DINNER SPEAKER on that

occasion was very praiseworthy. He is reported to have said "I do not think for a moment that I can rise to the greatness of my theme. But however unequal to the task I may prove, it is perhaps in the fitness of things that the Representative of Ceylon Lanka the beautiful far famed in legend and history should be entrusted with the duty of proposing the toast of this ancient city, the capital of Scotland the land of song beauty and romance.

On this occasion I am reminded of a fact which is perhaps not known to many present in this hall. You will I have no doubt be interested to learn that the first account of Ceylon in the English language was written by a Scotsman

(hear! Hear!)..That book was published 250 years ago. The author bore the name of ROBERT KNOX. Whether he was related to the famed reformer of that name I do not know. His father was the captain of a trading vessel in the service of the East India Company.

In 1659 they -the father and son sailed to Ceylon in the hope of opening trading relations with the Sinhalese. But in those days European visitors were not welcome in Ceylon- for very good reasons. (laughter). The Sinhalese suspected them of ulterior designs. So upon orders from the King, the captain his son and some of the men were taken prisoner and removed to Kandy.

Captivity

Not long after the captain died, but the son survived his captivity which lasted for 20 years. During this period he was treated not unkindly and enjoyed a certain amount of liberty to travel about and carry on the trade of a peddler. He made friends among his Sinhalese neighbors who tried to induce him to marry and settle down in the country like his fellow captives. But Knox refused this kind offer and preferred to remain in single blessedness. (laughter).

Then after 20 years he managed to escape into Dutch territory and returning home in due course wrote a.. of his captivity and of the people among whom he had lived for so many years. The book may add reveals the virtues and defects of Scotsmen (renewed laughter) to which the Lord Justice General referred a little while ago. The first contact of Scotland with Ceylon was thus rather unfortunate for the visitors. But in later times after the island had passed under British rule Scotsmen came there in large numbers and contributed in no small measure to the development of the commerce and the planting industry of the country.

If you travel in the hill districts of Ceylon you will come across numerous tea estates bearing such names as Balmoral Abbotsford etc so much as that you might be led to think that part of the country formed a part of Scotland. (laughter). However you can materially help your countrymen who are engaged in that industry by drinking more of pure Ceylon tea (hear hear)

It is our sincere hope your great city will continue to flourish with its glory undimmed and its beauty unimpaired (cheers).

Though qualified for the Bar Sir Baron nearly forsook the glittering prizes of forensic eloquence for the more subdued prize that he gained as a leader of religious thought and

religious revival. He was universally recognized as one of the country's foremost Buddhist leaders. He founded the YOUNG MEN'S BUDDHIST ASSOCIATION in Ceylon in 1898 and was its President till his death. Thus for a period of four decades and over D.B. was the pioneer champion who guided the destinies of the Colombo Y.M.B.A.

At this stage I cannot refrain from quoting President J.R.Jayawardene when he was the Minister of State he wrote of him "No one in the recent history of Ceylon so clearly merits the description of a great and good man as Sir Baron Jayathilake. His goodness lay in his untiring, wholehearted and utterly selfless devotion to the political, social, educational and religious welfare of the nation his greatness lay in the combination of qualities he brought to bear on the discharge of his responsibilities.

Nature

Sir Baron was well endowed by nature. He had a clear, constructive and scholarly mind coupled with the gift of lucid exposition. Even more remarkable were his sanity of outlook as well as the courage and steadfastness he showed at all times.

Had Sir Baron devoted all his time to his own advancement he might have been one of the greatest luminaries of Sri Lanka. There might have been individually a greater scholar, a greater administrator and a greater politician; but in the remarkable combination of qualities of scholarship of statesmanship and

Though qualified for the Bar Sir Baron nearly forsook the glittering prizes of forensic eloquence for the more subdued prize that he gained as a leader of religious thought and religious revival. He was universally recognized as one of the country's foremost Buddhist leaders.

erudition. I think SIR DON BARON JAYATHILAKE will be difficult to be surpassed in the near future. He was a happy blend of Eastern Culture and Western poise.

Let me conclude this essay with the words of Prime Minister R. Premadasa who addressing the commemorative meeting held on 13th February 1980 to mark the 112th Birth Anniversary of Sir Baron said: "Sir Baron did the right thing at the right moment. He never considered anything or anybody small or insignificant everything to him was big and important. A great man can inspire several generations in a big way. One action can change the whole of life. Sir Baron was such a penetrating personality. This national hero inspired me 'he was a strong inspiration all through my life;

Sir Baron's 44th death anniversary will fall on 31st May 1988. He passed away at the ripe old age of 76 years. SRI LANKA SHOULD NEVER LET THE MEMORY OF SIR BARON DIE.

Sir Baron Jayatilaka Memorial Lectures conducted by the Colombo YMBA

	Year	Subject	Lecturer
1st	1968	The Buddhist Pilgrim's Progress	Prof. G.P. Malalasekara
2nd	1969	The Influence of Buddhist Learning in South East Asia }	His Highness
3rd	1970	The Neglect of Buddhist Learning in Ceylon Today - }	Prof. Prince Purachatra Prof. K.N. Jayatilaka
4th	1971	Removal of Cankers - Practical Techniques	Āchārya Buddharakkhitha Nayaka Thera
5th	1972	The Psychological Aspects of Buddhism	Ven. Piyadassi Nāyaka Thera
6th	1973	Some Aspects of Buddhism in Indian History	Dr. L.K. Loshi
7th	1974	Basic Tenets of Buddhism	Ven. C. Nayanassatta Thera
8th	1975	Society and the Challenge of Nibbana	Prof. Jothiya Dheeraseskara (Now Ven. Prof. Dhammavihari Thera)
9th	1976	The Psychology of Emotions in Buddhist Perspective	Dr. Padmasiri de Silva
10th	1977	Buddhist Meditation Methods in North East Thailand	Ven. T. Kanthipalo Thera
11th	1978	Psychology of Buddhist Meditation	Ven. Dr. Walpola Rahula Thera
12th	1979	Early Buddhism and the Quality of Life	Prof. David Kalupahana
13th	1980	Buddhism for the Millions	Ven. Henri Zeyst
14th	1981	Nibbana, The Ideal Aim of the Buddhists	Ven. Dr. Hammalava Saddhatissa Nayaka Thera
15th	1982	Theravada and Vibhajjavada	Prof. Y. Karunadasa
16th	1983	Non-Theravada Scholars of Ancient Sri Lanka	Dr. Hema Goonetilaka
17th	1984	Ahinsa-Non-Violence in the Buddha Dhamma	Ven. Bhikkhu Nanajivako Thera Prof. University of Yugoslavia
18th	1985	International Politics – The Needs for a Buddhist Approach }	Prof. Ralph Bultjens, New York University
19th	1986	The Living Message of the Dhammapada	Ven. Bhikkhu Bodhi Thera
20th	1987	Practical Application of Mindfulness in Daily Life }	Ven. Olande Ananda Thera
21st	1988	Ending of Violence in Accord with the Dhamma	Mr. Bogoda Premaratne

22nd	1989	The Buddhist Historical Tradition of Sri Lanka }	Dr. Ananda W.P. Guruge
23rd	1990	Buddhist Principles of Democratic Statesmanship }	Prof. L.P.N. Perera
24th	1991	Changing Identities to the Buddha	Prof. Chandima Wijebandara
25th	1992	The Arahant and the Bodhisatva-Two Complementary Buddhist Ideals }	Ven. D.K. Dhammajothi Thera
26th	1993	Buddhist Principles and Evolving Constitutional Systems }	Prof. G.L. Peiris
27th	1994	Ethnic Identity in Crisis – A Buddhist Response }	Prof. Asanga Thilakaratne
28th	1995	Relevance of Buddhism to the Modern World	Deshamanya Dr. Neville Kanakaratne
29th	1996	Buddhism in the Modern Sociological Perspective }	Prof. Nandasena Ratnapala
30th	1997	Can we Realize Nibbana in this Life itself?	Deshabandu Alec Robertson
31st	1998	From Dvesha to Maitri (From Cannibalism to Vegetarianism) }	Prof. Lily de Silva
32nd	1999	Bhikkhu Sanga-The Oldest Surviving Institution }	Deshabandu Olcott Gunasekera
33rd	2000	Significance of Buddhist Customs	Prof. J.B. Dissanayake
34th	2001	The Social Philosophy of the Buddha	Dr. Piyasena Dissanayake
35th	2002	The Buddhist Vision for the Future	Dr. A.T. Ariyaratne
36th	2003	Buddhist Philosophical Influences on Einstein's Special Theory of Relativity }	Prof. Arjuna de Zoysa
37th	2004	Buddha's Teaching on Karma and Free Actions }	Prof. P.D. Premasiri
38th	2005	Development and Buddhist Concept of Happiness }	Prof. Buddhadasa Hewavitharana
39th	2006	Jataka Tales and its Impact on Human Behaviour }	Prof. Sunanda Mahendra
40th	2007	Violence in Society	Prof. Harendra Silva
41st	2009	Meditation and Daily Life	Ven. Olande Ananda Thera
42nd	2010	Role of Mindfulness in Buddhist Practice	Dr. Kanishka Karunaratne
43rd	2011	Review Education from Buddhist perspective in the Sambuddhathwa Jayanthi year }	Mr. U. Mapa
44th	2012	Alcohol-consumption & consequences in Sri Lanka }	Dr. Anula Wijesundera
45th	2013	Buddhist concept of satisfaction (Titti)	Prof. Sumanapala Galmangoda
46th	2014	Can one change ones Karma Vipaka?	Dr. Kosala de Silva
47th	2015	Can one attain nibbana within this life?	Ven. Polpitimukalane Pannasiri Thero
48th	2016	Sustainable National Development from a Buddhist Perspective }	Ven. Siri Vajiraramaye Nānasiha Thera
49th	2017	Buddhist Law as applicable in Sri Lanka	Dr. Wickrema Weerasooria

Sir D.B. The Uncrowned Leader of the Pre-independence Era

Dr. Hema Goonatilake

During the colonial period, when our then leaders were proudly converting to Christianity for British money and power, there was one man who stood up for the Buddhist renaissance in Sri Lanka. He was D. B. Jayatilaka and was proud to be a

true son of our heritage.

Sir D.B. was born in 1868 in the Waragoda village at Kelaniya to a government servant and a daughter of an oriental scholar. At the age of seven, he was sent by his parents to Vidyalankara Privena where he learnt Sinhala, Pali and Sanskrit from the Venerable Ratmalane Sri Dharmaloka Thera, a product of the Parama Dhamma Chetiya. The latter established in 1841 virtually the first temple near Colombo after the

Portuguese destruction. Jayatilaka always acknowledged in public his deep gratitude to his first guru the Venerable Dharmaloka. He did so at many occasions in Sri Lanka and overseas. He often spoke of the special privilege he had in studying Buddhism and the Buddhist way of life which brought him respect from Western scholars. It was this knowledge of Buddhism that gave him his courage and self-confidence.

The American theosophist Colonel Steel Olcott searching for Eastern knowledge had gone to Sri Lanka in 1880 and founded the Buddhist Theosophical Society (BTS). The latter organization, we should note as contemporary Western scholars point out, was not an actual repository of Theosophy, but in Sri Lanka was plainly a Buddhist society. Olcott travelled in different provinces with the intention of starting Buddhist schools, schools in the Western sense. Before Olcott's arrival, the Venerable Dodanduwe Piyaratana Thera had already in 1869 started such schools in the South of Sri Lanka. By 1890, Jayatilaka had come to know Olcott, and joined him in the movement of founding Buddhist oriented schools, an interest he had acquired from the Bhikkhus who had taught him. Jayatilaka was thus, appointed the Principal of the Buddhist High School in Kandy (which later became Dharmaraja College), founded in 1887 as a part of Colonel Olcott's dream of promoting Buddhist education in the country. Jayatilaka worked hard to raise funds to make the school fully equipped with proper buildings, qualified staff and equipment to make it one of the best schools in the country in par with those established by the British to educate the children from elite families. The Buddhist Theosophical Society later wanted Jayatilaka to be the Vice Principal of Ananda College established in 1886 and which was again an 'Olcott' byproduct of the Sinhalese Buddhist revival. It was known by then that whatever activity Jayatilaka undertook, he would sacrifice his personal wealth and time, and would energetically struggle for Buddhists and the education of their children.

Although by 1890, Christian proselytization was rampant, Buddhists had begun to challenge them openly, especially in public

debates. The contents of one of those debates at Panadura were read by Olcott in the US, and this inspired him to come to Sri Lanka and learn of Buddhism. Publications by Christians such as Gautama or Jesus attacked Buddhism, and the journal *The Buddhist* that was already being published by Jayatilaka criticized the book. Consequently, a controversy between the Buddhists and Christians ensued, reminiscent of the earlier public debates. A reply to the book *Gautama or Jesus* which appeared with the title *Credentials of Christianity* was published by the YMBA in June 1909. This book which was believed to have been written by Armand de Souza, editor of *The Morning Leader*, contained a preface by the author and an introduction by Jayatilaka. The book was banned by instructions of the Catholic Bishop Coudert describing it as a 'scurrilous book'. The two newspapers at the time *The Morning Leader* and *The Ceylon Independent* were the publishers of the above-mentioned articles.

Founding of the YMBA

In 1898, Jayatilaka who was keen on having a place of their own for Buddhist activities, got a house in Maradana, and founded the Young Men's Buddhist Association. It was parallel to the Young Men's Christian Association, and Jayatilaka became its President and continued to be so until his death. These activities by Jayatilaka generated a great deal of interest among Buddhists. Several activities began to be organized by the Association. Regular sermons were held, Dhamma classes for pupils preparing for examinations were organized, and a series of Dhamma books began to be published. As the membership increased and its activities expanded, a spacious new building in Borella was bought with the help of Jayatilaka's friend F. R. Senanayake. This remains up to now the YMBA headquarters.

Jayatilaka's role in the Buddhist Theosophical Society

In 1900, Jayatilaka was appointed the Principal of Ananda College. Later at the Annual General Meeting of The Buddhist Theosophical Society in 1902, Jayatilaka was appointed the General Manager of Buddhist schools. Jayatilake carried a membership drive of BTS and inspired Bhikkhus to become helpers and managers of local schools, making it into a large network of supporters of local schools. We should here note once again that the BTS apart from its name had virtually no Theosophical content, but was entirely Buddhist.

During this period, schools were founded by individuals and societies. Mudaliar Don Carolis Hewavitharane built a school in Rajagiriya which after some time was handed over to the BTS in 1902. Anagarika Dharmapala during this time had broken away from the BTS owing to a disagreement probably starting from his rejection of the Theosophy of Olcott, and had founded the Mahabodhi Society. There was thus rivalry between the two societies, and Edmund Hewavitharane asked for the return of the school in Rajagiriya from the BTS. The dispute was taken to the district court of Colombo, and Hewavitharane won the case. But the movement to construct schools for Buddhist children became popular, and a large number of schools was constructed, and were handed over to the BTS.

In 1908, Jayatilaka was elected Secretary of the BTS, and it saw a new revival with the enrolment of many members. He also took the opportunity to remodel the publication *Sarasavi Sandaresa* which he had started some time ago to improve the reading taste of the existing readers as well as to win over new readers.

Jayatilaka represented the BTS twice at the Annual Sessions of the Theosophical Society held at Adyar, India. However, Jayatilaka was beginning to dislike the Buddhist Theosophical Society due to difference of opinion with certain issues such as Jayatilaka's practical idea of using the Buddhist era as well as the Christian era, instead of using only the Buddhist era.

Jayatilaka began to distance himself from the BTS. He became a member of the Royal Asiatic Society (Ceylon Branch), the Praceena Bhashopakara Samitiya and several other societies that were devoted to the advancement of learning and promotion of Buddhism. By 1908, he was well accepted as a national leader and a much sought-after exponent of Buddhism.

In 1909, the situation of the BTS had begun deteriorating with members disagreeing with each other, and having litigation with outsiders. Jayatilaka decided to leave the BTS, but continued his interest in Buddhist education. There was a number of societies in Henarathgoda in the Gampaha area whose members were keen on opening an English medium Buddhist school in Veyangoda. The residents were poor and could not afford to collect funds. Jayatilaka, on their invitation addressed a meeting at the place and appealed to the residents to contribute, and the school was established. He was thus readily available to help whenever and wherever he was asked.

Jayatilaka's contribution at international level

By July 1910, both Jayatilaka's parents had passed away, and he was preparing to go abroad. He was invited to present a paper as the Sri Lanka representative at the World's Parliament of Religions to be held in Berlin in August 1910. He was well aware of the speeches made by Swami Vivekananda and Anagarika Dharmapala in glowing terms on

In 1909, the situation of the BTS had begun deteriorating with members disagreeing with each other, and having litigation with outsiders. Jayatilaka decided to leave the BTS, but continued his interest in Buddhist education. There was a number of societies in Henarathgoda in the Gampaha area whose members were keen on opening an English medium Buddhist school in Veyangoda.

Buddhism and Hinduism at the first Parliament of Religions in 1893 at Chicago which had been organized to celebrate the 'discovery of America' by Christopher Columbus. Jayatilaka made a speech in Berlin outlining the essence of the Buddhist doctrine of non-violence, love and compassion and that salvation is achieved not through appeal to gods nor sacrifice. **Jayatilaka minced no words when he spoke on proselytization at the Congress, he said:**

Four centuries of Christian proselytism which in any case was practised in tireless persuasion, and utter corruption have borne these fruits. But this undermining of national loyalty has had serious consequences. It has destroyed our national feeling, for a greater part, we have become denationalized ... you, Free Thinkers of the West, you can be of the greatest advantage to us in our work. Do not send us

missionaries, whose aim is only the destruction of our faith; send us representatives of science who can give us the best from you, from your scientific and practical knowledge, so that we can re-erect the structure of our religion in a way complying with our modern perception and thinking.

His speech was an instant hit and was reproduced in German newspapers.

In London and Oxford, Jayatilaka as a student attended all the meetings of Buddhist societies and temperance associations and addressed meetings whenever he got the opportunity. He learnt a great deal by observing how eminent persons conducted and presided at meetings. Jayatilaka was invited to be a speaker at the Ceylon Student's annual dinner in January 1911. Vesak was celebrated in London by the English Buddhist Society with its president Dr. Rhys Davids, the founder of the Pali Text Society participating. Later at a public meeting organized by English Buddhists, Jayatilaka was invited to be a speaker, where he spoke on 'Benefits of the spread of Buddhism in the West'.

The World Congress of Nations organised in London on 25th September 1911, was attended by well-known international scholars and mainly Christian missionaries. In addition, were present Count Guternarus from Rome, Dr. Paul Carus, a German writer on Buddhist issues and Annie Besant. At the session, chaired by the Maharaja Gaekwar of Baroda, Jayatilaka spoke most eloquently on Christian proselytisation of Buddhists and Hindus in Sri Lanka by Western missionaries. He gave an analysis of the heartless campaign of conversion by Christian organisations supported by countries with power and wealth. It was almost impossible for the nationals to preserve their religions, customs, beliefs and practices.

Buddhism was held contemptuously and as idolatrous superstition. The people were called native, primitive uncivilized barbarians. The greatest harm was done by converting the innocent school children by luring better prospects in life.

Temperance Movement

At the time say at the beginning of the 20th century, a Toddy Act was to be introduced in Sri Lanka by the British, Jayatilaka was in England. Around this time in England, India and other countries, temperance societies had been formed and campaigns were launched against drinking alcohol. Even before Jayatilaka left Sri Lanka, he was associated with campaigns organized to oppose the impending legislation for opening taverns for the sale of toddy and arrack. Those who took a leadership role in these campaigns were Dr. W.A. De Silva, Edmund Hewavitarane, F. R. Senanayake, D.C. Senanayake, D.S. Senanayake, Dr. C.A. Hewavitarane, D.R. Wijewardena, Amadoris Mendis

and Martinus C. Perera. They were all members of the Buddhist Theosophical Society and the Mahabodhi Society. Despite these protests, the Toddy Act was passed in April 1912.

Dharmapala was the first to oppose the Act, and he organized a public meeting on 8th May in 1912 which resolved to organize protest meetings throughout the country. A large meeting was organized on 12th May at Ananda College and the decision was taken there to send to Britain a delegation representing all ethnic groups and religions. Jayatilake who was by then well accepted for his honesty by Sri Lankans resident in England as well as by key Englishmen, met along with lawyer E.L. Wijegunawardena members of the British Parliament. Generally, no delegation from a colony got an opportunity to meet officials to discuss colonial affairs. It was through the sheer personal effort of Jayatilaka that the Sri Lanka delegation was able to meet the Secretary of State for Colonies. The delegation of about 20 included John Ferguson, Drs. H.M. Fernando, C.A. Hewavitarana, David Rockwood, Hugh Sproule,

Rev. W. Rigby, D.R. Wijewardena and Jayatilaka. The Chief Minister of State, L.V. Harcourt's response was that the Sri Lanka Government had stated that the new Toddy Act would not lead to an increase in alcohol consumption, and therefore, he would not cancel the Act, but is ready to make amendments. He suggested that people should organize themselves at village level in the entire country and work towards the abolition of the Act.

In the meantime, government officials were implementing the provisions of the Toddy Act, while members of the public were opposing it. The public in Sri Lanka appeared to lose all hope, and the only savior seemed Jayatilaka. Jayatilaka during this time, although still a student with no income, worked hard for the temperance cause travelling in Britain and Wales, a stronghold of the temperance movement. He got the support of most he came in contact. He was happy to hear that eventually the taverns in the Western and the Southern provinces in Sri Lanka had been closed.

Jayatilaka also attended on invitation the 25th annual general meeting of the All India United Temperance Association held in London on the 20th June 1912. During his stay in England, he took time off his studies to make speeches on the Buddha Dhamma which gave him immense personal satisfaction. He even taught Pali to those Englishmen who wished to get a better understanding of the Buddha's message. This was a time when Buddhism was hardly known in England and its knowledge was mostly limited to the University professors of Buddhist philosophy. Just before his departure for Sri Lanka, he attended the World Congress of Religions in Paris in July 1913. During the three years he spent in England, he had not had leisure; the only comfort he had was that his wife supported him in all his activities. By the 10th August 1913, he had completed his final examination, and returned to Sri Lanka.

As freedom fighter

In 1915 the 'Muslim riots' took place in Sri Lanka triggered by Muslim opposition to a Buddhist procession. Jayatilaka and other Sinhala Buddhist leaders in the temperance movement such as F.R. Senannayake, Dr. Hewavitharana, D.S. Senanayake, who had actually attempted to stop people from rioting were jailed on false charges of conspiring against the Government. What had happened was that the British administration had allowed the riots to spread, with the intention of arresting the Sinhala leaders who by that time had become a huge problem for the British as they called for more political power. Jayatilaka's stay in prison from 21st June to 4th August 1915 conscientized him and turned him into a freedom fighter.

In 1920 a delegation went to England to press for political reform and consisted of Sir P. Arunachalam, Sir James Peiris,

H.A.P. Sanarasegara with Jayatilaka serving as Secretary. The colonial officials were not receptive. Jayatilaka remained in London, and kept in close touch with British Parliamentarians, and won the support of many of them who were temperance and social workers. He took every opportunity to address meetings to canvass British public opinion. The British Parliamentarians summoned the delegation on the 11th August 1920, and the constitutional reforms proposed by the British Government were published in the Ceylon Government Gazette of 23rd September 1920. Sri Lankans were greatly disappointed with the suggested reforms, and continued their agitation against them. Public meetings chaired by James Peiris, the President of the National Congress which had members of all ethnic groups and religions, were

In 1920 a delegation went to England to press for political reform and consisted of Sir P. Arunachalam, Sir James Peiris, H.A.P. Sanarasegara with Jayatilaka serving as Secretary. The colonial officials were not receptive. Jayatilaka remained in London, and kept in close touch with British Parliamentarians, and won the support of many of them who were temperance and social workers.

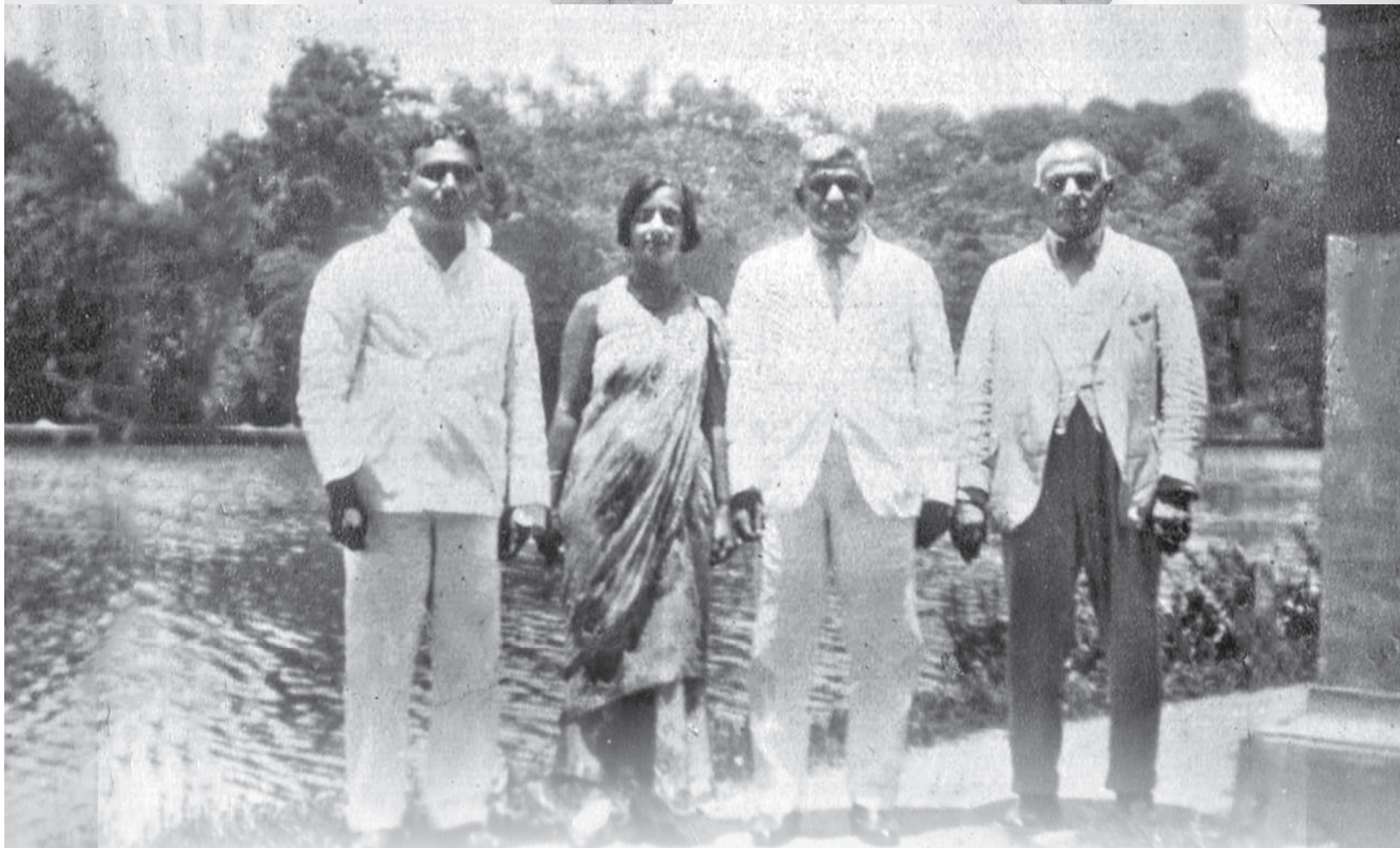
organised to oppose the reforms. Jayatilaka was the main speaker at these meetings, and made a special effort to appeal to all races and religions. By then, Jayatilaka had come to the fore as the undisputed leader, not only of the Sinhalese Buddhists, but of all citizens in Sri Lanka.

Jayatilaka's entry into politics

By 1922, mass opposition against the colonial government became the order of the day. After participating in such a protest, Jayatilaka was unanimously elected in 1923 as the President of the Ceylon National Congress, the new organ agitating for constitutional reform. This was after P. Arunachalam resigned from the office of President of the Congress. Jayatilaka's rise on the political ladder was not by choice, but by prevailing circumstances. He won a 'seat' in the Legislative Council from the Colombo District in 1924. On invitation he attended the Orientalists Conference in Allahabad in October 1926, and the Mahabodhi Society honoured him.

After the death of James Peiris in May 1930, Jayatilaka was unanimously elected Vice President of the Legislative Council. He was returned uncontested from Kelaniya to the State Council in 1931, and was named the Leader of the House and the Minister of Home Affairs. He became the first Ceylonese to present a budget, and made his budget speech on 22nd September 1931. Jayatilaka was again returned unopposed to the second State Council in 1936, and once again became the Leader of the House and the Minister of Home Affairs. All matters related to finance, law, trade and international affairs, however, continued to be in the hands of the colonial officials.

By 1942, the Second World War was raging. The Japanese had attempted to bomb the Colombo harbour, and had also planned to bomb Trincomalee, a harbour of military significance.

And when bombs fell on Colombo, the city emptied almost instantly, and the food ships in the harbour could not be unloaded. The colonial government was in a quandary. The military did not send troops to clear the food ships. Jayatilaka at a personal level appealed to villagers of his birth place Waragoda, Kelaniya and his State Council constituency for help. About four hundred volunteers from Kelaniya went along with him and unloaded the ships successfully.

The colonial government as a policy did not promote paddy cultivation in Sri Lanka and continued to import food as it profited them with custom duties etc. During the Second World War, the ships were reluctant to take food to Sri Lanka because of the distance and the possibility of enemy attack. After two missions to India by the Sri Lanka Ministers of Agriculture and Trade, had failed, the British colonial administration, and the

British military Command in Sri Lanka, appealed to Jayatilaka, the Minister of Home Affairs and the Leader of the House to go to New Delhi as the Special Representative of Sri Lanka to India, and to obtain food. He rose to the occasion to fulfill a national need. Jayatilaka who personally knew the Indian as well as the British officials in New Delhi was soon able to arrange the food supply to Sri Lanka. This was considered a major diplomatic achievement at a time when relations between India and Sri Lanka had strained.

Conclusion

Jayatilaka is perhaps the best Buddhist political leader of the modern era Sri Lanka has produced, although he never wished to be one. He was an educationist, a Buddhist scholar, a social reformer, a temperance worker and a freedom fighter who worked with all classes and ethnic groups. Today, most of our politicians are there for

positions, perks and a chance to make money. We are also being assaulted by untruth. Even in the universities where the Buddhist revival of which he was a part, is being distorted and reviled mainly by anthropologists. They indirectly are harking back to the colonial era. If Jayatilaka was alive today, he would be the first to lead a campaign for truth.

Jayatilaka was indeed in Buddhist fashion, a true servant of both truth and the people. In the hearts of those who seek truth, he remains the uncrowned king of the country. Let his thoughts and service inspire us once again.

(The material for this was largely drawn from the Sir D.B. Jayatilaka Biography by Dr. Nandadeva Wijesekera.)

Events of the YMBA

2017. 12. 09. වෙනි දින පැවති වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවයේ දී ප්‍රධාන අමුත්තා ලෙස සහභාගී වූ මහාචාර්ය ලක්ෂ්මන් ආර්. වට්ටල මහතා සභාව ඇමතු අයුරු.

Professor Lakshman R. Watawala the Chief Guest at the Annual Scholarships Awarding Ceremony held on 09.12.2017 is seen addressing the gathering.

2017.12.09 වෙනි දින පැවති වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවයේදී කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ සභාපති දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා මහතා ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය කරන අයුරු. ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදාන වැඩසටහනේ ලේකම් අනුර සේරසිංහ මහතා ද ඡායාරූපයේ සිටී.

Deshabandu Tilak de Zoysa, President of the Association donates a scholarship to a student at the ceremony held on 09.12.2017. Secretary of the scholarship programme Mr. Anura Serasinghais also in the picture.

2017 දෙසැම්බර් මස 10 සහ 11 දෙදින තුළ ඉන්දියාවේ නවදිල්ලි නුවර පැවැත් වූ අන්තර්ජාතික බෞද්ධ සංවිධාන එකමුතුවේ මහා සම්මේලනයේ දී කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය නියෝජනය කළ උප සභාපති කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම මහතා ඉදිරි කාලය සඳහා එම සම්මේලනයේ විධායක කමිටුවට තෝරා ගන්නා ලදී.

The picture shows the representation of Mr. Kusumabandu Samarawickrama, Vice President of the Association at the International Buddhist Congress held on 10th and 11th December 2017, in New Delhi, India.

2017 ඔක්තෝබර් මස 21 වැනි දින පැවැති සමස්ත ලංකා අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සමිති සම්මේලනයේ දී සභාපති සුමේධ අමරසිංහ, ගරු ප්‍රධාන ලේකම් මහේන්ද්‍ර ජයසේකර මහතා ඇතුළු සාමාජිකයන් පොල්තෙල් පහන දැල් වූ අයුරු.

At the opening of the Affiliated Y.M.B.As Conference held on 21st October 2017 at the Borella Y.M.B.A. Main Hall, Mr. Mahendra Jayasekara, Hony. General Secretary of the Association is lighting the traditional oil lamp. Mr. Sumedha Amerasinghe, President Mr. N.S.K. Wijenayake (General Secretary Kurunegala Y.M.B.A), and Board Members Major General A.M.U. Seneviratne, Mr. Sunil S. Sirisena, Major W.M. Weerasooriya are also seen in the picture.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ සභාපති දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා මහතා විසින් සංගමයේ 2014-2017 දක්වා සේවය කළ සභාපති සුමේධ අමරසිංහ මහතාගේ ඡායාරූපයක් 2018-01-14 දින සංගමයේ බොරැල්ල ප්‍රධාන ශාලාවේ දී නිරාවරණය කළ අයුරු. මෙම අවස්ථාවට හිටපු සභාපති සුමේධ අමරසිංහ, උප සභාපති කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම, පාලන මණ්ඩල සාමාජික සුනිල්. එස්. සිරිසේන, කාර්ය මණ්ඩලයේ හා ආරාධිත අමුත්තන් කිහිපදෙනෙකු සහභාගී වූ අයුරු.

Deshabandu Tilak de Zoysa, President unveiled the photograph of former President (2014 – 2017) Mr. Sumedha Amerasinghe, in the Main Hall of Colombo YMBA in Borella on 14th January 2018. Mr. Sumedha Amerasinghe, former President, Mr. Kusumabandu Samarawickrama, Vice President, Mr. Sunil S. Sirisena, Board Member and members of the staff and invitees attended the event.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ වාර්ෂික වාර්තාව 2017

A photograph of the Annual Trip 2017 of the staff members of YMBA.

2018-01-14 දින පැවැති දිවංගත සභාපතිවරුන් සිහිපත් කිරීමේ දාහමය පිංකමේ ඡායාරූපයක්.

A photograph of "Founders Day Alms Giving" held on 14.01.2018.

FEBRUARY, MARCH AND MAY ENGLISH PANEL DISCUSSIONS

DETAILS OF THE PANEL DISCUSSIONS OF THE COLOMBO YMBA SCHEDULED TO BE HELD AT 10.00 A.M. TO 11.45 A.M. AT BORELLA YMBA CONFERENCE ROOM.

TOPIC	DATE	LECTURERS
1. Right View and its Significance	18.02.2018	Mr. Das Miriyagalla Mr. Prasantha Lal De Alwis
2. The Middle Path	18.03.2018	Dr. Kosala De Silva Dr. Kanishka Karunarathna
3. Developing the Path	20.05.2018	Prof. Oliver Abeynayake Dr. Soma De Silva

You are kindly requested to attain.

Moderator :- Mr. Ajith Dissanayake (Board Member)

2018 මාර්තු, අප්‍රේල්, මැයි සිංහල මාධ්‍ය ධර්ම සාකච්ඡා

බොරැල්ලේ කොළඹ තරණ බෞද්ධ සංගම් මූලස්ථාන මාණ්ඩලීය රැස්වීම් ශාලාවේ පෙ. ව. 10.00 සිට පෙ. ව. 11.45 දක්වා පැවැත්වෙන ධර්ම සාකච්ඡා දිනයන් සහ දේශකයන් පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ. ඒ සඳහා ඔබගේ සහභාගීත්වය ගෞරවයෙන් අපේක්ෂා කරමු.

මාතෘකාව	දිනය	දේශකවරුන්
1. මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව කුමක්ද	2018-03-04	ජේ. අයි. කරුණාරත්න මහතා ආචාර්ය බැසිල් ද සිල්වා මහතා
2. සිත දියුණු කිරීම ප්‍රගතියයි	2018-04-01	ජේන් ඩිලොක් මහතා ධම්ම වීරකෝන් මහතා
3. මාර්ගය වැඩීම	2018-05-06	විශේෂඥ වෛද්‍ය කණිෂ්ඨ කරුණාරත්න මහතා කේ. කේ. සුගතපාල මහතා

මෙහෙයවීම - සුමේධ අමරසිංහ මහතා (පාලක මණ්ඩල සභික හා හිටපු සභාපති)

Special Thanks

This edition of “The Buddhist” is published as a Special edition dedicated to Sir D.B. Jayatilaka in commemoration of his 150th Birth Anniversary which falls on 13th February 2018. We are indeed grateful to former President’s Secretary Mr. K.H.J. Wijedasa and the editor of this magazine Mr. P. Wattegama for their pioneering efforts in publishing this special edition.

Our special appreciation goes to Sir D.B. Jayatilaka’s family members and Mr. Rajpal Jayatilaka who on learning that this edition of “The Buddhist” is dedicated to Sir D.B. Jayatilaka made a special donation of Rs. 150,000/= in meeting the printing cost.

We also acknowledge the support extended by Ven. Siri Vajiraramaye Nānasiha Thera, Prof. Praneeth Abayasundara, Mrs. Leela Jayatilaka Wijesekera, Prof. K.N.O. Dharmadasa, Prof. Daya Edirisinghe, Dr. Anula Wijesundara and Dr. Hema Goonatilake who in the midst of their busy schedules and other commitments provided us with valuable articles for this special edition.

විශේෂ ස්තූතිය

ද බුද්ධිස්ථි සඟරාවේ මෙම කලාපය ශ්‍රීමත් ඩී. ඩී. ජයතිලක මැතිතුමා වෙනුවෙන් වූ විශේෂ කලාපයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ මෙහෙවරට පුරෝගාමී ලෙස මැදිහත් වූ හිටපු ජනාධිපති ලේකම් කේ. එච්. ජේ. විජයදාස මැතිතුමාට සහ සඟරාවේ සංස්කාරක පී. වත්තේගම මැතිතුමාට අපගේ කෘතඥතාව ඉහසිතින් පුද කරනු කැමැත්තෙමු.

තවද ජයතිලක මැතිතුමා වෙනුවෙන් මෙම කලාපය මුද්‍රණය කරන බව දැන් වූ වහාම ඒ සඳහා ජයතිලක මැතිතුමාගේ පවුලේ සාමාජිකයන් වෙනුවෙන් මුද්‍රණ කටයුතු සඳහා රුපියල් 150,000ක මුදලක් පරිත්‍යාග කළ රාජ්‍යාලය ජයතිලක මැතිතුමා ඇතුළු පවුලේ සහායකයන්ට අපගේ විශේෂ ස්තූතිය පුදකරමු.

මෙම සඟරාව සඳහා ලිපි සපයන ලෙස අප කළ ආරාධනය පිළිගෙන තම කාර්යබහුල ජීවිතයත් කාලයත් කැපකරමින් අප වෙත අගනා ලිපි සම්පාදනය කරමින් දැක් වූ විශේෂ අනුග්‍රහය පිළිබඳව පූජ්‍යපාද සිරි වජිරාරාමයේ ඥාණසීහ ස්වාමීන් වහන්සේ, මහාචාර්ය ප්‍රණීත් අභයසුන්දර, ලීලා ජයතිලක විජේසේකර, මහාචාර්ය කේ. එන්. ඕ. ධර්මදාස, මහාචාර්ය දයා එදිරිසිංහ, වෛද්‍ය අනුලා විජේසුන්දර, ආචාර්ය හේමා ගුණතිලක යන සම්මානනීය ලේඛක මහත්ම මහත්මීන්ද ඉතා ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමු.

YMBA News

SCHOLARSHIPS AWARDING CEREMONY

The Scholarships Awarding Ceremony - 2018 for University undergraduates and students in Advanced Level classes of the schools in the vicinity of Borella YMBA Head Quarters and Kataragama was held on 09.12.2017 at the Main Hall of the Association at Borella.

This year the Association donated 422 scholarships for undergraduates of Government Universities island wide and 75 Advanced Level students selected from Susamayawardhana Vidyalaya, Devi Balika Vidyalaya, D.S. Senanayake Vidyalaya, Gothami Balika Vidyalaya, Yashodhara Balika Vidyalaya, Ananda Balika Vidyalaya, Ananda Vidyalaya, Nalanda Vidyalaya, Rathnawali Balika Vidyalaya and President College, Kataragama and Central College, Sellakataragama.

The Chief Guest of this Ceremony was Professor Lakshman R. Watawala, while Mr. Irvin Weerakkody, Chairman of the Phoenix Ogilvy (Pvt) Ltd who donated Rs. 5 MI to create a scholarships fund was invited as a Guest of Honor. One day workshop was conducted for the university undergraduates who joined the scheme for the first time, with the entire facilities sponsored by Mr. Irvin Weerakkody. Mr. Tissa Jinasena who was also an invitee is initiating action to hold three day career development programme for university students while action has been also taken by the Association to conduct a Career Development and English Education Programme for a group of needy students who are out from their schools after the GCE (Ordinary Level) Examination. This year the Association spent more than Rs. 8.5 million for donation of scholarships.

ANNUAL GENERAL MEETING OF THE ASSOCIATION

The Annual General Meeting of the Association for year 2017/2018 was held on 04th November 2017 at the YMBA Main Hall at Borella. Two minutes silence was observed to remember the departed members after the ceremonial inauguration by lighting of the traditional Oil Lamp. The following Office Bearers and 8 members to the Board of Management were unanimously elected.

President

Deshabandu Tilak de Zoysa

Vice Presidents

Mr. Maddumage Ariyaratne

Mr. Kusumabandu Samarawickrama

Mr. Nalin J. Abeysekere

Mr. Anura Serasingha

Major. W.M.Weerasooriya

Hony. General Secretary

Mr. Mahendra Jayasekera

Hony. Treasurer

Mr. Prasantha Abeykoon

Eight members to the

Board of Management

Mr. P.G.T. Perera

Mr. Prema Pinnawala

Mr. Daya Weerasekera

Mr. B.A. Mahipala

Mr. Padmasiri Ranawakaarchchie

Mr. Lakshman Perera PC

Mr. D. Gamini Wimalasuriya

Mr. R.K. Jayewardene

The Annual Report and the Annual Accounts Report for year 2016/2017, submitted to the members present were approved.

The special General Meeting convened to adopt the amendment of Rule 30 (1) (e) (iii) to the Associations constitution was also approved by the members present.

ANNUAL STAFF WELFARE TOUR

The Office Bearers of the Association facilitated for staff and their families on a welfare tour this year too. The three day tour commenced on the morning of 23rd December and returned in the evening on the 25th. The area covered was Tissamaharama, Kataragama, Sellakataragama, Kirinda, Situlpahuwa, Hambantota and Embilipitiya.

UNVEILING OF FORMER PRESIDENT'S PHOTOGRAPH AND FOUNDERS DAY ALMS GIVING

Deshabandu Tilak de Zoysa, President of the Association unveiled the photograph of Former President Mr. Sumedha Amerasinghe in the Main Hall of Colombo YMBA in Borella on 14th January 2018. Members of the Board of Management and staff attended the event.

In order to offer merit to the pioneers, former Presidents, members of the Board of Management and the staff of the Association who are no more and who have contributed immensely for betterment of the YMBA, an Alms Giving was held for 25 venerable monks from Gangaramaya Temple, Colombo 2. Thilakaratanaramaya, Borella and monks who conduct Religious Activities on Sundays at Association's Main Hall.

Chief incumbent of the Gangarama Vihara Ven. Galaboda Ghanissara Thero, Chief Incumbent of Migadaya Buddhist Center, Pore, Athurugiriya Ven. Morawaka Shantha Thero conducted 'Puanianumodana and other religious activities'.

They appreciated the services rendered by the Association to propagate Buddhism and offered merit to past members and blessed the present President and all others.

YMBA'S PARTICIPATION AT THE INTERNATIONAL BUDDHIST CONFERENCE

Mr. Kusumabandu Samarawickrama, Vice President of the Association participated in the above Conference on behalf of the President of Colombo YMBA, held on 10th and 11th December 2017 at New Delhi in India.

It was reported that the Colombo YMBA has been selected to the Executive Committee of the Conference which was successfully conducted throughout the above 2 days.

ANNUAL CONFERENCE OF THE AFFILIATED YMBAs

The Annual conference of the Affiliated YMBAs was held on 21st October 2017 at the Main Hall of the Association in Borella. This meeting was chaired by the then President of the Association Mr. Sumedha Amerasinghe. More than 100 members from 59 affiliated Associations participated in this event.

The welcome speech was delivered by Mr. Sumedha Amerasinghe, President and Secretary of the Affiliated YMBAs Committee of the Association, while Mr. Sunil S. Sirisena, member of the Board of Management delivered the key note speech on the theme "බෞද්ධයා සුරකිමු".

In addition to the discussion mainly based on propagation of Buddha/Dhamma, the Association took steps to donate financial assistance of Rs. 25,000/- each to a poorest family with three or more children nominated by the respective affiliated YMBAs. The Association was further able to grant financial assistance to 30 families due to the keen efforts of Hony. General Secretary and the Office Bearers, in finding sponsors.

The Association expects to further development of this project with the help of more philanthropists and other YMBAs affiliated to the Colombo YMBA.

Luxury Villa Dambulla

Luxury and
comfort close to
nature;

★ Arika is a unique boutique villa upgraded to meet International Standards, nestled amongst nature, adjoining the Dambulu Oya. An ideal place to rest and relax “where time stands still”.

★ Arika is situated 15 minutes from the Dambulla Town with convenient access to all places of Tourist Interest in the Cultural Triangle.

Arika offers you;

- ★ Spacious private rooms with modern facilities and personalised services.
- ★ A Fusion Menu where the meals are prepared according to guest preferences and meal time are flexible.

Valid for Sri Lankans and Resident Expatriates;

30% discount for Credit/Debit Cards
on

Full Board and Half Board accommodation

Promotion is valid for May, June, September, October & November 2018

W: arikavilla.com

E: info@arikavilla.com

Tel: 0117529529 / 0117532533